DOCUMENTAR

O idee în actualitate

Crearea unei zone denuclearizate în nordul Europei

Peste aproximativ o lună, la Stockholm se va desfăşura prima conferinţă a „Forumului nordic pentru securitate", constituit în luna martie, în cadrul Grupului de lucru al ţărilor nordice pentru crearea unei zone denuclearizate în nordul Europei. Organizaţia îşi propune să dezbată problema creării unei asemenea zone cu participarea tuturor ţărilor din regiune.

Această iniţiativă a ţărilor nordice are o importanţă aparte în momentul actual, cînd este imperios necesară adoptarea unor măsuri concrete şi eficiente de dezarmare ; în acest context, crearea unor astfel de zone denuclearizate în diferite puncte ale globului, şi mai ales în Europa — unde se înregistrează o concentrare maximă de armament nuclear şi convenţional — capătă semnificaţia unui pas important pe calea asigurării liniştii şi securităţii popoarelor, a înfăptuirii unui program cuprinzător de dezarmare, cum propune ţara noastră.

Sugestia creării unei zone libere de arme nucleare în această parte a „vechiului continent" şi-a făcut drum încă din 1961, cînd ministrul de externe de atunci al Suediei, Öste Unden, preconiza constituirea unui „club", din care să facă parte ţări europene neposesoare de arme nucleare. Conform „planului Unden", aceste ţări nu trebuiau să ia parte la cursa înarmărilor sau să permită amplasarea, pe teritoriul lor, a armelor nucleare aparţinînd altor state.

În 1963, Urho Kekkonen dă dimensiuni concrete acestei idei, propunînd crearea unei zone denuclearizate în nordul Europei.

Cei 25 de ani care au trecut de la formularea conceptului de zonă denuclearizată nordică au stat mereu sub semnul unei continuităţi a preocupărilor şi dorinţelor celor cinci ţări — Danemarca, Finlanda, Islanda, Norvegia şi Suedia — de a ieşi de sub spectrul armelor atomice.

Preocuparea ţărilor nordice prezintă un subiect de analiză interesant pentru comentatori, deoarece se consideră că, obiectiv, sînt întrunite multe condiţii care ar putea facilita crearea unei asemenea zone, de o importanţă deosebită în contextul european. O regiune lipsită de arme nucleare în nordul Europei nu ar putea avea decît efecte benefice asupra procesului de destindere şi asigurare a securităţii pe continent.

În acest cadru, trebuie reţinut faptul că cele cinci state nordice nu posedă arme nucleare şi nu au încercat să procure sau să amplaseze pe teritoriul lor armele nucleare ale altor ţări. Teoretic, se poate spune că o asemenea zonă denuclearizată există deja în nordul continentului ; situaţia militar-politică actuală, însă, face necesară o recunoaştere a acestei stări de fapt, prin semnarea unui tratat care să fie garantat, în primul rînd, de statele posesoare de arme nucleare. Crearea „oficială" a unei asemenea zone, consideră observatorii, ar putea avea efecte pozitive asupra întregului climat politic internaţional, asupra eforturilor similare din alte părţi ale lumii.

În vederea realizării acestui deziderat, cele cinci ţări nordice au desfăşurat o activitate susţinută. Într-o enumerare foarte succintă, dar semnificativă, putem aminti, în această privinţă, deciziile Danemarcei şi Norvegiei — ţări membre ale N.A.T.O. — de a interzice, în timp de pace, amplasarea armelor atomice pe teritoriul lor ; aprobarea unei decizii, în parlamentul danez, în martie 1984, care prevedea transformarea insulelor Feroe într-o zonă lipsită de arme nucleare, urmată, în noiembrie, 1984, de o hotărîre similară, referitoare la Groenlanda. De asemenea, sutele de demonstraţii în favoarea dezarmării, poziţiile adoptate de şefii de guvern din ţările nordice, crearea unor organizaţii cu caracter pacifist, iniţiativele lui Olof Palme, fostul premier suedez, sînt doar cîteva din elementele care caracterizează „ofensiva" nordică pentru crearea unei zone lipsite de arme nucleare.

Diferite organisme consultative — precum Consiliul Nordic, Consiliul ministerial nordic şi, mai recent, Forumul nordic pentru securitate — au creat cadrul necesar cooperării dintre aceste state. Cu toate că hotărîrile elaborate în cadrul acestor organisme nu sînt obligatorii pentru statele membre, întîlnirile experţilor în materie de dezarmare au demonstrat că ţările nordice împărtăşesc păreri comune asupra unui mare număr de probleme. În plus, în afara prezentării punctului de vedere propriu, ţările nordice au posibilitatea, în acest cadru, de a discuta în comun o serie de aspecte privind eforturile pentru concretizarea proiectului.

Avînd în vedere situaţia specifică din zonă — Norvegia, Islanda şi Danemarca membre ale N.A.T.O., iar Suedia şi Finlanda promotoare ale unei neutralităţi active — observatorii au sugerat cîteva posibilităţi care să ducă la crearea unei zone denuclearizate în nordul continentului. Astfel, s-a avansat ideea unui tratat general, semnat de toate ţările nordice, sau a unor tratate bilaterale. O altă variantă privea încheierea de acorduri cu statele posesoare de arme nucleare, în care să se stipuleze respectarea şi garantarea nefolosirii de arme nucleare în zonă. În sfîrşit, o altă propunere pornea de la statutul Danemarcei şi Norvegiei — şi de la poziţia geografică a acesteia din urmă — de membri ai N.A.T.O. Se preconiza ca Norvegia să excludă, şi în timp de război, staţionarea de arme nucleare pe teritoriul său ; la rîndu-i, U.R.S.S. urma să-şi retragă armele nucleare din Marea Baltică şi să adopte o serie de alte măsuri specifice. În acest cadru, reamintim declaraţia făcută la Murmansk, în 1987, de Mihail Gorbaciov, secretar general al C.C. al P.C.U.S. El arăta că sprijină ideea creării unei zone denuclearizate nordice ; în cazul realizării ei, U.R.S.S. ar putea retrage, din flota baltică, submarinele sale dotate cu rachete balistice. De asemenea, el s-a pronunţat pentru începerea unei consultări între Tratatul de la Varşovia şi N.A.T.O., cu privire la reducerea activităţilor maritime militare şi activităţii flotelor şi aviaţiei militare în zonele mărilor Baltice, Nordului, Norvegiei şi a Groenlandei.

În 1987, Comisia parlamentarilor din ţările nordice a elaborat un proiect de tratat, în zece puncte, considerat de observatori ca fiind „prima tentativă reuşită de crearea a unei platforme comune, care să ducă la demersuri concrete din partea parlamentelor şi guvernelor interesate". Proiectul definea perimetrul geografic al zonei denuclearizate, respectiv Danemarca, Islanda, Norvegia, Finlanda şi Suedia. Atît apele teritoriale, cît şi spaţiul aerian al zonei, se preconizează în proiectul de tratat, intră sub incidenţa aceloraşi reglementări de a nu se permite trecerea prin zonă sau intrarea în porturi a navelor cu încărcături nucleare sau a survolării zonei de către avioane purtătoare de arme atomice. Un alt punct important al proiectului prevedea că, odată intrat în vigoare, statutul denuclearizat al regiunii va implica renunţarea, de către Danemarca, Islanda şi Norvegia, la strategia nucleară a N.A.T.O. Aceasta presupune neparticiparea la manevrele militare N.A.T.O. în vederea utilizării armelor nucleare, interzicerea tranzitului armamentului nuclear, precum şi aducerea, de către Danemarca şi Norvegia, a unor amendamente corespunzătoare convenţiilor stabilite cu S.U.A. şi N.A.T.O., referitoare la pătrunderea, în caz de criză, a unor forţe de sprijin străine pe teritoriul danez şi norvegian.

Proiectul stipulează, de asemenea, că „puterile nucleare trebuie să se angajeze să nu ameninţe şi să nu compromită statutul zonei şi să nu uzeze de arme nucleare împotriva unor baze situate în interiorul zonei".

Acest proiect de tratat constituie, după părerea unor observatori, un „pas concret în trecerea de la domeniul argumentelor la domeniul politicii practice". Re-

În ţările nordice au avut loc numeroase manifestaţii pentru pace şi dezarmare. În imagine : aspect de la o demonstraţie din Danemarca

feritor la atitudinea opiniei publice și a unora dintre liderii politici din țările nordice, ea este favoabilă creării unei zone denuclearizate în Nord. Inițiativele și pozițiile adoptate, în diverse ocazii, sînt, în această privință, relevante. Astfel, într-un interviu recent, primul ministru norvegian, Gro Harlem Brundtland, declara : „Crearea unei zone denuclearizate în nordul Europei ar putea contribui la adîncirea destinderii în relațiile Est-Vest". De asemenea, Norvegia s-a pronunțat împotriva staționării permanente pe teritoriul său a trupelor străine, ca și a avioanelor F-16, capabile să transporte încărcături nucleare. La o conferință de presă, premierul suedez Ingvar Carlsson sublinia faptul că Suedia se pronunță pentru crearea unei zone denuclearizate în nordul Europei, deoarece aceasta ar reprezenta o contribuție la sporirea securității și încrederii.

Mișcarea muncitorească din nordul Europei, social-democrații, ca și comuniștii, au puncte de vedere comune în această privință. În octombrie 1984, partidele comuniste din țările nordice au scos în evidență faptul că unul din țelurile lor este tocmai crearea unei zone denuclearizate. Este sugestivă, în acest sens, o declarație a C.C. al Partidului Comunist Finlandez, în care se spunea : „Nordul Europei să devină o zonă denuclearizată. Acum !".

Recent, în luna iunie, într-un memorandum al guvernelor Danemarcei, Islandei, Norvegiei, Finlandei și Suediei, se apreciază că un pas important în încetarea cursei înarmărilor și eliminarea pericolului de război nuclear l-ar constitui edificarea de zone denuclearizate și convenirea de garanții internaționale că armele nucleare nu vor fi folosite împotriva altor state care nu dispun de astfel de arme.

După cum s-a putut constata pînă acum, procesul edificării unei zone denuclearizate nordice întîmpină și unele dificultăți. Unii observatori politici consideră că obstacolele aflate în calea înfăptuirii acestei inițiative sînt rezultatul soluțiilor politice pe care le promovează unele state, pentru care problema securității țărilor nordice se încadrează în „calculele mai ample, de strategie generală, dar care nu lasă loc pentru eforturile independente ale țărilor nordice, de a-și garanta propria securitate". În această ordine de idei, trebuie amintite reacțiile de iritare ale Statelor Unite și Marii Britanii ca urmare a aprobării în parlamentul danez, în luna aprilie, a rezoluției prin care Danemarca cerea navelor străine care-i vizitau porturile să notifice prezența armelor nucleare la bord. Acest pas constituia, în viziunea strategilor N.A.T.O., un element care putea slăbi „coeziunea" acestei organizații. De asemenea, decizia Norvegiei de a reduce rata de creștere a cheltuielilor militare de la 3,5 la sută la 2 la sută ,anual, este privită la fel de defavorabil de aceiași strategi. În plus, mai există, desigur, necesitatea unor „ajustări" a pozițiilor față de N.A.T.O., cum ar fi cazul Danemarcei sau a Islandei. După cum se știe, în Islanda, la Keflavik, există o puternică bază aeriană americană, precum și stații de supraveghere a navigației maritime.

Demersurile pentru constituirea unei zone denuclearizate nordice se înscriu într-un curent mai larg, manifestat cu putere în diverse regiuni ale lumii. În 1967, 22 de țări latino-americane au încheiat Tratatul de la Tlatelolco, cu privire la crearea unei zone lipsite de arme nucleare. În vara anului 1985, 13 insule-state din sudul Pacificului au căzut de acord, prin Tratatul de la Rarotonga, să creeze o zonă denuclearizată în această regiune. Există, de asemenea, propuneri de realizare a unor asemenea zone în Balcani și în centrul Europei, în Oceanul Indian, Orientul Mijlociu, Peninsula Coreeană și în regiunea Mediteranei.

România a salutat și sprijinit întotdeauna asemenea inițiative, menite să ducă la instaurarea unui climat de destindere și pace pe glob. România este implicată, ea însăși, în procesul de constituire a unei zone a bunei vecinătăți, colaborării și păcii în Balcani, fără arme nucleare și chimice, fără trupe și baze militare străine.

Este bine cunoscută activitatea de pionierat a țării noastre în acest domeniu, propunerile ei fiind consecvent promovate pe plan zonal și internațional.

Considerînd crearea de zone denuclearizate drept una din preocupările de prim ordin în vederea înfăptuirii unui program cuprinzător de dezarmare, țara noastră se pronunță și militează pentru crearea unui număr cît mai mare de asemenea zone, în special în locurile unde se află concentrată o mare cantitate de arme nucleare. Și pe acest plan, demersurile ei au anticipat evenimente ulterioare, care au confirmat justețea și originalitatea inițiativelor formulate.

După cum se știe, din inițiativa președintelui Nicolae Ceaușescu, România a prezentat — la prima sesiune a Adunării Generale a O.N.U. asupra dezarmării, din 1978, iar, ulterior, la Conferința pentru dezarmare de la Geneva, și în cadrul Conferinței general-europene de la Stockholm — o propunere referitoare la „Stabilirea de-a lungul frontierelor dintre țările N.A.T.O. și cele ale Tratatului de la Varșovia a unui culoar de securitate, demilitarizat, liber de arme nucleare și alte arme de distrugere în masă". Recent, țara noastră a salutat inițiativele R.D. Germane și R.S. Cehoslovace privind crearea unui coridor denuclearizat în Europa centrală, ca și inițiativa comună a Partidului Socialist Unit din Germania, Partidului Social Democrat din R.F.G. și Partidului Comunist din Cehoslovacia.

Fără îndoială, pozițiile și demersurile tot mai ample în favoarea constituirii de zone denuclearizate — ca una din măsurile parțiale prin care s-ar putea înainta spre obiectivul vital al dezarmării — confirmă viabilitatea și oportunitatea creării unei asemenea zone și în nordul Europei. Înfăptuirea acestui deziderat, tot mai larg împărtășit în țările din zonă, ar reprezenta o contribuție deosebită la întărirea securității popoarelor regiunii, la cauza păcii și securității pe plan european și mondial.

Adrian Dascălu

FRANȚA.

Simbolul unui monument

14 iulie 1789 a marcat pentru istoria Franței un moment de o semnificație cu totul aparte. La acea dată, parizienii au distrus fortăreața Bastiliei, simbol al monarhiei absolute și al reacțiunii feudale. Piața Bastiliei, poate cel mai îndrăgit loc al locuitorilor capitalei franceze, se bucură de privilegiul unic de a fi deopotrivă, o răscruce a Parisului, dar și a istoriei Franței.

Revoluția de la 14 iulie 1789 a modificat structural viața politică și socială din Franța, avînd, în același timp, un rol important în evoluția progresistă a omenirii.

Miile de turiști care vin anual în capitală sînt atrași nu numai de acest loc istoric, cu adînci semnificații în istoria poporului francez, ci și de alte vechi edificii culturale, cît și de cartiere noi, ridicate în ultimul timp, care par să prefigureze Parisul anului 2000. Este vorba, pe de o parte, de Turnul Eiffel, muzeul Luvru sau marele bulevard Champs-Elysées, iar, pe de altă parte, de noul cartier La Défense.

Aspirațiile comune pentru independență, pace și prosperitate ale popoarelor român și francez au favorizat, în decursul istoriei, dezvoltarea relațiilor de strînsă conlucrare în cele mai diferite domenii.

Poporul nostru exprimă convingerea că relațiile de prietenie și colaborare dintre România și Franța vor cunoaște o dezvoltare fructuoasă, pe multiple planuri, în interesul celor două popoare, al cauzei păcii și colaborării internaționale.

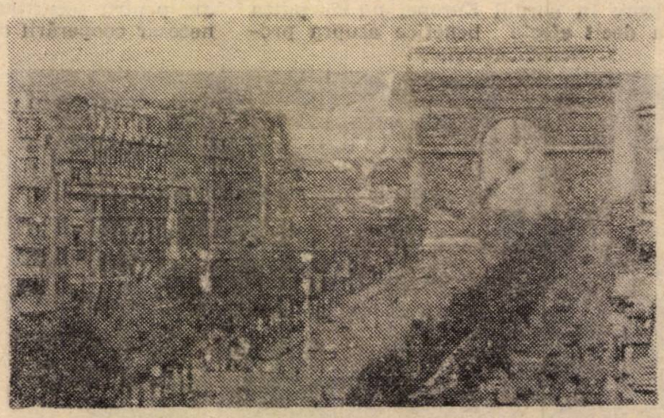

Paris. Bulevardul Champs-Elysées

IN LUMEA ȘTIINȚEI

Start în expediția interplanetară „Phobos"

Două stații automate interplanetare — „Phobos-1" și „Phobos-2" — au luat startul succesiv de pe cosmodromul sovietic Baikonur (la 7 și, respectiv, 12 iulie a.c.), într-un zbor fără precedent în analele cosmonauticii : spre planeta MARTE și unul din cei doi sateliți naturali ai acesteia — PHOBOS, care a dat de altfel și denumirea expediției.

Propulsate de rachete de tip „Proton", cele două stații urmează să survoleze „planeta roșie" peste aproape 7 luni, mai exact — după 200 de zile de la lansarea lor. După alte trei luni, laboratoarele automate sînt programate să atingă punctul terminus al călătoriei, evoluind la mică înălțime deasupra satelitului Phobos și desantînd pe suprafața acestuia aparate de coborîre.

Realizarea zborului marchează, practic, o etapă nouă în „epopeea marțiană".

Proiectul spațial „Phobos" — care a debutat sub auspiciile unei generoase colaborări internaționale (la realizarea lui participă, alături de Uniunea Sovietică, alte 13 țări : Austria, Bulgaria, Cehoslovacia, Elveția, Finlanda, Franța, R.D.G., R.F.G., Irlanda, Polonia, Suedia, S.U.A., și Ungaria, precum și Agenția spațială vest-europeană) — este considerat drept cel mai amplu program din istoria cercetărilor asupra sistemului nostru solar.

Unul dintre obiectivele principale ale actualei expediții constă în studierea complexă a satelitului marțian Phobos. Dar, mai înainte de a ajunge în vecinătatea acestei „luni marțiene", cele două laboratoare vor efectua investigații sistematice asupra planetei Marte, precum și un ciclu vast de cercetări și experimente asupra fenomenelor solare.

Durata totală a expediției „Phobos" este apreciată la un an și jumătate (450 de zile). Practic, ambele stații vor survola planeta Marte spre sfîrșitul lunii ianuarie (prima la 25, iar a doua la 29 ale lunii menționate), după care vor evolua pe orbite marțiene. Pînă la acest punct, conform „scenariului" misiunii, atît planeta Marte, cît și satelitul Phobos vor fi studiate de către aceleași laboratoare zburătoare, folosindu-se aceleași aparate, cum sînt, de pildă, sistemele de televiziune și aparatura științifică de observare, instalată la bordul lor. În continuare, însă, în timpul survolării satelitului la mică înălțime (50 de metri), stațiile trimise de pe Terra vor desanta pe suprafața lui Phobos două aparate de coborîre, de dimensiuni relativ reduse : o sondă pășitoare și, respectiv, o stație automată cu longevitate spațială îndelungată (circa un an). Datorită faptului că pe Phobos nu există atmosferă, iar accelerația căderii libere este foarte mică, aparatele menționate vor „coborî" pur și simplu de la această înălțime pe solul phobosian, rezistența lor fiind calculată pentru situația dată. Sonda pășitoare se va deplasa apoi pe suprafața satelitului prin salturi asemănătoare cu cele ale cangurilor, cu ajutorul unor dispozitive prevăzute cu resorturi elastice. În fiecare din punctele de „aterizare" și de contact cu solul se vor efectua cîteva genuri de măsurători, în special gravimetrice și spectrale. În schimb „ministația" desantată se va fixa solid pe suprafața lui Phobos și, folosind energia proprie, furnizată de acumulatoarele de bord și bateriile solare, va putea transmite pe Terra, timp de mai multe luni, prin canale radio, informațiile culese de cele cîteva aparate științifice de care dispune. (Pe stație se află îndeosebi dispozitive pentru analiza rocilor).

Phobos va fi studiat concomitent și de stațiile orbitale interplanetare, rămase să evolueze în jurul planetei, acestea avînd instalate la bord nu mai puțin de 26 de aparate științifice. Unul dintre acestea — spectrometrul de masă — va sonda de la distanță solul phobosian pentru a stabili cît mai exact compoziția satelitului, care, se crede, că ar fi alcătuit din mase asteroidice. Se are în vedere folosirea unor telemetre cu laseri și radiolocatoare pentru cercetarea de profunzime a reliefului, ca și a rocilor de suprafață.

Referindu-se la însemnătatea cercetărilor și experimentelor programate a fi realizate pe Phobos, academicianul sovietic Roald Sagdeev, conducătorul științific al programului, a declarat : Studierea corpurilor mici ale sistemului nostru solar oferă multe elemente pentru o mai completă înțelegere a proceselor de geneză a planetelor. Deocamdată, Phobos este unul dintre acele corpuri care se arată a fi cel mai accesibil pentru o investigație detaliată.

Cît privește componenta marțiană a programului „Phobos", savantul sovietic o apreciază, de asemenea, ca avînd o însemnătate de excepție, întrucît — după suita de stații automate sovietice „Mars" și, respectiv, expedițiile interplanetare americane trimise spre planetă, în anii 1978 și 1980 — spre Marte nu au mai fost dirijate asemenea aparate. În consecință, examinarea, cu ajutorul stațiilor „Phobos", în timpul survolării planetei, a proceselor dinamice care au loc pe suprafața și în atmosfera ei, ca și a celor din cîmpul magnetic planetar conduce la concluzia că cercetările preconizate prin actualul program nu sînt nicidecum un episod secundar. Luarea de imagini televizate color de pe Marte și transmiterea lor pe Terra, conturarea, cu ajutorul aparaturii științifice de la bordul stațiilor, a hărții termice marțiene, pe secțiuni de pînă la 2 km, colectarea de informații despre temperatura și conținutul rocilor planetare — sînt alte teme de bază ale programului misiunii, în curs de derulare.

În mod firesc, se pun mari speranțe în obținerea de date noi, inedite prin îndeplinirea întregului „pachet" de experimente asupra fenomenelor solare, incluse în programul „Phobos", dintre care multe sînt „netradiționale" — a precizat același om de știință sovietic. Programul acordă o atenție specială înregistrării exploziilor solare, mișcărilor „seismice" observate ca fenomene luminoase cu ajutorul unor fotometre extrem de sensibile. Se urmărește, de asemenea, observarea centrelor active ale Soarelui în partea invizibilă, în anumite momente, de pe Terra, înregistrarea radiațiilor electromagnetice într-un spectru larg, și se preconizează să se obțină, pentru prima dată, o imagine spectroscopică a Soarelui și zonelor învecinate acestuia.

Programul științific spațial „Phobos" ilustrează elocvent posibilitatea reală a cooperării internaționale vizînd valorificarea Cosmosului în scopuri pașnice, inclusiv perspectiva realizării, pe o asemenea bază, a fantasticului proiect privind debarcarea Omului pe Marte sau pe alte planete ale sistemului nostru solar, eveniment pe care specialiștii îl anticipează pentru începutul mileniului viitor.

Mihai Coruț

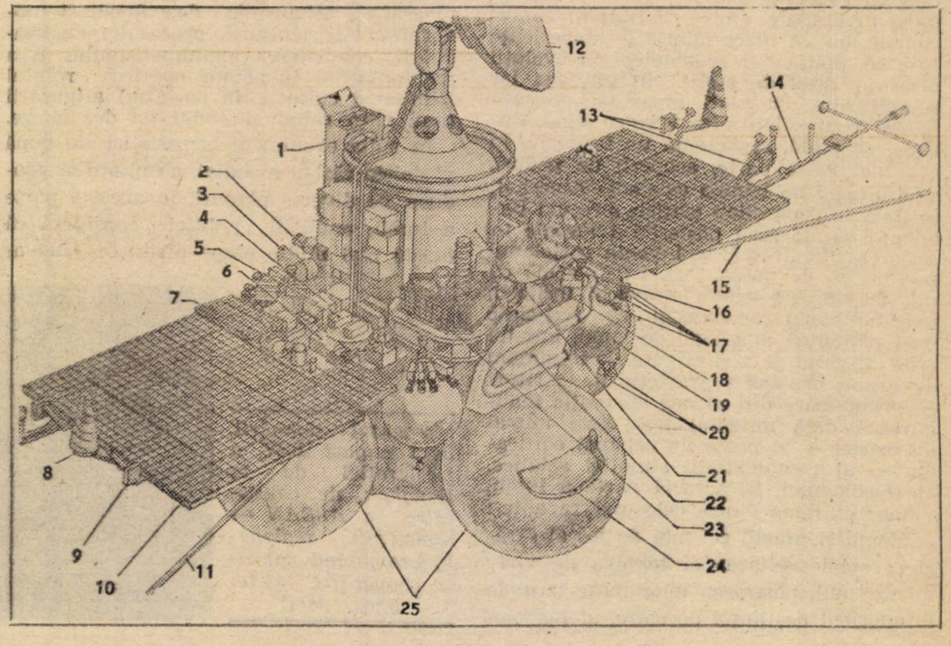

Componente ale stației interplanetare „Phobos" : 1. aparatura științifică pentru studierea Soarelui și a stelelor ; 2, 3. dispozitive de observare a Soarelui și a stelelor ; 4. aparatura științifică pentru cercetarea lui Phobos ; 5. iradiator-laser ; 6. aparatură științifică pentru studierea planetei Marte ; 7. aparatură științifică pentru investigații asupra spațiului interplanetar ; 8. antena pentru recepția comenzilor terestre și transmisiuni telemetrice ; 9. micromotor de orientare ; 10. baterie solară ; 11. antena complexului radio ; 12. antenă directoare ; 13. micromotoare de orientare ; 14. tija magnitometrelor ; 15. antena complexului radio pentru sondarea ionosferei ; 16. radiator de încălzire ; 17. motoraș de mică tracțiune pentru apropierea de Phobos ; 18. sondă de lansare ; 19. rezervor pentru combustibil unitar ; 20. motoraș de mică tracțiune pentru apropierea de Phobos ; 21. aparatură științifică electronică ; 22. radiator de răcire ; 23. stație autonomă de mare longevitate spațială ; 24. ecran de izolare termică cu vacuum ; 25. rezervoare de combustibil

PANORAMIC

ASIA ŞI PACIFICUL

În pragul mileniului al treilea (I)

În evaluările analiştilor politici, tot mai des regiunii asiatice şi a Pacificului i se acordă o atenţie deosebită, mai cu seamă prin prisma perspectivelor ei de dezvoltare. Desigur, într-o lume a strînselor şi multiplelor interdependenţe, este evident rolul important ce revine acestei regiuni în cadrul proceselor politice şi economice contemporane, fiind larg acceptată opinia că evenimentele din Asia şi Pacific au, în bună măsură, consecinţe în plan mondial. Nu numai deoarece Asia este cel mai vechi şi mai populat continent, ci, mai ales, fiindcă se asistă la un amplu proces de conştientizare a naţiunilor din spaţiul asiatic şi cel din imediata apropiere — al bazinului Oceanului Pacific — asupra rostului şi devenirii lor în lumea contemporană, asupra necesităţii de a-şi reglementa problemele după propria lor voinţă, în afara oricărei intervenţii străine, de a folosi, cu maximă eficienţă şi în beneficiul propriu, imensele resurse naturale şi umane, de care dispun, consolidîndu-şi prerogativele de suveranitate şi independenţă naţională şi asigurîndu-şi o prezenţă vie, tot mai activă în viaţa internaţională.

În căutarea propriei identităţi

Asia şi Pacificul reprezintă o parte deosebit de complexă a lumii, greu de examinat ca o entitate sau de explicat într-o formulă sintetică, prin fenomene identice sau similare. Este vorba de o regiune vastă, de mare vechime din punct de vedere al evoluţiei istorice, cu o extraordinară diversitate etnică, culturală, confesională, cu un mare număr de experienţe istorice, politice şi economice, cu evoluţii deseori greu de sesizat în întreaga lor semnificaţie, cu mari inegalităţi, discrepanţe, contradicţii. Pe vremea cînd Europa, de pildă, reprezenta un teritoriu, în cea mai mare parte, acoperit de păduri, cînd nimeni nu bănuia existenţa Americii, în Asia se construiau edificii, precum Babilonul, se adresau posterităţii mesaje în scrierea cuneiformă, se inventa porţelanul sau praful de puşcă. Azi, ca în urmă cu mii de ani, pe aceste străvechi teritorii, există milioane de oameni ce scrijelesc încă pămîntul cu plugul de lemn, într-un efort disperat de a-şi asigura un minimum de hrană necesar supravieţuirii. Alături — ordinatoare din ultima generaţie inaugurează deja mileniul trei. Este numai un aspect — şi poate nu cel mai edificator — al complexităţii situaţiei asiatice, al coexistenţei, în această parte a lumii, a unor extreme dintre cele mai frapante : opulenţa şi pragul cel mai de jos al sărăciei ; subdezvoltarea şi tehnica de vîrf ; misticismul, păstrarea unor mase largi în întunericul neştiinţei de carte, al înapoierii impuse de diverse dogme religioase, şi aportul considerabil la progresul ştiinţei şi culturii mondiale.

Pe plan politic, diversitatea asiatică se exprimă în existenţa unor ţări cu sisteme diferite : ţări socialiste sau capitaliste, republici sau monarhii. De asemenea, din punct de vedere economic, este traversată o întreagă gamă : de la state puternic industrializate la numărul majoritar al ţărilor în curs de dezvoltare, inclusiv al unor state din grupa celor mai slab dezvoltate din lume.

O bună cunoscătoare a problemelor asiatice, fostul premier indian, Indira Gandhi, remarca dificultatea analizării vechilor evoluţii istorice sau politice din acest spaţiu, în condiţiile inexistenţei, în cazul Asiei, a unor factori unificatori, cum au fost, de pildă, în Europa, tradiţia greco-romană, biserica creştină sau revoluţia industrială. Cu atît mai puţin, tragica experienţă a dominaţiei coloniale nu a fost în măsură să apropie naţiunile asiatice — considera Indira Gandhi. Abia în anii de după al doilea război mondial, după accesul la independenţă al unui mare număr de state din zonă şi, mai ales, odată cu eforturile de dezvoltare economică şi socială, de modernizare a societăţilor tradiţionale şi de afirmare a suveranităţii şi identităţii naţionale, s-a putut vorbi despre naşterea conştiinţei unui destin propriu în Asia, despre încercări de căutare, împreună, de soluţii problemelor specifice continentului: subdezvoltarea, sărăcia şi foametea, problema demografică, asigurarea dezvoltării şi modernizării agriculturii, procesul industrializării, combaterea analfabetismului şi a mentalităţilor înapoiate, sporirea rolului ştiinţei şi culturii, în sprijinul asigurării unui ritm rapid şi stabil de dezvoltare.

În suita evenimentelor asiatice de după al doilea război mondial, a mutaţiilor produse, pe diverse planuri, în această parte a lumii, analiştii politici consideră că există mai multe etape distincte. Una ar fi, de pildă, etapa anilor '40—'50, marcată de sfîrşitul marii conflagraţii mondiale şi declanşarea procesului de decolonizare, perioadă care a înscris evenimente precum cele petrecute în China, războiul din Peninsula Coreeană sau luptele anticolonialiste din Indochina aşa-zis „franceză", Malayezia britanică, din Indonezia, Birmania sau subcontinentul sudasiatic. O nouă lume se năştea în regiune şi în afara ei, în care orientările ideologice şi economice, inclusiv ponderea militară, conturau un anume bipolarism, o opoziţie între două blocuri şi sisteme de alianţe. Stare de lucruri care, pe parcursul anilor '60, începe să se dezintegreze, conturînd, la începutul anilor '70, un peisaj politic diferit în Asia şi Pacific : noi centre de putere apar în regiune, China şi India intră în rîndul statelor cu acces la energia atomică în scopuri paşnice, se afirmă tot mai mult rolul Japoniei, al altor state sau grupuri de state. Un eveniment esenţial pentru perspectiva destinderii şi păcii în regiune l-a constituit succesul luptei de eliberare a popoarelor din Vietnam, Laos şi Kampuchia. El a impus modificări în politica americană în regiune şi a creat, în rîndul aliaţilor, neîncredere în obiectivele şi valoarea angajamentelor S.U.A. în zonă.

Reflexul firesc a fost o întărire a sentimentului apartenenţei la spaţiul şi problematica asiatică. Drept urmare, unul din fenomenele anilor '70, în zona Asiei şi Pacificului, a fost o evidentă apropiere între statele regiunii, o intensificare a dialogului dintre ele. Aceasta a stăvilit considerabil încercările de asigurare, în continuare, a prezenţei intereselor străine în regiune, de tipul tentativei americane de constituire a unei „axe Tokio — Washington — Seul", obligînd la replieri şi reajustări strategice. Fără a atinge intensitatea din Europa, confruntarea diverselor sfere de interese s-a menţinut, existînd permanent riscul unor noi agravări.

După retragerea fostei puteri coloniale britanice şi replierea americană „post-Vietnam", pe plan local, în anii '60 şi '70, au fost create o serie de grupări şi organizaţii, de stimulare a cooperării interasiatice, cîştigînd preponderenţă factorii economici. Fenomenul bipolarizării a cedat în faţa unui echilibru de forţe fundamental diferit, alţi factori decît cei militari căpătînd însemnătate în cadrul consideraţiilor strategice cu privire la Asia şi Pacific. Se vorbeşte tot mai mult de teme ca: petrolul şi noile surse de energie, prioritatea investiţiilor, intensificarea comerţului, a schimburilor pe diferite planuri, ajutorul extern şi — cu un termen împrumutat din domeniul militar — despre „strategia dezvoltării". Deja, evoluţiile din Asia şi Pacific prevestesc însemnătatea crescîndă a regiunii în anii '80 şi deceniile următoare. Sînt voci care atrag cu insistenţă atenţia asupra acestui fapt. De pildă, ziaristul francez Jean Paul Pigasse scria încă în anul 1971 : „Dacă privim una din acele planisfere în care Europa pare să fie punctul central al globului, Asia apare ca un impas situat la capătul hărţii, împinsă la limita unor pă-

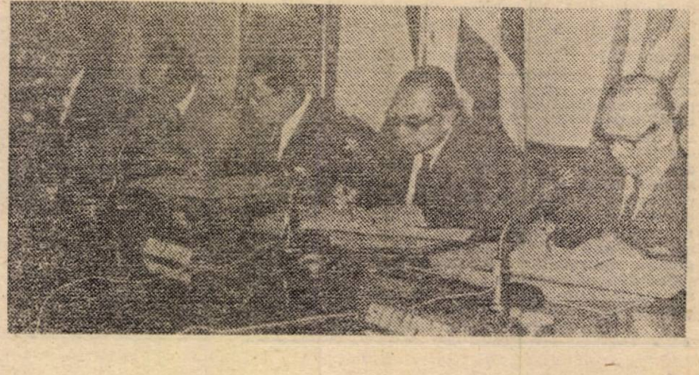

Momentul semnării, la 8 august 1967, a Declaraţiei de la Bangkok, de constituire a ASEAN — organizaţie regională promovînd valorile cooperării, înţelegerii, păcii

minturi cunoscute, condamnată la singurătate în fața imensității Pacificului. Călătoria în Extremul Orient pare multora ca o aventură derutantă, aproape primejdioasă... E timpul ca aceste sentimente să dispară. Asia este o lume în sine. Toate climatele, religiile, formele de activitate umană sînt grupate acolo. Eliberată de mizeriile care au făcut tot posibilul pentru a o face de neînțeles restului lumii, ea își face apariția în pragul anilor '70, cu dinamismul și incisivitatea țărilor noi. «Febra» ce frămîntă Japonia agită, de fapt, toate țările din Extremul Orient, de la Australia pînă la Vietnam, Malayezia, Indonezia. Cu scadență apropiată, ele vor ajunge în prim-planul scenei economice mondiale. Cu milioanele lor de oameni și bogățiile fabuloase ale continentului, țările asiatice dispun de o extraordinară forță de muncă și constituie o piață cu posibilități infinite".

Tendințele din ultimul deceniu au confirmat rolul și importanța, în continuă creștere, ale regiunii Asiei și Pacificului în relațiile internaționale și economia mondială. Dar uriașele resurse ale regiunii, potențialul și perspectivele sale nu-și pot găsi deplină valorificare decît într-un climat de liniște, pace, securitate, bună vecinătate, largă colaborare.

Dimensiunea asiatică a securității și „potențialul" de pace

În întreaga perioadă postbelică, situația din regiunea Asiei și Pacificului a fost caracterizată de instabilitate și succesive stări de criză. Moștenirea trecutului colonial al majorității țărilor din regiune: înapoiere, sărăcie, analfabetism, revendicări teritoriale, diverse alte aspecte au servit drept teren propice neîncrederii și ostilității dintre unele popoare și state asiatice. Jocul sferelor de influență, intervențiile și interesele străine au agravat stările de lucruri, ducînd la litigii, conflicte și războaie. Două din marile războaie de după 1945 s-au purtat pe pămînt asiatic, în Coreea și Indochina. Numeroase alte stări conflictuale, de mai largă sau mai restrînsă arie, au afectat sau continuă să afecteze liniștea și securitatea continentului, și — datorită caracterului indivizibil al păcii — pacea întregii lumi.

În prezent, Asia și Pacificul continuă să rămînă, în bună măsură, o zonă de instabilitate, concentrînd un număr însemnat dintre „punctele fierbinți" ale planetei, cu numeroase probleme și situații potențial explozive. Există, însă, un unghi nou din care sînt analizate, azi, problemele asiatice, inclusiv în sfera securității, a lichidării surselor de tensiune și conflict, a instaurării unei păci trainice și unor relații noi, fundamental diferite de trecut, între țările continentului. Un

Dezvoltarea unui profund sentiment antinuclear reprezintă o evoluție specifică peisajului politic asiatic din ultimii ani

argument l-ar putea constitui, în acest sens, evoluții recente în legătură cu unele conflicte asiatice precum situația din Afganistan. Retragerea trupelor și bazelor militare străine, crearea condițiilor pentru un proces larg de reconciliere națională, pentru ca popoarele respective să fie în măsură să-și decidă singure, în deplină libertate, destinul, s-au vădit, o dată în plus, și în aceste cazuri, drept cerințe vitale pentru soluționarea unor vechi stări conflictuale, ca și a înlăturării efectelor lor negative asupra climatului de pace din regiune și, implicit, din lume.

Există, de altfel, un valoros „potențial de pace" al Asiei — regiune care a îmbogățit dezvoltarea mondială cu experiența sa multilaterală și originală în privința luptei pentru libertate, pace, independență.

În ce privește trecutul, acest potențial s-a vădit, de pildă, cu prilejul încetării focului în Coreea, în 1953, ceea ce a redus, în condițiile de atunci, tensiunea din Extremul Orient; sau la conferința de la Geneva în problemele Indochinei, din 1954; sau, în 1972, cînd a fost semnat acordul indo-pakistanez care a reglementat conflictul dintre cele două state; sau în 1973, anul semnării acordului de la Paris în problema Vietnamului, eveniment consacrînd juridic dreptul poporului vietnamez la reunificarea țării și la autodeterminare. În plan multilateral, cele cinci principii ale coexistenței pașnice, proclamate, pentru prima oară, pe pămînt asiatic, își găsesc, azi, o largă aplicare în reglementarea diferendelor dintre state; în virtutea lor, țări aparținînd unor sisteme sociale diferite pot nu numai coexista, dar și coopera activ în cadrul luptei pentru dezarmare, pace, dezvoltare. Ele au fost definite și înglobate într-un sistem politic și juridic fundamental al raporturilor dintre state cu regimuri sociale diferite la Conferința de la Bandung, în 1955, care a devenit un simbol al contribuției de seamă aduse de popoarele din regiunea Asiei și Pacificului la consolidarea păcii, securității, cooperării. Pe această bază principială s-a consolidat, pe scena politică mondială, mișcarea de nealiniere, importantă forță a contemporaneității, cu o activă poziție împotriva divizării lumii în blocuri militare, cu obiective antiimperialiste și anticolonialiste și un esențial aport la rezolvarea problemelor contemporaneității.

În regiunea Asiei și Pacificului — care cunoaște din proprie experiență ce înseamnă arma nucleară, tragedia orașelor nipone Hiroshima și Nagasaki nefiind nicicînd uitată — s-a născut, intensificîndu-se puternic, în ultimii ani, un profund sentiment antinuclear. O serie de state din zonă au decis să nu permită prezența armelor nucleare pe teritoriul național. Două puteri nucleare — U.R.S.S. și China — s-au angajat să nu recurgă primele la arma nucleară. Guvernele nipone s-au angajat să respecte, în activitatea lor, cele trei principii nenucleare (de a nu produce, folosi și stoca arme nucleare pe teritoriul țării). După ce, pe coasta latino-americană a Pacificului, a fost semnat primul tratat de creare a unei zone denuclearizate — Tratatul de la Tlatelolco —, 13 state și teritorii din sudul Pacificului au încheiat un tratat similar, la Rarotonga, în Insulele Cook, destinat creării unei zone denuclearizate în această parte a regiunii. De asemenea, făurirea unei „zone a păcii, libertății și neutralității" în Asia de sud-est este unul din obiectivele ASEAN.

Sînt, toate acestea, exemple elocvente pentru faptul că, în pofida caracterului specific al situației generale din Asia și Pacific și din fiecare stat al regiunii, în această parte a lumii există un valoros fundament de principii și metode pentru rezolvarea diferendelor și dezvoltarea unor raporturi prietenești, de echitabilă și reciproc avantajoasă cooperare, puse în slujba dezvoltării și progresului regiunii, a fiecărui stat în parte. Asemenea raporturi stau, de altfel, la baza constituirii unor organizații de cooperare regională, de felul ASEAN sau SAARC.

Apariții relativ recente în viața continentului, aceste organizații sînt o dovadă în plus a dorinței statelor asiatice de a găsi căi și metode specifice, adecvate pentru strîngerea legăturilor dintre ele, pentru punerea în comun a experiențelor și potențialelor proprii, pentru depășirea dificultăților și grăbirea procesului de dezvoltare.

Liana Enescu

(Va urma)

IRAK. Două decenii de la Revoluție

La 17 iulie, poporul irakian sărbătorește împlinirea a douăzeci de ani de la Revoluția din vara anului 1968, care a marcat un moment de cea mai mare însemnătate în viața social-politică și economică a țării. Desfășurat la un deceniu după abolirea regimului monarhic feudal, evenimentul din 1968, inițiat de Partidul Baas Arab Socialist, a deschis calea unor însemnate prefaceri în toate domeniile de activitate.

Puternică ramură a economiei irakiene, agricultura a cunoscut, în ultimele două decenii, o continuă dezvoltare și modernizare. În bazinul celor două fluvii — Tigru și Eufrat — care străbat cîmpia Mesopotamiei, cea mai întinsă și mai fertilă din Orientul Mijlociu, s-au executat lucrări hidrotehnice de anvergură (canale de irigații, lacuri de acumulare). La rîndul ei, industria irakiană se află într-un intens proces de diversificare. Alături de petrochimie, un loc important îl dețin metalurgia, industria materialelor de construcție, energetica. În ultimii ani, s-a trecut la consolidarea electrificării țării prin construirea de noi centrale electrice și linii de transport.

Angajat pe calea transpunerii în practică a unor importante programe de dezvoltare și modernizare, poporul irakian, ca toate popoarele din Orientul Mijlociu și din lume, are nevoie de o pace trainică — ceea ce pune în evidență, încă o dată, necesitatea reglementării pe calea tratativelor a conflictului dintre Irak și Iran, cu atît mai mult cu cît situația din zona Golfului s-a ridicat și ea, în ultima vreme, la cote înalte de tensiune. Adoptarea unor soluții politice, în favoarea cărora România s-a pronunțat în mod consecvent, ar reprezenta, incontestabil, o contribuție de seamă la instaurarea unei păci globale în Orientul Mijlociu, cu implicații benefice pentru întregul climat al vieții internaționale.

Armele — primejdia de lîngă noi

Cînd computerele oferă iluzia victoriei... (4)

Arme cu... temperatură

O mare atenție se acordă implicării electronicii într-un domeniu considerat de specialiști a avea o mare importanță, pe plan militar, atît în timp de pace, cît și de război : camuflajul. Scop care, evident, nu mai poate fi atins prin simpla acoperire a armamentului cu plase sau crengi, în speranța că nu vor fi descoperite. În condițiile în care există senzori și sateliți de recunoaștere tot mai perfecționați, s-a pus și se pune problema contracarării prin contra-arme capabile să „orbească" dispozitivele de detecție. Iar, într-un astfel de proces, dincolo de măsuri „clasice", de luarea unor măsuri încă din faza de proiectare — cum e cazul avionului „invizibil" realizat în S.U.A. prin nefolosirea unor materiale sau prin realizarea în exclusivitate a unor suprafețe fără muchii —, dincolo de utilizarea unor vopsele speciale, se apelează la electronică. Cum scria revista americană „Military Technology", unul din aspectele ce preocupă, de exemplu, pe strategii N.A.T.O. este „orbirea" instrumentelor de recunoaștere ce recurg la raze infraroșii și care „detectează" radiațiile caracteristice fiecărui material sau sursele de căldură. „Cea mai mare problemă în ceea ce privește camuflajul tancurilor împotriva razelor infraroșii continuă să fie temperatura la suprafață", nota publicația, care exemplifica : 60 la sută din energia vehiculelor Diesel se pierde sub formă de căldură ; mecanismul de rulare al unui tanc contribuie, de asemenea, la creșterea concentrației de căldură ; țeava unui tun se încălzește cu minimum cinci grade la fiecare folosire. În aceste condiții, unul din procedeele recomandate de experți este crearea unor dispozitive de inducere în eroare a adversarului. Dispozitive care recurg la metode simple, dar și la sisteme digitale bazate, bineînțeles, pe microelectronică.

Dacă, în ceea ce privește soluțiile în această direcție, se dă dovadă de discreție — din motive legate de păstrarea secretului sau datorită lipsei rezultatelor ? —, altfel se pare că stau lucrurile într-un alt domeniu : cel al împiedicării interceptării comunicațiilor. Iată numai un exemplu : spre finele anului 1986, un grup de cercetători de la Universitatea Illinois făcea publică o descoperire : un nou tip de tranzistor, de două ori mai rapid decît cele comercializate pînă atunci. Ceea ce, se afirma, va permite o dublă utilizare — civilă și militară. Iar „scara" acesteia era prezentată ca fiind foarte largă, de la extinderea comunicațiilor prin sateliți și posibila recepționare a unor presupuse semnale provenite de pe planete sau nave spațiale aflate la mai mulți ani lumină de Pămînt, pînă la folosirea în comunicațiile militare care, astfel, se vor putea desfășura pe frecvențe atît de joase încît nu vor putea fi interceptate. În acest fel, se sublinia, emițătorul nu va mai fi detectat.

„Pirații"

Să se fi găsit, oare, prin realizarea cercetătorilor din Illinois, modalitatea de a „orbi" instrumentele de detectare ale părții adverse, obiectiv ce procupă — pînă la obsesie — pe unii strategi ? Ne îndoim. Iar, chiar dacă s-a ajuns la o astfel de soluție, „victoria" nu poate fi de lungă durată. Pentru că, în conformitate cu atît de acreditata teorie a „echilibrului", cu siguranță, undeva, într-un centru sau altul de cercetări, se caută — poate există, deja, sau a fost pusă la punct între timp — soluția de contracarare. Sau, probabil, a fost, pur și simplu, furată de la cel ce o deținea. Cum ? Foarte simplu : cu ajutorul... computerelor. Afirmația ar putea stîrni, firesc, întrebarea : E posibil așa ceva ?

Exemplele nu lipsesc, și ele preocupă cercurile interesate, care caută soluții pentru împiedicarea „pirateriei computerizate". În august 1986, în Marea Britanie se anunța că a fost pus la punct un sistem de protecție care previne comiterea de infracțiuni în domeniul programelor computerelor. Pornind de la faptul că reproducerea ilegală a acestora de pe discuri aduce pagube importante firmelor producătoare la profiturile realizate de pe urma vînzărilor, un producător britanic susținea că a reușit să elaboreze o metodă anticopiere prin care se asigură funcționarea sistemului numai dacă datele provin de la un disc autentic. Procesul de formare a discului se desfășoară astfel : înainte ca programele să fie înregistrate, discurile sînt codificate pe baza unui cod de detecție cifrat, care este impenetrabil tuturor tehnicilor de copiere cunoscute pînă în prezent. Se adăuga că procesul de protecție, care este parte a formării discului, nu afectează produsul și este invizibil chiar pentru cei care îl folosesc.

Dar, se pare că devine invizibil și inactiv și pentru „pirați". Sau că britanicii nu au vîndut încă „pontul". Altfel, nu era anunțată în Belgia, după nici două luni, o premieră nedorită în analele informaticii : o societate belgiană era victima unui furt constînd în „memoria" unui ordinator de tip nou, din care în Europa nu existau decît trei exemplare. Cele 12 cartele sustrase din localul firmei B.I.M. din Bruxelles valorau 450 000 milioane dolari, și, pentru restituirea lor, hoții au cerut 77 000 dolari. Memoria furată era folosită de un computer de tip Convex, dar experții firmei au precizat că ea nu poate fi utilizată de niei unul dintre celelalte aparate aflate în funcțiune în Europa (în Marea Britanie și Olanda). Nu exista decît un singur indiciu pentru anchetă : sistemul de control al ordinatorului a înregistrat furtul în noaptea de 26 spre 27 septembrie, între orele 23,30—24...

Iată o altă „afacere", descoperită în R.F.G., în decembrie, același an : O bandă formată din patru persoane a procurat numerele secrete de cont ale unor clienți importanți ai „Deutsche Bank", precum și cartele de plastic utilizate în mașinile automate de distribuire a banilor. Deși persoanele în cauză au anunțat pierderea documentelor, răufăcătorii au reușit, cu computerul propriu, să șteargă de pe cartele banda de memorie, ceea ce le-a permis să opereze pe mașinile automate, cu toate că respectivele conturi fuseseră blocate. În felul acesta, ei au sustras aproximativ 100 000 mărci.

Iar dacă mai exista vreun dubiu, acesta a fost înlăturat de o inițiativă a cotidianului francez „Le Matin" : un concurs care a reunit... pirați de calculatoare. Asistați de trei specialiști — un jurist, un expert în informatică și unul în fraude bancare —, pirații în informatică și-au demonstrat „talentele". În cîteva ore, ei au forțat peste 20 de ordinatoare aflate în diferite puncte ale lumii, găsind și posibilitatea ca factura telefonică să fie plătită tot de „victime". Acești pirați, a căror vîrstă nu depășește 18 ani, au luat legătura cu ziarul menționat în luna iulie, după publicarea unei informații asupra furtului unui important ordinator. Printre „victime" se numărau ordinatorul unei universități din Paris, cel al unei bănci de date aparținînd ministerului britanic al apărării, ca și cel al unui „enorm centru de informatică din Statele Unite". La acesta din urmă, tinerii „au penetrat pînă în inima sistemului, devenind stăpînii ordinatorului", menționa ziarul, adăugînd că „dacă ei ar fi fost animați de intenții rele, nimic nu i-ar fi putut împiedica să distrugă totalitatea informațiilor deținute de ordinator". Și faptele relatate de „Le Matin" nu sînt singulare. La cele prezentate anterior, să adăugăm că președintele Asociației canadiene de securitate în informatică, Jean-Claude Beaudoin, menționa că, în fiecare minut, în Canada se petrec două sau trei tentative de penetrare ilicită în sistemele informaționale. Dintre acestea, o șesime sînt reușite și duc la manipulări de date și la deturnări de fonduri. „Infractorii" sînt, în general, studenți sau tehnicieni în informatică. O altă știre transmisă de agențiile de presă, tot de dincolo de ocean, arată că F.B.I. a depistat, la Detroit, „o bandă" de mici genii în informatică. Cel mai mare avea 17 ani, iar „șeful" se autodenumea „vrăjitorul", după numele rețelei de comunicație informatică a Pentagonului, pe care o interceptase. Ei au fost bănuiți că „au intrat", prin efracție electronică, în sistemul ordinatorului centrului de cercetări nucleare de la Los Alamos. Perchezițiile efectuate de agenții F.B.I. au dus la depistarea altor cazuri ce implicau calculatoare din Irvin (California), Tucson (Arizona), Oklahoma City și Rochester (New York).

De la șantaj la cataclism

Să reținem, deci, o realitate : certitudinea „pirateriei computerizate". Care, în cazurile cu implicații civile, se poate solda cu furturi de sume. Desigur importante, dar posibil de recuperat. În domeniul militar, altele sînt, însă, repercusiunile. Cea mai gravă ar consta, fără îndoială, în „penetrarea" unui grup terorist în sistemele supercomputerizate de arme nucleare. Consecințele sînt ușor de bănuit : de la șantaj, la cataclism. Ceea ce îndreptățește constatarea publicației „Défense nationale" că „fenomenul vulnerabilității electronice dobîndește un aspect particular în mai multe domenii militare". Pe lîngă riscurile evidente de sabotare și de dependență economică și tehnologică pe care le comportă o societate informatizată — nota revista —, unul dintre aspec-

tele cele mai importante ale vulnerabilității informatice în domeniul securității naționale este, fără îndoială, acela al protejării secretelor apărării și a informațiilor naționale vitale în legătură cu acest sector. În fapt, utilizarea ordinatoarelor și a rețelelor de comunicații în toate locurile unde se lucrează cu informații „sensibile" (state majore, administrație, baze militare, laboratoare, industria de vîrf) introduce o nouă logică, în contradicție cu principiile tradiționale ale protecției secretelor. În vreme ce această protecție se bazează, înainte de toate, pe restrîngerea accesului la informație — în folosul exclusiv al persoanelor autorizate — și pe identificarea fizică a purtătoarelor de informație care trebuie protejate, informatica instaurează un acces larg, rapid și anonim la informație și lucrează în mod nediferențiat cu tot felul de date materiale. Între lumea transparentă a informaticii și cea a confidențialității, punctul de echilibru mai trebuie căutat încă. O dovadă a periculozității acestui gen de piraterie este și cea relevată de un studiu întocmit în Franța, în urma unei anchete naționale asupra securității „depozitelor de informații" : furtul și sabotajul reprezentau 12 la sută din cauzele daunelor pricinuite sistemului informațional global, iar 62 la sută din conducătorii instituțiilor în cauză doreau să se asigure împotriva acestui tip de risc.

Deși furtul prin computere este un fenomen nou, cum nouă este și informatica, s-a încercat și s-a reușit o clasificare — evident nu definitivă, surprizele și inovațiile putînd apărea oricînd — a tehnicilor folosite de cei care recurg la acest fel de infracțiuni, desemnați de americani prin termenul „hacker". Potrivit publicației franceze amintite, la nivelul intruziunii în sistem pot fi citate branșarea pe o linie de comunicații, interceptarea transmisiunilor radio, în special dacă este vorba de date transmise prin intermediul unui satelit de comunicații, sau înregistrarea radiațiilor electromagnetice emise în timpul funcționării aparaturii informatice.

În prezent și, mai ales, în viitor, informaticii îi revine un mare număr de funcții militare vitale : în sistemele de arme cu calculatoare integrate, în sistemele de comunicații, în logistică, în tratamentul informațiilor, în furnizarea datelor necesare, în luarea deciziilor. Experții consideră că toate aceste sisteme informatice destinate unor aplicații militare sînt cu atît mai vulnerabile, cu cît informațiile pe care le vehiculează interesează state gata să investească mijloace considerabile pentru a le obține. Subliniind această idee, un strateg francez nota : „În cazul unui conflict deschis, fragilitatea sistemelor informatice ar spori și mai mult, de vreme ce ele se află în centrul unui război electronic generalizat, în cadrul căruia spionajul nu va decide decît unul dintre componente, alături de sabotajul fizic, bruierea transmisiunilor, înșelarea sistemelor de supraveghere și, posibil, recurgerea la impulsul electromagnetic al exploziei nucleare împotriva infrastructurilor de comunicație".

Dar ordinatoarele militare nu sînt singurele care interesează apărarea. Chiar unele activități civile se consideră că trebuie să facă obiectul unei „atenții particulare" în privința securității, cu precădere ramurile care lucrează pentru armată. De aici, cerința protecției instituțiilor financiare și bancare care gîrează resursele monetare ale țării. „Distrugerea fizică sau logică a transferurilor electronice de fonduri, care ar putea provoca prăbușirea tuturor structurilor unei țări, este o formă de război mult mai atrăgătoare decît un conflict purtat cu arme nucleare sau cu rachete și, de aceea, multe țări sînt îngrijorate în legătură cu păstrarea controlului asupra politicii electro-

---

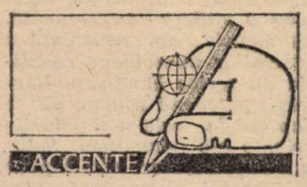

Torpilare subiectivă, cît și obiectivă...

Mările s-au militarizat mai tîrziu decît uscatul și mai devreme decît aerul. Normal. În funcție de posibilitățile sale tehnologice, omul s-a războit cu sine însuși în mediul care i-a fost cel mai la îndemînă. A început pe uscat, a continuat pe mare, apoi în aer și, acum, în Cosmos. Istoria militarizării mediului înconjurător este pasionantă și paradoxală, și atestă formidabilele resurse ale omenirii de a se autodevora în forme tot mai perfecționate. Această istorie este o sumă de fabule avînd o morală identică.

În pas cu sofisticarea neîntreruptă a materialului de război se dezvoltă și problematica spinoasă a valorii lui de întrebuințare. În urmă cu cinci veacuri, spre exemplu, o corabie de luptă era o corabie de luptă. În funcție de talentul meșteșugarilor care o realizau și de suma investită, o corabie devenea mai mult sau mai puțin invincibilă. Azi lucrurile s-au schimbat și, în planul logicii, s-au simplificat. Avînd șansa aparentă de a fi invincibile, navele ultramoderne, dotate cu o tehnică în stare să producă fiori în publicul terestru, se dovedesc mai vulnerabile ca oricînd. Și aceasta pentru că însuși mediul lor înconjurător și-a schimbat parametrii. Ele nu mai sînt pîndite și, eventual, atacate numai de alte nave, ci și de submarine, avioane, rachete etc. Lupta navală a devenit o confruntare multiplă, și doar spațiul de eșuare a devenit exclusiv naval.

Fapt profund semnificativ, nu atît „puterea de foc" este aceea care atîrnă cel mai greu în balanță, cît capacitatea de a obține, prelucra și utiliza informația. Înaintea bombardamentului propriu-zis, elementul-cheie este „citirea" informației privind acest bombardament. Chestiunea se complică de la un an la altul și lupta nu se mai duce, simplu și vitejește, între două nave sau două flote, ci între fiecare navă în parte și timpul care îi stă la dispoziție pentru a „înțelege" de unde, cînd și cum sosește pericolul. „New Scientist" remarcă evidențele din acest domeniu :

„Războiul pe mare s-a schimbat foarte mult din 1588, cînd armata spaniolă a fost trimisă să invadeze Anglia. Echipa condusă de Bill Lakin, de la Centrul de cercetări al Amiralității britanice din Portsmouth, desfășoară cercetări vizînd restabilirea unui echilibru și eliminarea neajunsurilor existente în apărarea navelor de război. Navele de război moderne trebuie să facă față atît unor amenințări submarine și aeriene, cît și celor reprezentate de navele de suprafață ale flotei inamice. Pericolul de a se afla în largul mării în momentul declanșării ostilităților a fost amplu demonstrat în timpul celui de al doilea război mondial și, mai recent, în timpul conflictului din insulele Falkland și al războiului din Golf. Problema apărării unei nave de război, mai ales împotriva unui atac lansat din aer, este mult mai dificilă astăzi. Avioanele și rachetele au devenit mult mai rapide și au o capacitate sporită de a evita contramăsurile. Distrugerile provocate de racheta «Exocet» în timpul conflictului din insulele Falkland constituie o dovadă a dificultății de a contracara un atac în largul mărilor. Echipa condusă de Lakin va reanaliza informațiile pe care le primește echipajul unei nave în timpul unei confruntări. Acești cercetători proiectează un nou tip de sistem informațional care va elimina ceea ce oamenii de știință specializați în acest domeniu numesc «supraîncărcarea cognitivă operațională» — și anume situația în care există o cantitate prea mare de informații și prea puțin timp pentru ca ele să poată fi folosite în mod eficace.

O navă de luptă modernă este dotată cu aparate senzoriale, cum ar fi radarul și sonarul. Informațiile primite de la acestе aparate determină ce tip de «răspuns» trebuie dat părții ostile.

Prototipul pus la punct de echipa lui Lakin utilizează computerele și tehnica inteligenței artificiale pentru a stabili ce anume obiecte urmărește radarul și dacă aceste obiecte reprezintă o amenințare. Computerele sînt deja programate cu o bază de cunoștințe formată dintr-o serie de informații și reguli obținute din experiență — de exemplu, ce tip de avion produce un anumit tip de semnal radar.

Computerul dă un răspuns după ce combină informații obținute din mai multe surse diferite ; Lakin numește acest proces «fuzionarea datelor». În timpul fuzionării datelor, computerul combină informațiile și le afișează pe un ecran într-o formă care este înțeleasă rapid de către operatorul uman. Oamenii de știință de la Centrul de cercetări al Amiralității au optat pentru un ecran cu înaltă definiție și ca grafică în culori. În loc să vadă un semnal luminos pe ecranul radar, operatorii vor vedea un avion colorat — albastru pentru prieten, alb pentru neutru și roșu pentru inamic. Ecranul poate, de asemenea, preciza tipul de avion, traseul său și, ceea ce este cel mai dificil, poate evalua tipul de amenințare pe care o reprezintă un intrus".

Înainte de a simți clar, pe propria piele, natura pericolului, acesta va fi evident pe ecran. Mai rămîne ca omul să aibă timp să decidă mijloacele optime de contracarare a acestui pericol. Cînd, prin perfecționări previzibile, marja de manevră nu va mai exista, în mod obiectiv războiul naval va deveni perfect inutil nu numai subiectiv, ca în prezent, ci și obiectiv...

Radu Budeanu

nice a băncilor" — spunea Don B. Parker, expert de la „Strategic Research Institute". Iar „Défense nationale" ajungea la concluzia următoare : „În momentul în care toți afirmă că informația este materia primă a viitorului și, deci, cheia supraviețuirii pe plan internațional a deținătorului ei, este important să se definească contururile patrimoniului informațional național și să se reflecteze asupra mijloacelor de a-l apăra". Evident, între „contururile patrimoniului informațional național" își are perimetrul său rezervat și utilizarea în scopuri militare a informaticii, a electronicii, a microelectronicii...

Garanția

Să conchidem, deci. La început, s-a crezut că este vorba de simple exerciții de imaginație ale autorilor de literatură științifică, deși cei ce lansau ideile respective purtau, de regulă, uniforme militare sau făceau parte din unele cabinete. Apoi, s-a dovedit că opiniile cîștigă teren pe planul strategiilor militare. Ceea ce a dus, mai întîi, la elaborarea unor proiecte, dintre care unele au fost sau sînt în curs de concretizare. Toate acestea, în virtutea intențiilor — uneori camuflate, alteori exprimate direct — de a include informatica, cu tot ceea ce implică aceasta, în sfera competiției înarmărilor. S-a vorbit și se vorbește tot mai insistent, de altfel, de perspectiva, nu tocmai îndepărtată, cînd, utilizîndu-se calculatoare electronice sau roboți, un război n-ar putea fi decît computerizat. Indicii că o asemenea posibilitate poate deveni certitudine există. Și, în nici un caz, în număr mic. S-au proiectat și pus la punct computere care „conduc" la țintă rachete ce poartă încărcături nucleare. Există programe speciale care, bazate pe informatică și pe instrumentele acesteia, supraveghează fără întrerupere orice „mișcare a adversarului". Exemplele sînt, desigur, mult mai numeroase și, cu siguranță, se înmulțesc mereu. Pentru că, din păcate, în unele birouri în care accesul este posibil numai prin desferecarea ușilor blindate, este acreditată și materializată convingerea că utilizarea informaticii, a computerelor în sectorul militar conferă garanție deplină. Aceasta, în ciuda demonstrațiilor savanților, potrivit cărora și computerele... greșesc. S-au dat alarme false, au fost evitate, în ultimele momente, declanșări ale unor dispozitive care ar fi dat naștere la procese distructive ireversibile. De aici, și opinia — cu suficiente argumente în realitate — că un război nimicitor ar putea izbucni și fără intenție. Dintr-o eroare care ar putea proveni nu numai dintr-o defecțiune a dispozitivelor folosite sau dintr-o intrepetare greșită a datelor. Ci și datorită vulnerabilității sistemelor informatice.

Toate aceste acțiuni — în fapt, acțiuni de escaladare a înarmărilor — sînt motivate prin dorința de a se mări securitatea statelor în cauză. Dar, oare, poate exista cu adevărat securitate în condițiile în care stocurile militare sporesc permanent, sub aspect calitativ și cantitativ ? Întrebarea este, desigur, retorică și implică și calea care trebuie urmată pentru ca popoarele, omenirea în ansamblu, să cunoască binefacerile păcii. Ale unei păci obținute și menținute prin singura cale logică : dezarmarea. De fapt, garanția sigură a supraviețuirii omenirii.

Ion Stoica

Apropo de...

Antibiotice

Secolul nostru mai are încă pînă să se sfîrșească, și surprize vor mai veni multe încă, dar alcătuitorii de bilanțuri lucrează din plin. Ni se propune, de pe acum, să așezăm în fruntea listei celor mai mari descoperiri medicale ale acestei sute de ani antibioticele. De ce ? Din multe și felurite rațiuni. Una din ele, care merge, poate, cel mai la inimă, o formulează profesorul francez Roger Cluzel, de la Facultatea de medicină din Clermond-Ferrand : „Antibioticele au adăugat, dintr-o dată, zece ani speranței medii de viață în lume".

Asupra a ceea ce au adus antibioticele omenirii merită într-adevăr, să mai zăbovim puțin. Cum ar fi arătat lumea noastră fără antibiotice ? Ne-o sugerează același profesor Cluzel, care ține să ne reamintească : „S-a uitat complet că, pînă în anii '30, victimele bolilor infecțioase ocupau jumătate din paturile spitalelor — fără speranță de vindecare — și reprezentau cea mai importantă cauză a deceselor. Și iată că, aproape ca peste noapte, au fost eliminate, practic, decesele pricinuite de boli altă dată redutabile, cum ar fi pneumonia, meningita, febra tifoidă, scarlatina, tuberculoza și altele. Pentru a nu mai vorbi de alte boli necruțătoare altădată, cum ar fi ciuma, endocardita, febra puerperală, ale căror nume tind să devină arhaisme".

Producția în serie a penicilinei a început în 1943 ; streptomicina a fost izolată în anul următor. Dar activitatea primei sulfamide a fost pusă în evidență în 1935. Iar marea descoperire a lui Alexander Fleming, care se spune că s-ar fi datorat purei întîmplări, datează din 1928. Mai mult, un medic militar francez, Ernest Duchesne, remarcase încă din 1897 că porcii de India rezistau la tifoidă dacă li se injecta o soluție de Penicillum glaucum. În sfîrșit, într-un cimitir copt din Egipt, s-au identificat urme de tratament cu un fel de tetraciclină asupra unor trupuri umane înhumate în jurul anului 600 î.e.n.

Unde ar trebui, deci, înscrisă, în cartea de aur a realizărilor geniului uman, descoperirea antibioticelor ? S-a optat pentru anul 1944. Iar, la celebrarea a patru decenii de la această descoperire a secolului, cercetătorii întruniți în diverse reuniuni jubiliare au ținut să constate că, „la vîrsta de 40 de ani, antibioticele n-au nici un rid".

Pentru profesorul Maurice Rapin, de la Spitalul Henri-Mondor din Creteil, marea virtute a antibioticelor constă în aceea că, „pînă în prezent, ele sînt singurele medicamente cunoscute care acționează nu asupra simptomului, ci asupra adevăratei cauze a bolii. Ele distrug efectiv germenii, deci atacă la rădăcina răului". De aici, provin, însă, și rezervele ce se aduc antibioticelor, care sînt acuzate că ar „obosi" organismul. „Dar e absurd ! — se indignează profesorul Maxime Armengaud de la spitalul Purpan din Toulouse. Antibioticele ușurează și vindecă. Germenii infecțioși sînt, de fapt, cei care obosesc organismul !"

Sînt, totuși, antibioticele produsul ideal, căruia nu i se poate reproșa chiar nimic-nimic ? Există, desigur, și unele inconveniente, recunosc specialiștii. Bunăoară, distrugînd germenii, ele exterminâ și germeni utili, cum ar fi flora intestinală, și acțiunea aceasta e cu atît mai „eficace", cu cît antibioticul are ceea ce se cheamă „un spectru mai larg". Interesant de observat că, porniți să glorifice însușirile antibioticelor, cu diverse prilejuri jubiliare (inclusiv în acest an, cînd se împlinesc șase decenii de la descoperirea lui Fleming), slujitorii medicinei nu trec cu vederea peste neîmpliniri știute mai mult, mai puțin sau deloc de majoritatea dintre noi. Îngurgitarea de iaurt în timpul tratamentului e absolut inutilă — spun ei. Și totuși, de ce ni se prescrie iaurt ? „E un mod de a face tratamentul mai acceptabil din punct de vedere psihologic" — explică un specialist. Discuția pe această temă promite să mai continue, desigur.

Altă obiecție : unele antibiotice — la unii și uneori — pot provoca alergii. E drept, vine prompt replica, dar unii fac alergie și la — să zicem — căpșuni. Iar atunci cînd ai „de ales" între ciumă și acnee...

Ce ni se recomandă mereu și mereu e ca, odată tratamentul început, el să fie dus pînă la capăt, chiar dacă avem impresia unei vindecări premature. Pentru că microbii trebuie exterminați complet. Altfel, nu fac altceva decît să devină mult mai rezistenți.

Problema rezistenței este, într-adevăr, o problemă. Ea a ajuns o sfidare permanentă. Fenomenele de rezistență a rădăcinilor microbiene constituie un serios handicap. Bacteria patogenă ajunge să se adapteze la cele mai felurite derivate ale penicilinei. Soluția ? Trebuie mers mai repede ca microbii spune prof. Jacques Arar, de la Spitalul Saint-Joseph din Paris. Trebuie imaginate mereu noi molecule antibiotice, „după exemplul constructorilor de automobile, care modifică puțin în fiecare an forma unei aripi sau a unui parașoc, pentru a crea un nou model". Așadar, biologii trebuie să se ghideze, și ei, într-un fel, după legile marketingului. Strategia lor începe să aibă o bătaie mai lungă. Noua generație de antibiotice, pe lîngă faptul că va distruge microbii, va inhiba și enzimele pe care aceștia le produc pentru a le dezvolta rezistența. În plus, vor stimula mijloacele naturale de apărare ale organismului. La care, bineînțeles, se va aștepta o nouă ripostă a microbilor. Și așa mai departe.

Bătălia în marș a medicamentului secolului promite, așadar, să continue cu aceeași vigoare ca la început. Și, chiar dacă, în anii care ne-au mai rămas de trăit din acest secol, vom asista la descoperiri medicale mai spectaculoase — bunăoară, lupta cu maladia canceroasă sau cu SIDA —, cei zece ani de speranță de viață în plus, bun cîștigat, grație antibioticelor, odată pentru totdeauna, de omenire, ne îndreptățesc să spunem că secolul XX, între multe altele, este și „secolul antibioticelor".

Corneliu Vlad

Elevi de la un liceu din Osaka participînd la o acțiune în favoarea păcii desfășurată la Hiroshima

Ploi neobișnuite au făcut ca o mare parte din străzile Madridului să fie acoperite de apă. Căderi abundente de apă au fost înregistrate și în alte orașe din Europa

1000+1

Precizări

În cadrul conferinței de presă ținută la Geneva, secretarul general al O.N.U., Perez de Cuellar, s-a referit la o serie de probleme internaționale, în special la criza din Orientul Mijlociu și la datoriile externe latino-americane. Cuellar a declarat că este dispus să numească un reprezentant special pentru a acționa ca mediator în conflictul din Golf și să trimită o echipă a O.N.U. care să acorde asistență prizonierilor de război irakieni și iranieni. Potrivit agenției „E.F.E." , el a relevat, totodată, că ideea convocării unei conferințe de pace în Orientul Mijlociu a întîmpinat permanent opoziția Israelului ; „în schimb, S.U.A. și-au modificat atitudinea și par să accepte conceptul de conferință internațională, deși va trebui să se convină asupra mandatului acesteia". Cuellar a apreciat că soluționarea problemei datoriilor externe necesită conlucrarea tuturor țărilor interesate și a propus organizarea unei întîlniri a reprezentanților statelor industrializate și în curs de dezvoltare consacrate acestei chestiuni.

Participare

La Festivalul balcanic de cîntece și jocuri, care s-a desfășurat în localitatea iugoslavă Chrid, a participat în acest an — pentru prima oară în ultimul deceniu — și un ansamblu folcloric din Albania. Această prezență culturală a fost apreciată, relevă agenția „Taniug", ca o expresie a voinței Albaniei de a consolida colaborarea cu statele și popoarele din Balcani.

O.S.A.

Potrivit relatărilor cotidianului „The New York Times", Organizația Statelor Americane (O.S.A.) se află în prezent în cea mai gravă criză financiară de la crearea ei, fiind nevoită să-și suspende unele programe, printre care și cel deosebit de important privind combaterea traficului și consumului de narcotice. După cum declară Robert Sayre, secretar adjunct pentru probleme administrative al O.S.A., Statele Unite sînt răspunzătoare în cea mai mare măsură de această situație, deoarece și-au diminuat contribuția cu circa 10 milioane dolari. „Reducerile au survenit într-un moment în care unii membri ai Congresului și oficialități ale Administrației critică organizația pentru refuzul de a urma fără șovăire politica S.U.A. față de Nicaragua și Panama". Este evident că această „nesupunere" față de interesele Statelor Unite a generat reducerea contribuției, arată „The New York Times".

Reprimire

Egiptul a fost reprimit oficial în Organizația arabă pentru educație, știință și cultură (ALESCO), din care fac parte 20 de state arabe. Hotărîrea a fost luată cu prilejul reuniunii de la Tunis a Comisiei Executive a organizației. Potrivit agenției „China Nouă", delegatul libian s-a opus, iar cel sirian s-a abținut de la vot. (Egiptul a fost suspendat în 1979 din ALESCO).

Cifre

Ca urmare a reducerii masive a alocațiilor bugetare destinate asistenței medicale, între 1975 și 1985 în Marea Britanie au fost închise circa 3 000 de spitale, iar, din 1979, numărul paturilor pentru bolnavi a scăzut cu 18 000. Circa 687 000 pacienți se află în prezent pe „lista de așteptare" pentru operații, unele urgente.

Colaborare

Conducerea revoltei palestiniene din teritoriile arabe ocupate de Israel s-a pronunțat pentru prima dată pentru colaborare cu personalitățile de stînga din Israel care recunosc drepturile palestinienilor. Din surse arabe, preluate de agenția „A.P.A.", s-a aflat că apelul, conținut într-un manifest, justifică organizarea de întîlniri între palestinieni și oameni politici israelieni moderați. Conducerea revoltei a chemat, totodată, locuitorii din teritoriile ocupate să boicoteze produsele israeliene, să-și retragă depunerile din băncile israeliene și să refuze să-și plătească impozitele și taxele.

Măsuri

Autoritățile din Salvador au anunțat adoptarea unor „măsuri extraordinare", motivate prin situația de criză determinată de acțiunile forțelor insurgente și de amplificarea mișcării greviste din țară. Măsurile adoptate prevăd aducerea de trupe în întreprinderile afectate de greve, concedieri în rîndul militanților sindicali și intensificarea acțiunilor întreprinse împotriva forțelor insurgente. Conform unei relatări a postului de radio „Venceremos" al insurgenților, citat de „TASS", detașamente de elită din armatele Salvadorului și Hondurasului au fost concentrate la frontiera departamentului salvadorian Morazan, în care forțele insurgente din Salvador acționează cu succes.

Mediere

Reprezentantul special al secretarului general al O.N.U. în Cipru, Oscar Camilion, a declarat că este angajat într-o „navetă diplomatică" între președintele Ciprului, Gheorghios Vassiliou, și liderul ciprioților turci, Rauf Denktaș, în încercarea de a-i determina să aibă o întîlnire care să se soldeze cu rezultate pozitive. După cum s-a mai anunțat, conform propunerii lui Perez de Cuellar, Vassiliou și Denktaș ar urma să aibă o întîlnire, la Geneva, la care să discute o serie de probleme privind reluarea dialogului intercomunitar din Cipru în vederea unei soluționări negociate a situației din insulă. Deși, după cum relevă agențiile de presă, părțile s-au pronunțat în favoarea unei asemenea întîlniri, fără condiții prealabile și fără o ordine de zi, se menționează că există în continuare divergențe asupra principiilor ce ar urma să constituie baza reluării negocierilor.

Imagine din localitatea cu cel mai lung nume din lume — 58 de litere (40 de consoane și 18 vocale) care se află în Țara Galilor. Edilii au construit în centrul orașului un dispozitiv cu ajutorul căruia turiștii pot afla care este distanța dintre această localitate și marile orașe pe diferite meridiane

DIN LUMEA CAPITALULUI

S.U.A.

Înarmări și fraude

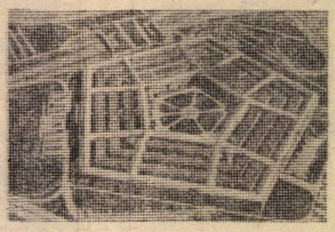

— mită și corupție la Pentagon — (2)

Un „insider", ca la bursă...

Reacțiile stîrnite de dezvăluirea amplorii scandalului de fraudă și corupție la Pentagon au fost ample și virulente. „Este vorba de oameni care s-au îmbogățit pe seama unor informații secrete și la o scară care depășește orice imaginație", era de părere senatorul Charles Grassley. Într-un interviu difuzat de rețeaua de televiziune C.B.S., senatorul John Warner declara că este „cel mai ramificat caz despre care eu sau oricine altcineva am avut vreodată cunoștință, deoarece sînt implicate, literalmente, zeci și zeci de firme contractante". „Cel mai grav caz din istoria Departamentului apărării", adăuga senatorul, „un caz ramificat și cu implicații profunde". Cum au fost posibile fraude de asemenea amploare ? Evident, prin mită, corupție și informații vîndute de persoane aflate „în interiorul" complexului decizional.

Figura-cheie a noului scandal este Melvyn R. Paisley, 63 de ani. Cînd a părăsit firma „Boeing" pentru a lucra în cadrul guvernului i s-au plătit 183 000 dolari ; pentru suma aceasta, a început să fie chestionat din 1986. La Departamentul apărării a fost numit șef al departamentului cercetări, inginerie și sisteme pentru marină. A întreținut — se spune — strînse relații cu fostul ministru al marinei John Lehman (care a demisionat în 1987). Dar și cu foștii colegi din lumea afacerilor. În 1987 s-a retras și el de la Pentagon, devenind consultant pentru „McDonnell Douglas", altă firmă ce fabrică armament. În ultimii șase ani, a reușit „performanțele" aflate acum în centrul atenției și care, sublinia „U.S. News and World Report", se pot repercuta asupra Partidului Republican în ansamblu.

Ceea ce s-a petrecut atît de multă vreme seamănă cu cele petrecute la bursa newyorkeză, unde, în urmă cu doi ani, au fost descoperite fraude uriașe. Anume : se caută un personaj „din interior", cu acces la informații secrete sau strict secrete, în legătură cu sistemele de arme pe care Pentagonul intenționează să le cumpere. În climatul de acerbă concurență, asemenea informații valorează aur. Dacă acestora li se adaugă și informații despre propunerile firmelor concurente, avantajul devine considerabil. Merită să fie plătit substanțial. Cam așa s-au petrecut lucrurile și în cadrul serviciilor de aprovizionare ale Pentagonului.

Melvyn Paisley ar fi oferit — potrivit acuzațiilor F.B.I.-ului — „informații secrete și/sau confidențiale" lui Thomas Gun, vicepreședinte pentru marketing la „McDonnell Aircraft Corp." din St. Louis. Cu aceste informații, „McDonnell" a reușit să-și vîndă avionul „F-18" modernizat Coreei de Sud și Elveției, învingîndu-și, în acest fel, principalul concurent, „General Dynamics". Contractul valora 35 de miliarde dolari ! Alte informații se refereau la un studiu privind intenția Marinei de a achiziționa un nou elicopter, alt avantaj substanțial pentru „McDonnell Douglas".

Dar Paisley nu era, desigur, singurul care reușea asemenea „performanțe". Cel puțin alți cinci funcționari principali ai Pentagonului au acționat la fel, promovînd interesele unor firme în dauna altora. „Northrop", de pildă, a cîștigat mult din aceste afaceri. Printre armele menționate, „U.S. News and World Report" citează avioane de luptă, motoare cu reacție și chiar „avionul-elicopter" ultramodern „V-22 Osprey" !

„Los Angeles Times" a reușit să afle cum acționa Paisley : stabilise un sistem prin care înalți funcționari scoteau documente secrete ale Pentagonului și le copiau. Soția lui Paisley, care îl ajuta la fotocopiere, lucra din 1983 la... o mare firmă de echipament militar. Evident, Paisley nu putea acționa de unul singur. James Gaines, din biroul pentru contracte al armatei, îi oferea informații secrete ; la fel, Victor Cohen, responsabil pentru cumpărarea echipamentului de luptă, control, comunicații și sisteme de computere pentru forțele aeriene ; amîndoi au avut telefoanele supravegheate și se află, acum, printre persoanele mutate în alte posturi, unde nu mai au acces la informații confidențiale.

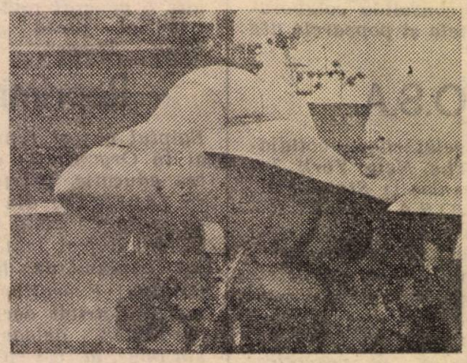

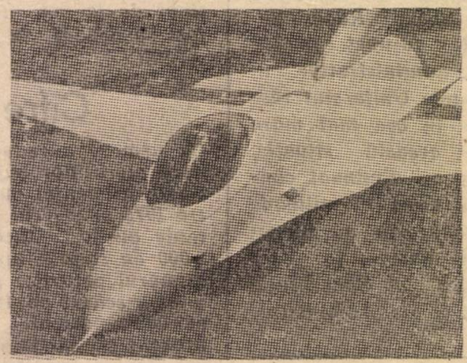

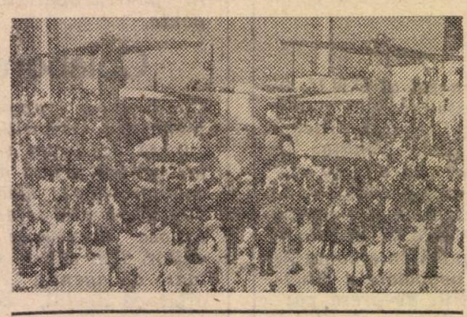

Prin mituiri se pare că au fost vehiculate informații privind motoarele avioanelor „F-18", „F-16" și a noului „avion-elicopter" Osprey

„Triunghiul de fier"

Expresia aceasta — „triunghiul de fier" — se referă la relațiile strînse, de simbioză, dintre oficiali ai Pentagonului, consultanții în domeniul apărării și cei care încheie contracte militare. Scandalul izbucnit în urmă cu o lună a început să arunce o lumină cu totul aparte asupra acestui „triunghi" în sînul căruia corupția devine practica obișnuită. „A devenit un fapt comun — era de părere George Church în «Time» — ca militari cu înalte funcții să se retragă și să conducă, după aceea, companii de consultații — uneori cunoscute și drept firme «de închiriat generali» — care își vînd expertiza și «contactele» celor care încheie contracte în domeniul apărării". Aceeași revistă explică modul de funcționare al sistemului, pornind de la exemplul unei firme aflate între cele incriminate.

Personajele : William Parkin, Fred Lackner, Stuart Berlin. Parkin a lucrat la Marină, ca funcționar civil, vreme de 20 de ani ; în urmă cu cinci ani s-a retras, moment în care „McDonnell Douglas" i-a acordat o medalie pentru intransigența arătată în raporturile cu achizitorii de arme. Dar, după ce a părăsit Pentagonul, Parkin s-a schimbat aproape peste noapte și a pus bazele unei firme de consultații care vindea expertiză achizitorilor militari. În 1986, firma „Hazeltine Corp.", o companie din Long Island, care dorea să vîndă Marinei echipament electronic pentru avioanele acesteia, l-a contactat pe Parkin, plătindu-l cu 24 000 dolari pe an pentru informații privind piața. Parkin a intrat în relații cu un alt consultant, Fred Lackner, pe care îl cunoștea de pe vremea cînd lucra la Pentagon și cu care mai încheiase o seamă de afaceri bănoase ; i-a propus să împartă cîștigurile, dacă vor reuși să obțină un contract pentru „Hazeltine Corp". Acum a intrat în rol al treilea personaj : Stuart Berlin, funcționar civil la Marină, achizitor de echipament militar, pe care Lackner îl cunoștea din 1971. De la Berlin, prin Lackner și Parkin, ajungeau la firma „Hazeltine" fie informații interne, fie informații publice, dar mai înainte de a fi dezvăluite tuturor. FBI-ul nu a reușit încă să afle dacă Berlin a fost plătit pentru aceste informații, ceea ce este de bănuit ; toate personajele „dramei" au fost chemate în fața unui mare juriu din Alexandria, statul Virginia, locul unde își are Parkin firma de consultații.

Cazul „Hazeltine" nu este singurul dezvăluit în detaliu. „Varian Associates Inc." este o firmă din Dallas care lucra cu Marc Saunders, între alții. Pînă în 1982, acesta a fost șeful lui George Stone, care l-a înlocuit apoi la Marină, în funcția de achizitor de sisteme de luptă specială și navală. Din 1983, Saunders și-a creat o firmă, „Acquisition Control Ltd", la Arlington, Virginia. Întreținînd bune relații cu foștii săi colegi sau subalterni, era, firesc, un personaj căutat de firmele constructoare de armament. Din momentul în care Biroul Federal de Investigații a început să intercepteze convorbirile telefonice ale lui Saunders, s-au strîns, pare-se, mai multe înregistrări în care acesta se referea la posibilitatea mituirii

unor funcționari guvernamentali. FBI-ul susține că există dovezi ale unei „rețele" Stone-Saunders-Joseph Bradley (vicepreședinte la „Varian"), precum și între consultantul Thomas Muldoon și Jack Sheranan, negociator de contracte pentru „Marine Corps".

Amploarea acestor complicate mașinațiuni legate de acordarea contractelor și de documentele respective nu este, deocamdată, foarte clară. Henry Hudson, procurorul federal care se ocupă de anchetă, declara că „există o mare cantitate de documente care încă nu se află în mîna guvernului și care conțin dovezi importante". Au existat două cazuri — a precizat același procuror — de distrugeri de documente din partea unor persoane aflate, acum, în anchetă. Se afirmă, totodată, că multe informații, pe de altă parte, este de preferat să fie ținute secrete, pentru a nu stînjeni mersul cercetărilor.

Dar cert este că amploarea fraudelor, pe care nimeni nu o neagă, s-a datorat tentației oferite de sumele exorbitante vehiculate în acest comerț cu arme. „McDonnell Douglas", de pildă, a fost, în 1987, cel mai mare furnizor al Pentagonului, reușind să încheie contracte în valoare de 7,7 miliarde dolari (și înlocuind, în această poziție-cheie, concernul „General Dynamics"). Asemenea nume par „să justifice" și lăcomia, și metodele oneroase și mituirile. „Los Angeles Times" a aflat despre felul în care Paisley a complotat cu Victor Cohen în cazul unei rachete antiradar, al cărei contract experții militari și alți cercetători recomandaseră să fie reziliat ; racheta era construită de concernul „Northrop" și cei doi au reușit să mențină în vigoare contractul — dar cu acest concern lucra îndeaproape Paisley ! Dosarele multor firme (de pildă, „United Technologies") care se referă la Melvyn Paisley au fost confiscate sau cerute de poliția federală.

„The Washington Post" informează despre alt gen de mașinațiuni și corupție și scrie despre modul în care o firmă militară a intervenit, în 1984, pentru a ușura problemele financiare ale reprezentantului Bill Chappell, din Florida ; numai că acesta era omul numărul doi din subcomitetul Camerei Reprezentanților pentru alocații militare... Chappell, scrie „Los Angeles Times", ar fi, și el, acum, sub observație, deoarece, în calitatea sa (de astăzi) de președinte al amintitului subcomitet, răspunde de bugetul Pentagonului.

Practici... cu istorie

În fața avalanșei de dezvăluiri, a protestelor și a cererii de a se revizui contractele, ministrul apărării, Frank Carlucci, a reziliat deja, la 1 iulie, nouă contracte în valoare de 1,1 miliarde dolari. Surse ale Pentagonului afirmă că este posibilă rezilierea altor contracte, încheiate cu „Litton Industries", „Hazeltine", „Norden Systems" și „Emhart".

Dar afacerea este încă la început și reverberațiile ei sînt încă greu de imaginat, îndeosebi în acest an electoral. Mulți, dacă nu toți dintre cei implicați, aveau legături cu importante personalități republicane sau fuseseră promovați de acestea. Impactul politic pare să capete contur. Doi senatori au afirmat că guvernul „pierde războiul împotriva fraudei în adjudecarea contractelor militare". Departamentul justiției este acuzat de „indiferență, lipsă de preocupare și neintervenție". Citînd un raport GAO (organism al Congresului), senatorii Charles Grassley (republican) și William Proxmire (democrat) susțineau că sistemul judiciar american pare incapabil să înfrunte problema fraudei militare. Raportul amintit se referă la cazurile de fraudă între 1983 și 1987 (menționate în numărul precedent al revistei noastre).

Chiar o extrem de sumară retrospectivă spulberă parerea că recentele dezvăluiri ar fi ceva nou în lumea afacerilor americane, inclusiv în ce privește activitățile așa-numitului „complex militar-industrial". Nouă nu pare să fie decît amploarea fărădelegilor. Paul Thayer, fost secretar adjunct al apărării, a fost condamnat la patru ani închisoare, la 8 mai 1985, pentru obstrucționarea unei anchete privind informațiile pe care le furniza prietenilor, pe vremea cînd era directorul a două mari corporații. „General Dynamics" a fost ținta a opt anchete, între 1981 și 1985. Pentru a obține contracte cît mai grase din partea Pentagonului, compania oferea cadouri în valoare de zeci de mii de dolari ; s-a făcut cunoscut că unele persoane din Departamentul apărării, care favorizaseră concernul, primiseră funcții de conducere la „General Dynamics", după ce părăsiseră Pentagonul. Dar, deși au fost dezvăluite multe fraude și acțiuni oneroase, au fost reziliate două contracte, au fost suspendate o vreme alte contracte și firma a trebuit să plătească o amendă de peste o jumătate de milion de dolari, „General Dynamics" a rămas unul din principalii furnizori ai Pentagonului. Mai înainte, la fel se petrecuseră lucrurile cu „Northrop", concern implicat într-un scandal și mai mare, cu reverberații internaționale (despre care revista noastră a relatat în „Almanahul Lumea 1985").

Practici vechi, cărora nu li s-a răspuns prompt și care au fost, ca atare, continuate. „Los Angeles Times" a aflat că Melvyn Paisley a constituit subiectul unei anchete în 1983, în legătură cu posibile afaceri de corupție în deceniul trecut, pe cînd lucra la „Boeing". Dar, în 1983, el era un înalt funcționar al Pentagonului. Șeful său, ministrul Marinei, John Lehman, a fost, de asemenea, subiectul unor anchete ale departamentelor apărării și justiției. „Ancheta — preciza «Time» — a încercat să determine dacă el a acționat ilegal cînd a acordat firmei «General Dynamics» un contract profitabil privind submarinul «Trident». Ancheta s-a încheiat fără vreo acuzare".

Dar, pînă la urmă, nimic nu ar trebui să surprindă. Ceea ce se întîmplă s-a mai întîmplat. Face parte din sistem. Marile concerne constructoare de arme n-au cunoscut mai deloc oscilațiile crizelor economice occidentale. Generalii au cerut mereu mai multe arme, pe cele noi experimentîndu-le pe fronturile atîtor „războaie locale" care au îndoliat, permanent, continentele în ultimele decenii. „Suferința" marilor concerne constructoare de arme, cîtă a fost, s-a datorat numai concurenței dintre ele, probabil în nici un alt domeniu lupta pentru piețe și pentru contracte nefiind mai înverșunată. Deoarece profiturile obținute nu sînt, în nici un alt domeniu, mai mari. Iar obținerea lor, fie și prin fraudă, constituie obiectivul numărul unu, căruia i se sacrifică orice...

S. Ț.

(Va urma)

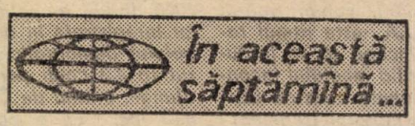

Raport anual al O.N.U. privind situația economiei mondiale

Datoriile externe împiedică în continuare dezvoltarea economică în statele de pe continentul african și latino-american, unde venitul pe locuitor în țările cu datorii externe mari scade. În anul 1988, creșterea producției pe plan mondial ar urma să se situeze la nivelul celei din 1987, dar, în anumite zone, ca de exemplu America de Nord și Japonia, se va înregistra o scădere în cursul acestui an, datorită unei încetiniri a procesului de producție — de la 3,3 la sută în 1987, la 2,8 la sută, se arată în Raportul anual al O.N.U. privind situația economiei mondiale, dat publicității zilele acestea la Geneva. Privirea de ansamblu asupra economiei, prezentată presei de secretarul general adjunct, Görn Ohlin, va constitui baza discuțiilor în cadrul celei de-a doua reuniuni anuale a Consiliului Economic și Social al O.N.U., care și-a început lucrările la Geneva.

Raportul vorbește despre existența unei situații deosebit de precare și nesigure. Se acordă o atenție deosebită datoriilor externe ale țărilor lumii a treia, precum și instabilității cursurilor de schimb și ratelor dobînzilor, instabilității prețurilor destul de scăzute ale materiilor și, în special, a ratelor de creștere inegale din diferite regiuni și țări. Toate aceste elemente au împiedicat realizarea unei stabilități economice.

Raportul O.N.U. ia în dezbatere următoarele date economice :

1. Anul trecut, economia mondială a înregistrat o creștere de 3,3 la sută. Această sporire s-a situat deasupra creșterii de la începutul anilor '80, cînd a izbucnit criza generată de datoriile externe. În 1987, comerțul pe plan mondial a înregistrat o creștere de 4 la sută. Se preconizează ca o creștere similară să aibă loc și în 1988.

2. Cifrele referitoare la creșterea economiei mondiale reflectă diferențe de la o regiune la alta : mai mult de jumătate din statele în curs de dezvoltare au înregistrat, în 1987, o rată de creștere sub 2,5 la sută. În China aceasta a fost de 9,3 la sută, în schimb țările din Asia de vest au înregistrat un regres. In Africa rata de creștere a fost de 1 la sută, situîndu-se sub rata de creștere a populației.

3. Este posibil ca prețurile materiilor prime să scadă anul viitor, iar ratele dobînzilor să crească, ca urmare a politicii antiinflaționiste duse de țările industrializate și a deficitelor care se mențin în continuare în Statele Unite. Acestea vor afecta statele din Africa, America Latină și Caraibi, deci regiunile cu cele mai mari datorii externe, unde producția pe locuitor scade.

Dacă acest regres, atît de temut în domeniul economic, se va înregistra la un asemenea nivel, se menționează în raport, țările vor fi și mai mult afectate de datoriile lor externe. În anul 1987 țările în curs de dezvoltare au plătit în contul datoriilor externe o sumă care a depășit noile împrumuturi pe care le-au primit.

O temă principală a studiului realizat de O.N.U. o reprezintă apelul la o degrevare a datoriilor, în special ale țărilor în curs de dezvoltare, ale căror datorii frînează dezvoltarea economică internă. În raport se subliniază că în mod evident bizuirea pe strategiile tradiționale în problema datoriilor este depășită.

(După agenția „D.P.A.)

„Starea lumii"...

Vrînd-nevrînd avem o imagine tradițională asupra planetei noastre. O vedem împărțită în continente, departajată pe zone climatice, în sfîrșit polarizată : lumea bogată, lumea săracă și, între ele, o altă lume care balansează între contrarii. În fond, planeta este mai închegată decît pare, nu e numai unică, ci și indivizibilă, e prinsă într-un mecanism complex, dar inflexibil care demonstrează, apăsat sau subtil, că locuim într-un organism a cărui stare de sănătate depinde, în primul rînd, de noi.

Starea lumii este un subiect permanent la ordinea zilei, dar niciodată tentația de a se aborda global, ca o sumă coerentă de interdependențe, nu a fost atît de pregnantă ca azi. Este firesc. Din ce în ce mai ferm, înseși evoluțiile contemporaneității ne dictează să renunțăm la reflexele „continentale" sau „insulare" și să ne însușim singura optică rezonabilă, și anume cea care percepe lumea dintr-un unghi de 360°. Perspectivele largi au devenit imperative și în spațiu și în timp, pe întreg pachetul de verticale și orizontale care compun afirmările diverselor sectoare ale vieții internaționale. A privi, azi, Europa, în sine, S.U.A., în sine, Asia sau Africa, în sine, reprezintă o operație posibilă, dar perfect eronată. Factori politici, economici, sociali, culturali, emoționali se combină precipitat, adesea imprevizibil, și compun vectori în lanț ale căror efecte măturâ globul, sfidînd distanțele, climele sau tradițiile, modificînd reguli preconcepute și idei preconcepute, transformînd conținuturi și forme într-un ritm și cu o profunzime fără precedent.

Ca unul care am traversat atlasul luînd pulsul tuturor lumilor la ele acasă și am remarcat, de la o vreme la alta, avalanșele înnoirilor, mai bune sau mai rele, cred că elementul fundamental al tuturor acestora este viteza. Nu numai oamenii se deplasează mai repede. Informațiile se deplasează mai repede, reacțiile la informații se instalează mai repede, la fel dorințele, obiceiurile, exigențele. Lista e lungă și conturează însăși viața. Apar, mai repede, orașe, ogoare, căi de contact, probleme de toate felurile, speranțe și dezamăgiri. Toate aceste viteze însumate în circumstanțele unei planete a cărei populație crește mai repede decît oricînd și a unei geografii erodabile mai repede ca oricînd impun pupitre de comandă adecvate. Temporizarea, aproximația, incompetența pot căpăta, în această cursă contracronometru, marje distructive mai impetuoase ca oricînd. Niciodată promptitudinea, analiza competentă a unor informații exacte și abordarea în parametri optimi a unei probleme nu au avut, ca azi, o tulburătoare monumentalitate constructivă. Tot ceea ce se creează pozitiv poate fi, imediat și global, un bun al tuturor. Varianta inversă nu este mai puțin valabilă, ci mai percutantă.

În consecință, starea lumii ne interesează pe toți. Pe termen scurt și pe termen lung. Cum analizele strategice par a fi de competența experților, analizele tactice merită să rămînă de competența noastră. A publicului. Nu este de mirare că un volum intitulat, nici mai mult, nici mai puțin, decît „Starea lumii – 1988" a suscitat un viu interes. Lucrarea este, de fapt, un panoramic de ecologie umană, o privire asupra omului „condamnat" să colaboreze cu natura, omul fiind primul și cel mai exigent barometru al propriei sale stări de competență în administrarea singurului său refugiu : Terra. Revista italiană „L'Espresso", referindu-se la volum, notează : „Ceea ce frapează cel mai mult în lectura analizelor și documentelor culese în «State of the World 1988» («Starea lumii»), volum apărut recent în S.U.A., este ritmul rapid în care începe să se înrăutățească situația mediului înconjurător pe planeta noastră. Există în carte următorul fragment : «În 1983, în timp ce lucram la primul din aceste rapoarte – scrie coordonatorul proiectului, Lester R. Brown –, am discutat dacă să raportăm sau nu cele constatate în cadrul unei anchete desfășurate în R.F.G., și anume că 8 la sută din zonele împădurite erau afectate, probabil, din cauza poluării atmosferice și a ploilor acide. Deși îngrijorător, acest element nu părea atît de grav, încît să provoace o alarmă internațională. În prezent, în Germania federală sînt afectate peste 50 la sută din păduri».

Au trecut numai cinci ani, și am început să ne obișnuim să conviețuim cu ploile acide și cu dispariția pădurilor, după cum este aproape normal să se vorbească despre lipsa stratului de ozon în atmosferă, despre efectul de seră, despre dispariția unor specii de animale și despre extinderea deșerturilor. Această obișnuință este provocată, probabil, de bombardamentul cu știri pe care îl suportăm în era informațiilor. Este, așadar, tulburător să citim acest Raport asupra stării lumii, elaborat de echipa de experți de la Worldwatch Institute din Washington.

Autorii raportului abordează materia structural, indicînd, astfel, voința de a considera lumea ca un sistem de relații în care demografia, energia, alimentația, poluarea și industrializarea sînt elemente diferite ale aceluiași proces".

Desigur, un capitol esențial a „stării lumii" este consacrat celor mai proeminenți beneficiari ai acesteia : oamenii. O primă constatare : nordul îmbătrînește și se rărește. Rata natalității înregistrează o curbă crescătoare prudentă și, mai des, descendentă. În sud, cu excepții neconcludente, lucrurile evoluează în sens contrar. „Recordul mondial de creștere, cu o medie de 7 copii per femeie, este deținut de Nigeria. În următorii 30 de ani, populația țării va înregistra o creștere explozivă, de la 109 la 274 milioane. Metropolele anului 2000 nu vor mai fi New York, Paris sau Los Angeles, ci Ciudad de Mexico, Calcutta, Bombay, Sao Paulo, Cairo sau Tianjin. Pînă în anul 2007, în Brazilia, China, India și Indonezia se vor naște 37 la sută din copiii Terrei. În anul 2020, India, în pofida progreselor înregistrate în domeniul controlului demografic (rata a scăzut la 4,3 copii per femeie), va ajunge, alături de China, pe primul loc, cu o populație de 1 miliard 300 milioane de locuitori".

În timp ce oamenii se înmulțesc, consumă mai mult și, implicit, produc mai mult, deci în pas cu mărirea presiunii asupra mediului, una dintre supapele-cheie ale acestuia – uriaș ventilator planetar –, pădurile sînt măcinate în proporții catastrofale. În lucrarea menționată se relevă : „În 10 000 de ani, planeta noastră a pierdut 2 miliarde de hectare de păduri. La ora actuală, suprafața pădurilor închise se ridică la 3 miliarde de hectare, în timp ce zona ocupată de pădurile deschise este de numai 1,2 miliarde de hectare. Cifrele sînt alarmante. La începutul anilor '80 se distrugeau 11,3 milioane de hectare de păduri pe an, față de un proces de reîmpădurire de mai puțin de 10 la sută (în Africa – 3 la sută)."

Ca de obicei, nici o cauză nu rămîne singură : fiecare este urmată de efectul său. Odată cu pădurile nu dispare numai calitatea aerului, ci și conținutul pădurilor însele : specii vegetale și animale. Fiecare dispariție este o dramă, iar un pachet de dispariții un număr necontrolat de drame. Pentru motivul elementar că o specie de păsări sau de insecte deține un rol clar definit, responsabilități clare care, odată anulate, duc la efecte negative torențiale de destabilizare a întregului sistem. „Despădurirea ar putea provoca, totodată, dispariția unei cincimi din toate speciile animale și vegetale, ca urmare a distrugerii mediului lor natural. Pentru prima dată în istorie, vor fi distruse comunitățile vegetale care leagă între ele ecosistemele și fac Terra locuibilă. Punctul cel mai delicat și dramatic îl reprezintă pădurile tropicale".

Dar dincolo de păduri, dincolo de deșerturile care le iau locul, ce se întîmplă ? Un fapt cunoscut, intrat în banalul inacceptabil al vieții celei de toate zilele: zdruncinarea prin poluare a tuturor compartimentelor mediului înconjurător.

„În Nordul industrializat, mii de lacuri sînt, acum, moarte sub aspect biologic, iar mari fluvii, ca Rinul, sînt în agonie. Se înregistrează un fapt deosebit de îngrijorător : metalele din industria grea pot fi regăsite în legume. Cu toate acestea, politicile de control pe plan european sînt mai bune decît cele americane. În S.U.A., guvernul se limitează să elaboreze norme, în timp ce eliminarea, transportul și recuperarea deșeurilor se află în mîna industriei particulare.

Suma efectelor extinderii deșeurilor și a arderii carburanților fosili a dus la o creștere cu 24 la sută a cantității de anhidridă carbonică în atmosfera terestră. Potrivit ultimelor cercetări, această schimbare a provocat o ridicare a temperaturii terestre cu aproximativ o jumătate de grad. Chiar și fără o creștere ulterioară a procentului de anhidridă carbonică, temperatura Terrei va crește cu încă un grad în deceniile următoare. Modelele climatologice cele mai avansate prevăd că unei dublări a cantității de anhidridă carbonică în atmosferă îi va corespunde o creștere a temperaturii pe Terra cu 1,5–4,5 grade".

Se îndreaptă lumea spre dezastru ? Nicidecum, mai ales dacă se decide să refuze această alternativă. Avem la îndemînă mijloace reparatorii ? Avem. Sînt utilizate aceste mijloace cu asiduitatea necesară ? Deocamdată nu. Se impune o concentrare a eforturilor în vederea decuplării planetei din starea de criză premeditată în care a ajuns ? Orice om care ține la ziua sa de mîine va răspunde afirmativ. Deci, am ajuns la rațiune și la instinctul de conservare al omului, subiecte care nu pot fi tratate pe segmente „anuale", dar care merită o atenție neistovită, din moment ce absolut totul se învîrtește în jurul lor...

Radu Budeanu

Participanții la o expediție internațională în Antarctica, ce va avea loc vara viitoare, se fotografiază după încheierea cu succes a unui antrenament în Groenlanda, care a însemnat parcurgerea a 1 500 mile în condiții atmosferice grele

1000+1

Propuneri

P.S.U.G. din R.D.G. și P.S.D. din R.F.G. au dat publicității propuneri comune privind „crearea unei zone a încrederii și securității în Europa centrală". Toate statele participante la C.S.C.E. sînt chemate să reducă, în continuare, amploarea participării forțelor lor armate la exerciții militare și să pună capăt organizării de manevre în zone pe o adîncime de 50 km de fiecare parte a liniei de demarcație dintre cele două alianțe militare. Se recomandă, de asemenea, ca exercițiile navale și aeriene să fie incluse în notificarea prealabilă a manevrelor și să fie invitați observatori la toate exercițiile. Totodată, manevrele la care participă peste 20 000 de militari trebuie notificate cu doi ani înainte și se propune ca acelea la care iau parte peste 40 000 de militari să fie suspendate. Se propune crearea în toate statele din Europa centrală a unor centre de edificare a încrederii, precum și înființarea unor posturi comune permanente de observatori în puncte strategice importante. P.S.U.G. și P.S.D. au propus, de asemenea, crearea unei stații europene comune de urmărire a sateliților și instalarea unor „telefoane roșii".

Referiri

Referindu-se la stadiul realizării acordurilor de la Geneva asupra Afganistanului, reprezentantul secretarului general al O.N.U., Diego Cordovez, a subliniat — la o conferință de presă la Kabul — că în această problemă au existat „serioase dificultăți în etapa inițială". El a relevat că, după vizita efectuată la Islamabad, are convingerea că respectivele greutăți vor fi eliminate. „Înalți reprezentanți ai Pakistanului mi-au dat asigurări că guvernul pakistanez a hotărît să respecte litera și spiritul acordurilor de la Geneva", a precizat reprezentantul O.N.U. Cordovez a apreciat pozitiv procesul retragerii trupelor sovietice din Afganistan.

Un tehnician de la Institutul israelian de tehnologie, Technion, prepară o soluție care poate înlocui, numai în caz de urgență, pentru 72 de ore, sîngele în organismul viețuitoarelor, inclusiv în cel uman. Cercetătorii de la institutul din Haifa consideră că acest preparat poate salva vieți omenești în cazul unor accidente. El este păstrat sub formă de pudră, fiind activat prin adăugarea de apă sterilă. Pînă în prezent, „sîngele artificial" n-a fost experimentat decît pe animale de laborator, rezultatele fiind promițătoare

Proiect

Senatul S.U.A. a aprobat — cu 72 de voturi pentru și 23 împotrivă — un proiect de lege care cere conducerilor companiilor să-i informeze pe angajați cu 60 de zile înainte asupra închiderii întreprinderilor sau concedierilor în masă. Votul a avut loc la mai puțin de o lună după ce Camera Reprezentanților nu a reușit să respingă vetoul președintelui Reagan împotriva proiectului de lege respectiv. Rezultatul votului senatorilor reprezintă, după opinia ziarului „Washington Post", cea mai mare înfrîngere suferită de președintele Reagan, deoarece în favoarea proiectului de lege s-au pronunțat și cei 12 senatori republicani care, în urmă cu o lună, sprijiniseră vetoul prezidențial.

Convorbire

Președintele Comisiei Militare a C.C. al P.C. Chinez, Deng Xiaoping, a avut o convorbire cu președintele Braziliei, Jose Sarney, aflat în vizită la Beijing. Cu acest prilej, Deng Xiaoping a arătat că „dezvoltarea lumii a treia reprezintă o garanție importantă pentru pacea mondială", apreciind că există o bază politică sănătoasă pentru extinderea colaborării chino-braziliene. La rîndul său, președintele Sarney a relevat că Brazilia este preocupată de promovarea unității între țările latino-americane și de integrare regională a Americii Latine.

Cerere

Fondul Monetar Internațional și Banca Mondială tratează Zairul ca pe o colonie — a declarat, la Kinshasa, primul comisar de stat (prim-ministru) al acestei țări, Sambwa Pida N'Banguі. El a cerut organizațiilor internaționale amintite să-și modifice poziția față de Zair. În prezent, datoriile externe ale acestei țări se cifrează la 7 miliarde dolari și, ca urmare a majorării dobînzilor practicate de băncile occidentale, numai în acest an prețurile la mărfurile de larg consum au crescut cu 35 la sută, în timp ce moneda națională a fost devalorizată considerabil față de dolar.

Dialog

Ministrul de externe al Ciadului, G. Lassou, a conferit la Libreville (Gabon) cu omologul său libian, El Talihi. A fost examinată problema restabilirii relațiilor diplomatice între Ciad și Libia — au anunțat agențiile internaționale. Șeful diplomației gaboneze, M. Bongo, a apreciat aceste „prime convorbiri" între reprezentanți ai Libiei și Ciadului drept „istorice".

Retragere

Guvernul panamez a anunțat că se retrage, pentru o perioadă nedeterminată de timp, din Comisia mixtă americano-panameză în problemele Canalului Panama. Atîta timp cît Administrația de la Washington își va menține „atitudinea ostilă" față de noul guvern din Panama; nu este posibilă o cooperare în cadrul acestui organism, a declarat ministrul de externe panamez, Jorge Ritter. (Din Consiliul administrativ al Canalului Panama fac parte, în prezent, patru reprezentanți panamezi și cinci americani). J. Ritter a relevat că reprezentanții panamezi nu vor participa nici la reuniunea comisiei, programată pentru această săptămînă în statul Georgia (S.U.A.), nici la alte reuniuni, atîta timp cît S.U.A. nu-i vor recunoaște pe reprezentanții panamezi. Astfel, partea americană a schimbat, fără să se consulte, locul reuniunii, programată inițial în Panama. „Este inadmisibil ca S.U.A. să hotărască singure cine să fie reprezentanții panamezi și unde să aibă loc reuniunea", a declarat șeful diplomației panameze.

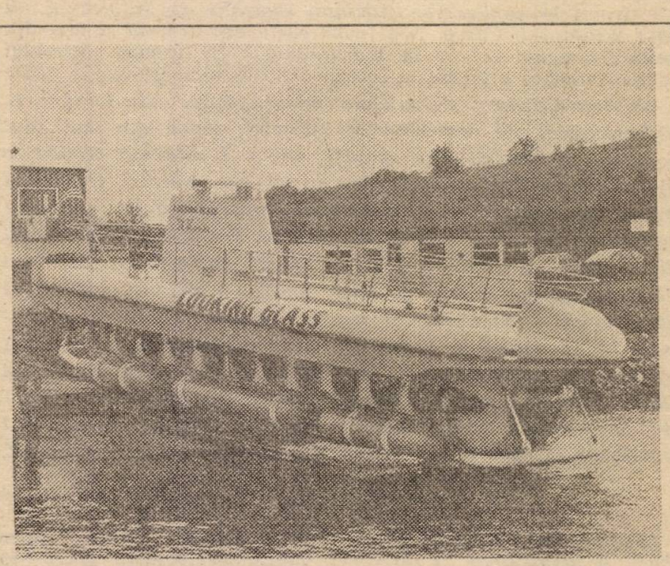

Looking Glass („Oglinda") este primul submarin, dintr-o serie mai lungă, destinată turismului. El este pregătit pentru lansarea din portul scoțian Inverkeithing. În perioada vacanței, Looking Glass va face scufundări de agrement în zona Insulelor Virgine, prilej pentru amatori de a cunoaște viața marină „pe viu". Submarinul, dotat cu trei motoare electrice, poate transporta 48 de pasageri și doi membri ai echipajului pînă la o adîncime de 76 de metri

UN NOU SERIAL

„C.I.A. – războaiele secrete: 1981 – 1987“

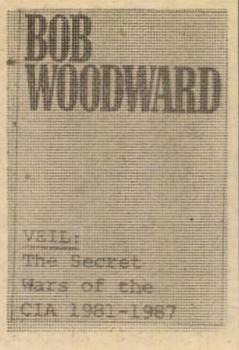

Reporterul Bob Woodward a fost preocupat de afacerile C.I.A. vreme de mai mulți ani

Bob Woodward

Istoria ultimei jumătăți de secol în special cuprinde pagini întunecate de frecvente războaie, nenumărate conflicte locale, cu multe victime și colosale pagube materiale, precum și multe pagini de amestec grosolan al unor puteri străine în viața internă a unor țări, de subminare a independenței și suveranității naționale, acte care, indirect, se vor sfîrși, și ele, cu victime și pagube materiale. Iar multe din aceste acțiuni se bazează și pe spionaj.

Despre C.I.A. (Agenția Centrală de Informații) se vorbește enorm în Statele Unite, și nu numai acolo. A fost creată în primele momente ale izbucnirii „războiului rece“, ca expresia cea mai virulentă a anticomunismului, iar legea ei de organizare a fost un „cec în alb“ pentru activități dintre cele mai largi, diverse și toate subversive, oriunde în lume, chiar și în Statele Unite ale Americii. I se mai spunea „Compania“, iar inițialele ei stîrneau, după o vreme, frisoane. Ingerințele în viața altor țări i-au fost — și îi sînt — practica de căpătîi; dar și diversiunea, contrabanda cu arme și droguri, conceperea, organizarea și participarea la puciuri și lovituri de stat, susținerea unor războaie locale, împiedicarea accesului la independență reală a unor state, deturnarea bogățiilor, cumpărarea de conștiințe și, deseori, chiar asasinate. La un moment dat, au început să iasă la iveală marile ei afaceri — la propriu și la figurat —, scandalurile stîrnite, eșecurile, intervențiile, metodele utilizate, dezvăluite chiar de foști membri. Pagina întîi a ziarelor americane s-a ocupat de aceste „acte murdare“. Două anchete oficiale (Comitetul Church și Comisia Rockefeller) aveau să dezvăluie, la jumătatea deceniului trecut, amploarea intervențiilor C.I.A., oriunde în lume, chiar și în Statele Unite însele, depășind cu mult orice și-ar fi imaginat vreodată chiar creatorii ei. Șocul a fost uriaș. A fost reclamată „îngrădirea“ C.I.A. Criticile au avut, și ele, o amploare neîntîlnită.

Dar „războiul secret“ a continuat cu mănuși schimbate și tehnici perfecționate. După un timp în care, aparent, „s-a dat la fund“, C.I.A. a revenit în prim-plan, servind aceleași interese, cu metode mai sofisticate. Amiralului Stansfield Turner i-a urmat la conducerea Agenției Centrale de Informații, în 1981 William J. Casey. N-a făcut parte din armată și nici din „establishment“-ul de la Washington. În vremea ultimului război mondial a lucrat în cadrul O.S.S.-ului (organizația care a premers C.I.A.), a ajuns chiar șef al „stației“ din Londra, în ultimele luni ale operațiunilor militare. Apoi, n-a mai avut contacte cu serviciile de spionaj, dar și-a asigurat. treptat, o platformă în lumea afacerilor și în cea politică. De multă vreme un apropiat al președintelui Ronald Reagan, a condus campania electorală a acestuia, în 1980. Victoria a fost urmată de numirea ca director al C.I.A., drept răsplată. La șase luni de la acceptarea în post de către Senat, s-a aflat că „uitase“ să amintească — la audierele pentru confirmarea în funcție — vreo 70 de clienți ai firmei pe care o conducea. N-au lipsit jocurile de cuvinte : C.I.A. ar fi fost, de fapt, acronimul lui Casey Investing Again *(Casey investind din nou). N-au lipsit nici scandalurile : Max Hugel — pe care Casey a insistat să-l numească în funcția de director al „operațiunilor clandestine“, un businessman despre care s-a aflat că fusese implicat în afaceri dubioase — a fost obligat să demisioneze.*

Noul director a reprezentat, din prima clipă, tot ceea ce Agenția își dorea mai mult : un lider care să revigoreze serviciile de spionaj, să le sporească, să le ofere mai multe fonduri. Casey era exponentul evident al ideilor Administrației despre necesitatea „întăririi“ militare a Americii, după ani de așa-zisă „slăbiciune“. Deși nici în perioada „de tranziție“ (de după 1975) serviciile de spionaj nu suferiseră prea mult, operațiunile C.I.A. au cunoscut un adevărat „boom“ după 1980. Contrastul cu perioada Administrației Carter este vizibil chiar și la o privire sumară. Comitetul serviciilor de informații al Camerei Reprezentanților fusese informat de existența a două-trei operațiuni secrete, în fiecare an, pentru fiecare cheltuindu-se 5—7 milioane dolari. În timpul conducerii lui Casey, același comitet era informat, anual, de 12—14 operațiuni, dintre care 7—8 majore ; fondurile depășeau cu mult cifrele anterioare. Aproximativ 1 000 din veteranii scoși la pensie sau concediați au fost reangajați. Bugetul a sporit an de an. Există dovezi ale implicării Agenției în America Centrală, în Afganistan, Iran, în mai multe țări din Africa. „Casey — scria «Der Spiegel» — dispune de mai multă putere decît a avut vreodată un director al C.I.A... Și din partea sa nu se poate aștepta un sfat moderat“.

Bob Woodward *este reporter al ziarului „Washington Post“. În 1972, împreună cu colegul său Carl Bernstein, a declanșat în presă ceea ce va fi numit „afacerea Watergate“, încheiată cu demisia președintelui. De operațiunile C.I.A. s-a ocupat mai mulți ani la rînd, în acest deceniu, după care a avut ideea elaborării unei cărți. A intervievat 250 de persoane cu legături în lumea informațiilor. a consultat un număr considerabil de documente oficiale, a avut cîteva zeci de întrevederi chiar cu William Casey (inclusiv cînd acesta se afla pe patul de spital, cu cîteva zile înaintea morții). Rezultatul — o carte voluminoasă, publicată spre sfîrșitul anului trecut —* VEIL : The Secret Wars of the C.I.A. 1981—1987. *(Vălul : războaiele secrete ale C.I.A.). „Veil“ a fost cuvîntul de cod „top secret“ (strict secret) dat, în ultimii ani ai Administrației Reagan, operațiunilor clandestine întreprinse pentru influențarea cursului evenimentelor din alte țări.*

Din mulțimea acestor „războaie secrete“, am selectat un dosar care ilustrează perfect metodele C.I.A., ingerința în treburile altor state, contribuția pe care o are în menținerea unui climat de tensiune — America Centrală și, cu deosebire, Nicaragua. Anii acestui deceniu, adică exact anii revigorării C.I.A., au însumat, pentru Nicaragua, nesfîrșite lupte și traume, aduse de presă la cunoștința opiniei publice de pretutindeni și despre care a scris, pe larg, inclusiv revista noastră. Relatării ziaristului american îi vom alătura note și comentarii, pentru a lămuri unele situații sau a stabili contextul unor evenimente. Sursele sale par însă credibile — dovadă că informațiile sale n-au fost contestate ; dar, fapt și mai important, Woodward reușește să zugrăvească aroganța cu care o marte putere și instrumentele ei calcă în picioare interesele altor țări, pentru a-și promova propria sferă de influență. (Textul redacției noastre va fi cules cu cursive, între paranteze drepte).

[Fusese ales președinte în 1967. A demisionat în 1972, a fost reales în 1974 și, după doi ani, a impus legea marțială. Adică teroarea : răpiri, violuri, asasinate, „dispariții“ ale civililor, într-o campanie brutală și sortită eșecului împotriva forțelor de guerilă. În 1978, opoziția față de regimul Somoza s-a generalizat în toate clasele sociale nicaraguane, au izbucnit greve interminabile și războiul civil. Dar generalul Anastasio Somoza se încăpățîna să se agațe de putere. Avea trupe mercenare care îl ascultau orbește, împrăștiau manifestațiile, trăgeau împotriva mulțimii, numărul victimelor depășea zece mii, distrugerile materiale și daunele provocate industriei și comerțului erau incalculabile. Sfîrșitul nu a fost decît cel ce trebuia să fie : Somoza este înfrînt, obligat să cedeze puterea, să fugă din țară.

17 iulie 1979, o zi care anunța începutul unei noi istorii în Nicaragua, „țara celor 40 de vulcani“, dar în care vulcanul cel mai puternic se dovedise forța populară. Patrioții Frontului Sandinist de Eliberare Națională își aleseseră, drept simbol al luptei, numele lui Augusto Cesar Sandino, cel ce s-a aflat în fruntea acțiunilor de guerilă ale patrioților nicaraguani în timpul ultimei ocupații străine a țării (1927—

1933) și care, în 1934, fusese asasinat din ordinul lui Anastasio Somoza senior, tatăl ultimului dictator. Tatăl fusese propulsat de Washington; fiul fusese susținut de Washington. „Clanul — scria Marcel Niedergang în «Le Monde» — se bucura de prietenii puternice la Pentagon, în Congresul american și în cercurile de afaceri. Grupul celor care îl sprijineau pe Somoza la Washington nu era, sub aspect numeric, foarte important, dar era puternic, dinamic, eficace și perfect rodat din punct de vedere politic. Acest lucru fusese lesne observabil mai ales în ultimii doi ani, cînd, după fiecare lovitură a generalului Somoza, senatorii și reprezentanții americani se mobilizau imediat pentru a interveni pe lîngă Casa Albă în favoarea «celui mai bun prieten» al S.U.A.". Dar nici „prietenia", nici ajutoarele militare, nici consilierii militari, nici sprijinul economic și politic american nu l-au salvat pe dictatorul Somoza. Numărătoarea inversă a luat sfîrșit la mijlocul lunii iulie 1979.

Nimeni nu se aștepta ca drumurile noi să fie ușoare. Nici n-au fost. Reconstrucția nu poate fi realizată fără eforturi imense și fără sacrificii. După euforia începutului, apar greutățile care îi opresc pe unii din drum. Alții abia așteptau clipele de nemulțumire pentru a le exacerba și a semăna derută. Apar contrarevoluționarii, cu baze de antrenament și sprijin prin țări vecine. Toată America Centrală este, de altfel, un vulcan — Nicaragua, Honduras, El Salvador, pînă în Guatemala — peste tot se semnalează lupte de guerilă, tensiune și represalii. Starea de incertitudine coboară spre Costa Rica, de decenii o țară liniștită, care nici măcar nu are armată; amenință să urce spre nord, spre Mexic. Washingtonul, iritat la început, dar rămas în expectativă, arată nervozitate. Consideră că încep să-i fie amenințate interesele strategice, în primul rînd; de interesele economice nici nu mai încape vorbă: trei sferturi din importurile de petrol și jumătate din comerțul american, în ansamblu, se desfășoară prin acest istm. Washingtonul decide să-i sprijine pe rebelii din Nicaragua. Pretextul este simplu — resuscitarea vechii „teorii a dominoului": căderea unei piese este urmată de căderea alteia. Statele Unite nu mai doresc o „a doua Nicaragua". Susțin că frămîntările și războiul din El Salvador s-ar datora amestecului autorităților de la Managua; aceasta — se proclamă la Washington — are sprijinul Cubei; iar Cuba, „se știe, este un vechi dușman". Lucrurile încep să prindă contur. Se acționează pe mai multe fronturi. Se aduc „dovezi" în sprijinul amestecului nicaraguan. În martie 1982, este prezentat unui grup de șase reporteri, chemați la Departamentul de Stat pentru a-l intervieva, Orlando Jose Tardencillas Espinosa, 19 ani, un nicaraguan capturat în El Salvador. Tardencillas „mărturisise" mai înainte că fusese trimis în zonele de luptă de către sandiniști. Nu se putea o pradă mai bună. Dar întîlnirea cu reporterii a căpătat o întorsătură neașteptată și ridicolă. Tardencillas declară că a fost bătut și torturat pentru „a colabora". „In preziua sosirii mele, un ofițer al ambasadei americane mi-a spus ce trebuie să afirm. Mi-a spus că au nevoie de mine ca să demonstreze prezența cubanezilor în El Salvador. Mi se oferise o șansă. Puteam veni aici și să spun ce trebuia spus — sau urma să mor".

Fiasco-ul n-a împiedicat alte eforturi americane îndreptate împotriva Nicaraguăi. Care începuseră, practic, odată cu prelaurea puterii de către noua Administrație republicană. Bob Woodward scrie:]

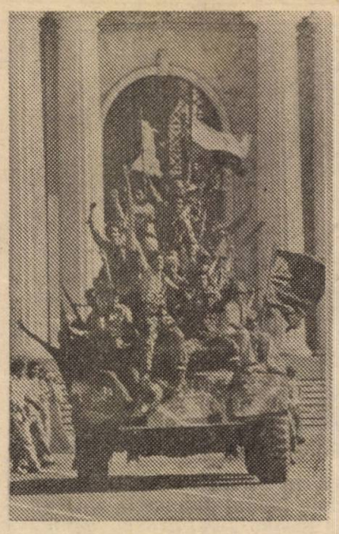

Iulie 1979. Explozie de bucurie la Managua: dictatura s-a prăbușit

Potrivit lui Lawrence Pezzullo, ambasadorul Statelor Unite la Managua, situația nicaraguană era controlabilă; el avea în vedere chiar o soluție diplomatică pentru problema sandinistă. Acest diplomat de carieră, de cincizeci și cinci de ani, specialist în America Latină, recunoștea că o parte din intelectualitatea latino-americană avea tendințe marxiste. Dar, în general, discuția era posibilă. Un diplomat nu trebuia să ia pozițiile lor intelectuale prea în serios. Pezzullo vedea problema sandinistă sub un unghi practic, ceea ce în termeni diplomatici însemna: politica morcovului și a ciomagului. În 1980, el pledase în favoarea unui program de ajutorare de 75 milioane dolari. Acesta era morcovul său. Urmărind îndeaproape rapoartele C.I.A., el știa că sandiniștii „polenizau", cum spunea el, adică susțineau alte mișcări de eliberare. Cînd a abordat subiectul cu conducătorii sandiniști, Jaime Wheelock, ministrul dezvoltării agricole, i-a declarat că Nicaragua avea dreptul la propria sa politică externă și că ajutorul american nu trebuie să facă obiectul unui șantaj.

Către jumătatea lunii februarie 1981 *[după ce Administrația Reagan preluase puterea]*, secretarul de stat Haig l-a chemat pe Pezzullo la Washington. Se suspendase, dar nu se anulase, programul de ajutor către Nicaragua (15 milioane dolari încă mai trebuiau vărsate). Ambasadorul a aprobat: era singurul mijloc care le era la îndemînă pentru a face presiuni. Pe de altă parte, el se gîndea că avertismentele sale puternice nu prea avuseseră vreun impact asupra sandiniștilor.

Pezzullo a citit un document secret, pregătit pentru Haig, care propunea trei soluții problemei nicaraguane: toate treceau prin oprirea definitivă a ajutorului financiar. El declară secretarului de stat că, în practică, nu există nici o diferență între cele trei propuneri. O a patra opțiune se impunea, o „opțiune zero", care ar menține statu quo-ul și ar permite presiuni diplomatice la maximum. Indicații demne de crezut arătau că fluxul de arme către Salvador scădea.

„Sînt de acord cu opțiunea zero", a declarat Haig, la capătul unei lungi discuții.

Condus la Casa Albă de către secretarul de stat, Pezzullo i-a explicat lui Reagan că era încă posibil să se discute cu sandiniștii, că diplomația obținea rezultate. Președintele a recunoscut că o angajare prea importantă a Statelor Unite ar risca să agraveze dificultățile.

„Nu comiteți eroarea de a americaniza problema Americii Centrale", a spus el citînd, fără să-l numească, pe unul din prietenii săi mexicani.

Mai tîrziu, Pezzullo i-a declarat lui Haig că nu trebuiau să se amăgească în legătură cu cîteva fapte fundamentale: sandiniștii se simțeau foarte aproape de rebelii salvadorieni, și așa aveau să rămînă. Nu ar fi renunțat la solidaritatea revoluționară pentru 15 milioane de dolari. Dar Statele Unite puteau obține, totuși, unele schimbări.

Reputația conservatoare și anticomunistă a noii Administrații putea, după părerea sa, să-i impresioneze pe sandiniști, cu condiția să se știe că Statele Unite nu glumeau și n-ar consimți la nici un compromis.

„O, nu, spuse Haig. Nici o problemă în legătură cu asta".

Pe cînd era tînăr ofițer, Haig văzuse Statele Unite împotmolindu-se în Coreea, apoi în Vietnam. Adevăratele cauze ale eșecurilor suferite erau, potrivit lui, lipsa de hotărîre și indecizia puterii, mai mult decît sfaturile greșite și informațiile eronate. Astăzi, el era ofițerul consilier al unui nou președinte. El trebuia să vegheze ca acesta să se ocupe de chestiunile esențiale.

Haig voia, cu orice chip, o blocadă. Casey, la fel ca alți înalți responsabili ai Administrației, nu era de acord; Meese, Baker și Deaver *[principalii trei consilieri ai Casei Albe, în timpul primului mandat Reagan; pînă săptămîna trecută, Messe a fost ministru al justiției; Baker este ministru al finanțelor; Deaver a părăsit Administrația, întorcîndu-se în lumea afacerilor]* se temeau ca Haig să nu declanșeze o febră războinică și să nu înspăimînte opinia publică, dîndu-i impresia că Reagan va angaja țara, din punct de vedere militar, în America Centrală. Ei doreau ca președintele să se consacre problemelor interne, reformelor economice și fiscale promise, al căror calendar ar fi fost răsturnat de o criză sau de înfruntări militare. O blocadă ar reaminti afacerea rachetelor din 1962.

Găsirea unei căi mediane se impunea. Casey era favorabil unei soluții la jumătatea drumului între inacțiune și angajare militară. Operațiunile clandestine, lente, regulate și secrete i se păreau foarte indicate. A cerut să se alcătuiască un proiect. Țara vizată nu era nici Cuba, nici Nicaragua, ci El Salvador.

La 4 martie, președintele a semnat un *finding* (ordin oficial) autorizînd această operațiune.

Prezentare, versiune românească și comentarii de Stelian Țurlea

(Va urma)

Criză

Economia Paraguayului trece prin cea mai gravă criză din istorie — a declarat la o conferință de presă Domingo Laino, liderul Partidului Liberal Radical Autentic din această țară. În context, el a relevat că aproximativ 20 la sută dintre paraguayenii apți de muncă sînt șomeri, iar în agricultură mari suprafețe de teren — proprietate a latifundiarilor — rămîn necultivate.

Grup

La încheierea sesiunii de primăvară a Adunării Populare Naționale din Algeria a fost creat un grup parlamentar pentru sprijinirea luptei poporului palestinian. Grupul respectiv a fost însărcinat să întrețină contacte periodice cu Consiliul Național Palestinian.

Tînăra japoneză Kyoko Imakiire, în vîrstă de 23 de ani, a plecat, recent, din portul Hirakawa (sudul Japoniei), într-un voiaj transpacific de 24 000 km. Kyoko Imakiire va naviga la bordul iahtului „Kairem-Tarachine" de-a lungul paralelei 35 latitudine nordică, umînd să ajungă la San Francisco la începutul lunii august. După aproximativ două luni, ea își va relua voiajul solitar — primul întreprins vreodată de o femeie — și va sosi în Japonia în decembrie

Document

La Bonn a fost dat publicității un document comun privind politica de pace, apărare și securitate în care partidele social-democrate și socialiste din statele membre ale C.E.E. reafirmă necesitatea extinderii și adîncirii procesului de dezarmare în domeniile nuclear, chimic și convențional. După semnarea acordului privind rachetele cu rază medie de acțiune este necesar să înceapă negocierile vizînd eliminarea rachetelor cu rază scurtă de acțiune staționate în Europa — menționează, între altele, documentul.

1000+1

Verificări

Inspectorii sovietici au încheiat prima serie de verificări la fața locului a aplicării de către partea americană a prevederilor Tratatului sovieto-american privind eliminarea rachetelor cu rază medie și mai scurtă de acțiune (I.N.F.). Ei au efectuat inspecții la cinci obiective militare din vestul S.U.A., unde se află ori s-au aflat rachete și componente ale acestora, care au fost distruse în conformitate cu tratatul menționat. De asemenea, în R.F.G. au sosit două grupuri sovietice de inspecție pentru a verifica respectarea prevederilor Tratatului I.N.F. Vor fi inspectate bazele de rachete de la Mutlangen și Wüschheim.

Abrogare

Noul conducător din Haiti, generalul Henri Namphy — care a preluat puterea la 19 iunie în urma unei lovituri de stat —, a hotărît abrogarea Constituției adoptate prin plebiscit la 29 martie 1987, ce interzicea prezentarea la alegeri a persoanelor cu funcții de conducere în perioada „duvalieristă". Într-un mesaj adresat națiunii, Namphy i-a invitat pe „toți haitienii să participe fără rezerve la efortul colectiv pe care îl necesită reconstrucția țării". El a dat asigurări că guvernul pe care îl conduce va redacta o nouă Constituție, urmînd să fie organizat un plebiscit pentru aprobarea ei.

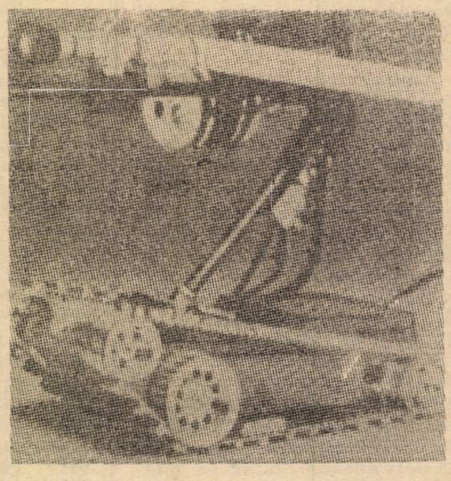

Robotul - pompier, realizat de o firmă britanică, este înzestrat, potrivit producătorilor, cu mai multe calități : poate pătrunde în locuri periculoase în care pompierii nu pot intra, poate „vedea" în încăperi invadate de fum, aruncă jetul de apă exact în centrul focului. Se apreciază că robotul poate fi eficient în incendii declanșate pe platforme petroliere, aeroporturi, depozite de substanțe inflamabile etc.

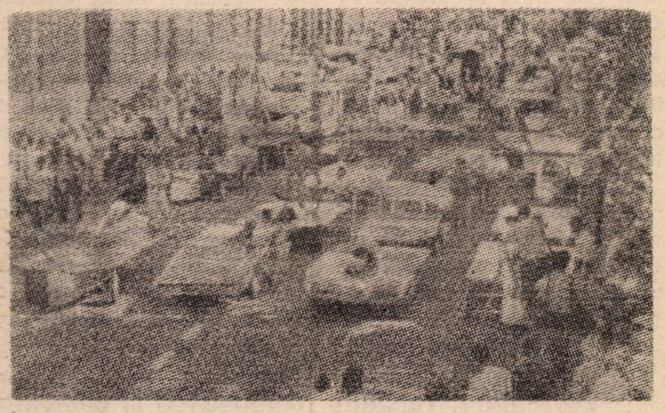

În Elveția a avut loc un concurs automobilistic mai puțin obișnuit. Mașinile au fost echipate cu baterii solare, competiția fiind numită sugestiv „Tour de Sol '88"

Șomaj

Ziarul italian „Il Corriere della Sera" a publicat un amplu articol referitor la șomajul în rîndul tinerilor cu studii superioare din Suedia. Profesori, lucrători în sectoare culturale, artiști din Suedia, aflați în stare de șomaj, se prezintă la Camera de muncă, unde nu li se poate oferi de lucru, relevă ziarul, citînd dintr-o declarație a directorului oficiului de specialitate din capitala suedeză, Rose Marie Ehberth, care arată că în Stockholm există 10 000 de șomeri, cei mai mulți din rîndurile intelectualilor. Subliniind că Suedia este caracterizată printr-o lipsă cronică de locuri de muncă pentru cei cu diplome universitare, „Il Corriere della Sera" menționează o declarație a șefului Sectorului Muncii din Göteborg, Tortesen Johansson : neexistînd posturi de profesori sau pentru alte categorii de intelectuali, acestor șomeri li se oferă — în cel mai bun caz — un loc de infirmier în spital sau o slujbă oarecare la metrou. „Sînt vremuri grele pentru licențiații șomeri", scrie ziarul italian, arătînd că și sindicatele acestor categorii sînt puse într-o situație dificilă.

Muzee

Grație celor 275 de muzee ale sale, Toscana este regiunea italiană cu cea mai mare concentrare de colecții și expoziții istorico - documentare. Prin comparație, întreaga regiune Lazio, care cuprinde Roma și numeroasele colecții de artă ale Vaticanului, numără 149 de muzee, iar regiunea Lombardia — 150, relevă agenția „ANSA". Numai provincia Florența din Toscana deține 106 muzee, dintre care 65 în capitala provincială, urmată de Siena (39), Lucca (25), Pisa (24). O problemă gravă cu care se confruntă însă Toscana, și nu numai această regiune, este cea a necesității de fonduri pentru restaurarea unora dintre muzee.

Rubrică realizată de C. Ștefan

Sfidarea mondială 1986*)

(5)

Jean-Jacques Servan-Schreiber

În mijlocul escadrilei celor șase bombardiere B 29 este unul identic cu celelalte, care a fost botezat **Enola Gay.** În buncărul lui se găsește bomba.

La ora 8,15, pe verticala zonei industriale a marelui port Hiroshima, maneta e acționată și bomba părăsește buncărul. La 8,16, se produce șocul din care se va naște era nucleară.

Fenomenul a fost, adeseori, relatat. El continuă și astăzi să depășească imaginația. Și încă din acea clipă, nu mai e vorba doar de supliciul bărbaților și femeilor din Hiroshima. Șocul frapează, de asemenea, cu o brutalitate care depășește capacitatea de înțelegere a oamenilor, spiritele conducătorilor, civili și militari, din Japonia. Ei sînt „atomizați" mental.

Casa Albă difuzează un comunicat scurt și clar: „În dimineața aceasta, un avion american a lansat o bombă, una singură, asupra orașului Hiroshima... Am pus stăpînire pe acea forță elementară a universului fizic din care își trage propria putere Soarele. Această forță a fost dezlănțuită împotriva celor care au pîrjolit și însîngerat Extremul Orient".

La Tokio, pe biroul generalului Kawake, șeful statului major al armatei, mesajul telegrafiat de serviciile de informații se rezumă la un rînd: „Orașul Hirosima a fost complet distrus de o singură bombă".

S-a petrecut un eveniment oarecum supranatural, care ține de magia neagră. Pare cu neputință ca el să se repete... Rutina guvernamentală și militară se desfășoară ca de obicei.

Oamenii aceștia nu mai sînt, însă, aceiași decît în aparență. Fiecare din principalii actori care vor supraviețui o vor confirma: orice capacitate de a judeca a dispărut. N-a mai rămas decît automatismul gesturilor ce trebuiau făcute.

Orele, zilele se scurg unele după altele. Marele imperiu nipon pare încremenit. La Tokio, tăcuta Japonie e pe cale de a fi cuprinsă de delirul nebuniei. Bate vîntul arzător dinspre Hiroshima.

Joi, 9 august, Consiliul suprem de război, organism care reunește, o dată pe săptămînă, guvernul și conducătorii militari, își ține, ca de obicei, ședința. În cursul discuției, al cărei subiect nu și-l va mai reaminti nimeni, este adus un mesaj: „O a doua bombă, asemănătoare cu cea care a distrus Hiroshima, a explodat la 11,01 în portul Nagasaki". Portul legendar și aproape sacru, poarta seculară a Japoniei către lume, făcînd față Occidentului, de cealaltă parte a Shanghaiului...

Consiliul hotărăște să se ducă, în corp constituit, la palatul imperial pentru a avea o întrevedere cu împăratul.

Acesta nu părăsește niciodată palatul. Nu ia niciodată cuvîntul în public. Nu participă la ședințele guvernului. El întruchipează întreaga Japonie. Dar, dacă se întîmplă să dea un ordin, nu există să nu i se dea imediat ascultare.

Singur în cabinetul lui, împăratul a dictat secretarului său o notă către primul ministru Suzuki, dîndu-i instrucțiuni să accepte neîntîrziat ultimatumul american — și să înceteze războiul.

Primul ministru ia cunoștință de ea și convoacă guvernul. Hotărîrea: să se dea ascultare împăratului. Guvernul, și numai el, își va asuma răspunderea pentru cererea de capitulare, în așa fel încît împăratul să se țină la distanță, în liniștea palatului său, păstrînd, în acest fel, o șansă de a fi garantul viitorului.

Atunci se declanșează, în spirite, „reacția întîrziată" a exploziei nucleare. În sala de conferințe a statului major imperial, rînd pe rînd, generalul Anami, ministru de război, generalul Umezu, șef de stat major, amiralul Toyoda, șeful marinei, se ridică în picioare. Unul după altul declară că refuză capitularea și ordinul împăratului.

Aceasta înseamnă rebeliune.

Eveniment nemaiauzit, pe care nimeni în Japonia nu și l-ar fi închipuit! Un univers secular a fost distrus de două explozii. Nu mai există punct de reper. Totul a sărit în aer.

Hirohito află. Fapt fără precedent, îi cere primului ministru să convoace, pentru aceeași seară, 9 august, în adăpostul subteran al palatului imperial care-i este rezervat, tot guvernul și întregul stat major.

Ședința extraordinară începe la ora 23,30. Toți generalii sînt prezenți, dar pentru a face front comun: spun nu. Purtătorul lor de cuvînt, generalul Anami, declară în fața împăratului: „A sunat ceasul gloriei pentru Japonia. Trebuie să-i lăsăm pe americani să ia cu asalt imperiul, să vină pe cele trei insule ale arhipelagului nostru. Iar puterea japoneză îi va nimici, așa cum vîntul divin al lui Kamikaze a oprit în loc, în 1281, forțele hanului Kublai, singurul care a încercat vreodată acest imposibil afront".

Primul ministru Suzuki se întoarce către împărat. Îi cere să se exprime, personal, pentru prima oară. Împăratul, uluit de ceea ce i-a fost dat să audă, devenit un om ca toți oamenii, nu mai șovăie. Fără nici o formulă protocolară, vorbește, repetînd sec ordinul dat: să se înceteze ostilitățile. Și ridică ședința.

Împăratul știe, însă, că lucrurile nu au fost rezolvate. Singur acum cu Suzuki, hotărăște să săvîrșească un act fără precedent, pe care-l dorește decisiv: pentru prima dată în istoria dinastiei, se va face auzit direct de popor.

Cere să i se aducă un aparat de înregistrare, cum nu mai văzuse, de altfel, în viața lui. Rostește, în fața acestei cutii greoaie și voluminoase, un scurt mesaj menit să fie difuzat peste o oră de toate posturile de radio din Japonia. Cere națiunii să accepte hotărîrea destinului și să înceteze o luptă armată lipsită, de acum încolo, de orice sens: „Noi vă însărcinăm pe voi, credincioșii noștri supuși, să executați loial voința noastră".

Mai înainte ca acest glas, care nu fusese auzit niciodată, să ajungă la urechile poporului, izbucnește insurecția. Doi generali, însoțiți de garda lor, pătrund în palatul imperial și-i dau ordin șefului gărzii personale a împăratului să le predea înregistrarea și să se supună. Cum acesta refuză, e căsăpit cu două lovituri de sabie. Un alt general al gărzii personale năvălește în sală: este ucis și el.

Amiralul Takijishi, colaborator apropiat, succesor al marelui Yamamoto — ucis imediat după Pearl Harbor, într-o luptă aeriană, în timp ce se afla la comanda avionului său, pe care nu avea dreptul să-l piloteze în calitatea lui de comandant șef al marinei —, aflînd de nebunia ce cuprinsese palatul, intervine pentru a-l proteja pe împărat, îi arestează pe răsculați și pune să fie difuzată înregistrarea în toată țara.

Generalul Anami își face harachiri. Ceilalți patru comandanți ai armatei fac același lucru în ora următoare. Totul s-a sfîrșit.

Amiralul Takijishi a salvat situația, dar își face și el harachiri: universul ce se va naște nu mai este, nici el, al lui.

Peste Japonia se lasă tăcerea și noaptea. Nici un popor din lume n-a cunoscut un asemenea sfîrșit, o nimicire atît de totală. Dacă Japonia va renaște, într-o zi, din această grămadă de cenușă, atunci va fi un alt popor. Dar cînd? Peste un secol? Peste o generație?...

La 15 august, membrii Consiliului de administrație al societății Nippon Kogaku hotărăsc să-și relanseze activitatea și să dea un exemplu. Ei se întrunesc în jurul unei mese.

Societatea lor a dotat, cu aparate de ochire la mare distanță, crucișătoarele marinei imperiale. Navele și aparatele au pierit. Dar tehnica e vie. Conducătorii societății Nippon Kogaku hotărăsc să consacre această tehnică activităților civile. Așa se vor naște aparatele de fotografiat „Nikon".

Primul act al renașterii Japoniei, care va deveni epopeea tehnologiilor, s-a înfăptuit. Cinci zile după capitulare...

Dintre toate uzinele lumii, cea mai vizitată se găsește în Japonia, în regiunea Aichi, în centrul arhipelagului. Este uzina Toyota. Ea e legată printr-o dublă autostradă de portul Nagoya, din Pacific, unde ajung piesele detașate și de unde pleacă mașinile asamblate, douăzeci și patru de ore din douăzeci și patru, spre toate continentele. Toyota a devenit, încă din 1979, primul exportator de automobile din lume.

Vizitatorii, care pătrund în inima complexului Toyota, nu sînt dezamăgiți. Încă de la intrarea într-una din cele opt uzine grupate în formă de trefla, descoperă ceea ce au venit să caute și despre care aveau o vagă idee din faimoasele fotografii a căror răspîndire conducătorii firmei Toyota n-o mai împiedică: uzina fără muncitori.

De fiecare parte a hangarului și de-a lungul celor două benzi de montaj paralele, roboții lucrează de zor. Examinează șasiurile, piesele exterioare și interioare, una cîte una, le asamblează, le montează, le branșează, le sudează, le vopsesc, apoi le verifică, și, la celălalt capăt al benzii, ies vehiculele gata să fie îmbarcate. De asemenea, roboții sînt cei care administrează stocurile, aprovizionările, comenzile, controalele.

Acești roboți sînt ultimii nou-născuți ai mașinilor „gînditoare", datorate introducerii și înmulțirii microprocesoarelor, care funcționează în fiecare instrument și în fie-

*) Fragmente din cartea aflată în pregătire pentru tipar, în colecția **Idei contemporane** a EDITURII POLITICE.

care fază a producției industriale, unde, din acest moment, comandă, potrivit programării ce le-a fost fixată, muncile cele mai delicate și cele mai complexe, cu o viteză și la un preț de cost ce nu suferă nici o comparație cu randamentul celor mai specializate sau celor mai experimentate echipe, pe care ele le înlocuiesc.

Dacă, într-o lume puternic afectată de criza petrolieră, industria automobilului a fost una din ramurile industriale care au avut cel mai mult de suferit, în Japonia ea a continuat să se dezvolte — datorită roboților. Cu alte cuvinte, datorită folosirii totale a electronicii miniaturizate.

După cîțiva ani de criză petrolieră, industria japoneză a automobilului bătuse deja toate recordurile la export, în special pe cele ale Statelor Unite. În 1980, cu cele peste zece milioane de vehicule produse (Toyota, Nissan, Honda, Mazda), industria japoneză a preluat conducerea. Ea exportă **jumătate** din producția sa — record absolut.

Cele mai puternice întreprinderi americane și europene au ajuns să se împrumute, toate, masiv de la bănci, apoi de la stat, pentru a lansa programe de modernizare, bazate pe electronică și menite să înlocuiască, în anii '90 (!), utilajele lor perimate. Astfel, ele trebuie să se îndatoreze pentru mult timp. De aceea este uluitor să constați că Toyota, dincolo de performanțele sale de producție, ajunge să creeze, totodată, o nouă diviziune în cadrul activităților sale: banca.

La ora actuală, Toyota îl „învață" pe General Motors cum să fabrice mașini mici, în cadrul unei **joint-venture** — numita N.U.M.M.I. (New United Motors Manufacturing Inc.) — din Fremont în California. Iar toate statele americane le fac curte uzinelor Toyota ca acestea să-și instaleze o uzină pe teritoriul lor.

Această dezvoltare se hrănește cu propriile-i resurse: cu cît sînt puși să lucreze mai mulți roboți, cu atît crește randamentul; cu cît mașina devine mai perfecționată și prețul ei mai scăzut, cu atît vînzările externe și beneficiile financiare sporesc; cu cît sînt eliberați mai mulți angajați care se duc să se inițieze în diversele faze — de la cele mai simple la cele mai complexe — ale hardware[1]-ului, cu atît se îmbunătățește calitatea noilor roboți.

Toate acestea explică declarația pe care am auzit-o la Londra în legătură cu un alt domeniu al industriei, dar din aceleași rațiuni: „Un asemenea proces, oricare ar fi natura produselor pe care le fabrică, dovedește cît se poate de evident **vocația de a aproviziona întreaga piață mondială".**

Mondial este sensul cel mai exact, ceea ce presupune dezvoltarea întregii lumi a treia, care n-a atins stadiul de „piață", n-are deocamdată capacitățile de a produce și crea, deci n-are mijloacele de a cumpăra.

Robotul, care are, și el, vocația de a se implanta pretutindeni, cere un spațiul solvabil la dimensiunile planetei; dacă nu, se sufocă. Deoarece, este de la sine înțeles, această uriașă transformare nu se va desfășura, cum e de înțeles, avînd ca singură bază de pornire arhipelagul nipon. Ea se va bizui, în mod necesar, pe universul industrializat și, cît de curînd, de asemenea, pe țările lumii a treia.

Revoluția tehnologică cere să se sară peste stadiile industrializării clasice, cele de dinainte de microprocesor, fiindcă cele două materii prime esențiale sînt **siliciul nisipului** (pentru a fabrica suporturile calculatoarelor) și **materia cenușie** a oamenilor.

Japonia a deschis, pentru toți, calea acestei mutații și o ilustrează prin avansul pe care l-a dobîndit. Ne putem da seama de proporții examinînd repartiția, în anul 1984, a roboților aflați la lucru.

Există în **întreaga lume,** în total, 135 000 de roboți instalați în uzine. Localizarea lor este următoarea: 6 000 în Germania federală, 8 000 în Statele Unite, 2 000 în Suedia, 2 000 în Franța, circa 100 în alte șase țări și **100 000 în Japonia.**

În 1985, industria japoneză a produs 50 000 de roboți noi. Iar industria americană 6 000. Nu trebuie să se uite, totodată, că nouă zecimi din producătorii americani au fost nevoiți să se asocieze cu întreprinderi japoneze: General Electric cu Hitachi, General Motors cu Fujitsu Fanuc, Westinghouse cu Mitsubishi Electric etc. Fenomenul nu este propriu doar Americii. În peste douăzeci și cinci de țări, între care toate țările dezvoltate, întreprinderile producătoare de roboți au încheiat acorduri cu japonezii, fie pentru a crea, împreună cu ei, un produs competitiv, fie, cel mai adesea, pentru a distribui roboții japonezi. Dintr-un studiu scurt, apărut recent în America, vom vedea care sînt consecințele a ceea ce este denumit acolo „întreprinderea golită".

Tot un japonez este cel care ne reamintește, în mod salutar, de modestie; Naoto Ichimanda, unul dintre cei mai respectați economiști ai Japoniei postbelice.

Întrebat, în aprilie 1950, de conducătorii M.I.T.I. și Keidanren-ului despre lansarea unor industrii susceptibile să aibă succes avînd la bază resursele Japoniei — adică, în esență, populația sa —, Ichimanda își va spune părerea în legătură cu o serie de opțiuni propuse. Este pomenit automobilul. Ichimanda, în mod obișnuit prudent și nuanțat prin firea și formația sa, devine deodată categoric: „N-ar avea nici o șansă și nici un sens. Ne îndreptăm spre o epocă a diviziunii internaționale a muncii. Americanii produc, cu un avans considerabil, cele mai bune și mai ieftine automobile. În acest domeniu, pentru Japonia, nu există decît o singură cale rezonabilă: să ne lăsăm în seama industriei americane ca să ne aprovizionăm pentru acoperirea nevoilor noastre de viitor în automobile".

Guvernatorul se bucură de multă autoritate. În plus, fiind în fruntea Băncii centrale, posedă mijloace puternice pentru a se face ascultat și enunță o judecată rezonabilă. Atunci, cum se face că n-a fost ascultat?

Pentru că exista pe undeva o problemă care nu fusese reglementată. O problemă de oameni. Tratatul semnat cu America interzicea Japoniei orice producție în scopuri militare, și lista produselor interzise cuprindea, pentru mai multă siguranță, industria aeronautică. Au apărut, astfel, sute de ingineri, specializați în motoare și celule, care alcătuiau o masă calificată și fără debușeuri.

Ca să-i folosească, Kiichiro Toyoda, fiul inventatorului mașinilor de țesut, a încredințat o mică unitate de construcție de motoare acestor ingineri specialiști în aeronautică, lăsați inactivi. Această fabricuță, „Toyota Motors", a devenit... ceea ce am arătat la început.

Succesorii lui în fruntea întreprinderii sînt cei care vor vedea ziua izbînzii, a afirmării mondiale, cînd roboții de la Toyota vor da naștere celor două subproduse neașteptate și promițătoare ale industriei automobilului: o funcție bancară de investiții și o funcție universitară de informatică. Dar cel venerat e omul începuturilor, Kiichiro Toyoda, deoarece, pentru el, totul s-a clădit pornindu-se de la un principiu simplu și care i-a adus averea: **oamenii nu trebuie lăsați nefolosiți.**

[1]) Termen generic (în engleză, în original) desemnînd circuitele, dispozitivele și echipamentele componente ale unui sistem de calcul — **Nota trad.**

Traducere de Rodica Georgescu și Sanda Mihăescu-Cîrsteanu

(Va urma)

COLUMBIA. Dezvoltare și cooperare

Sărbătoarea națională a Columbiei — marcată, în fiecare an, la 20 iulie, ziua proclamării independenței — prilejuiește, în întreaga țară, reafirmarea și mai accentuată a obiectivelor dezvoltării social-economice, a necesității concentrării eforturilor spre realizarea unui ritm susținut de creștere, a unei juste repartiții a bogăției naționale. Valorificarea resurselor solului și subsolului, capacitarea inteligenței umane cu pîrghiile activității creatoare multilaterale, în interes național, asigurarea unui climat intern propice împlinirii aspirațiilor de continuă dezvoltare ale poporului columbian se înscriu între prioritățile cărora li se consacră activitatea de ansamblu a guvernului, condus de președintele Virgilio Barco.

Pe plan extern, Columbia se pronunță ferm pentru respectarea dreptului popoarelor la autodeterminare, la o viață liberă, independentă, suverană, pentru neamestecul străin în problemele interne ale statelor și renunțarea la politica de forță și amenințare cu forța. De pe aceste poziții principiale, acționează constant — ca țară membră a „Grupului de la Contadora" — pentru reglementarea pe cale pașnică, politică, prin negocieri, a crizei din America Centrală. De asemenea, aspirînd la rezultate cît mai palpabile, rod al eforturilor proprii de dezvoltare, Columbia pledează pentru edificarea unei noi ordini economice internaționale, pentru reglementarea justă, echitabilă a problemei datoriei externe a țărilor în curs de dezvoltare, pentru desfășurarea unor nestingherite raporturi de colaborare între toate națiunile lumii.

Relațiile de prietenie și conlucrare pe diverse planuri dintre România și Columbia, bazate pe aspirația comună spre pace și progres a umanității, stimulate de afinitățile de limbă și cultură, au cunoscut și cunosc un ritm mereu ascendent de dezvoltare și diversificare. O contribuție de prim ordin a avut-o desigur, dialogul la nivel înalt româno-columbian, prilejuit de vizita la Bogota a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, moment de definire a cadrului optim, solid de afirmare, pe mai departe, a tradiționalelor raporturi de prietenie dintre cele două țări, în interesul ambelor popoare, al colaborării și păcii pe plan mondial.

POSTA REDACȚIEI

Conferința de la Dumbarton Oaks

Cristina Șularu, Pitești. Un moment hotărîtor în crearea Organizației Națiunilor Unite l-a constituit convocarea, la sfîrșitul verii anului 1944, a Conferinței de la Dumbarton Oaks, în apropiere de Washington. Conferința s-a desfășurat în două faze: de la 21 august pînă la 28 septembrie 1944, cînd au avut loc tratative cu caracter preliminar și neoficial între reprezentanții celor trei mari puteri — U.R.S.S., S.U.A. și Anglia —, la nivelul experților ; și de la 29 septembrie pînă la 9 octombrie 1944, cînd s-au purtat convorbiri, tot la nivel de experți, între delegați ai S.U.A., Angliei și Chinei. Ansamblul acestor negocieri au fost denumite **„convorbirile de la Dumbarton Oaks"**, spre a se sublinia caracterul lor explorator. Documentul rezultat din aceste convorbiri a fost intitulat **„Propuneri pentru crearea unei organizații internaționale generale"**. Propunerile nu constituiau un acord al celor patru puteri care să fie folosit ca o bază de discuție într-o conferință a tuturor Națiunilor Unite, ci erau doar simple recomandări ale grupurilor de experți — tehnicieni și diplomați — către guvernele lor.

Redactate în termeni generali — nu sub forma precisă a unui proiect de statut — și urmărind să pună în lumină principiile fundamentale ale structurii și funcționării noii organizații, propunerile de la Dumbarton Oaks, cu toate limitele lor, dovedesc existența unei coordonări destul de avansate a conceptelor marilor puteri cu privire la viitoarea organizație. Această coordonare se reflectă și în structura destul de amplă a documentului, care conține 12 capitole referitoare la scopuri, principii, calitatea de membru, organele principale — Adunarea Generală, Consiliul de Securitate, Curtea Internațională de Justiție —, dispoziții privind menținerea păcii și securității, inclusiv prevenirea agresiunii. O parte din aceste capitole au fost redactate într-un mod destul de aprofundat, ceea ce a permis menținerea lor, fără schimbări esențiale la Conferința de la San Francisco, cînd a fost semnată, la 24 octombrie 1945, Carta O.N.U. Alte propuneri se limitau la o simplă schițare a reglementării și aceasta fie din cauza noutății problemei, fie datorită dificultății de a se ajunge la un acord. Este motivul pentru care unele dintre ele, ca de pildă procedura de vot în Consiliul de Securitate, au rămas în suspensie.

Tunel

Gheorghe Cîrstea, Bușteni. Referitor la, tunelul pe sub Canalul Mînecii revista noastră a publicat, inclusiv la această rubrică, numeroase informații. Pentru a răspunde dorinței dumneavoastră, vă oferim imaginea alăturată, care reprezintă, în machetă, capătul britanic al Eurotunelului. Se poate observa modul în care automobilele, camioanele și autocarele vor urca și debarca din trenurile speciale, atunci cînd tunelul, care va uni Franța cu Anglia, va deveni operațional. Macheta funcțională redă o suprafață de aproximativ 3 km x 1 km. Trenurile sînt construite la scara 1:160, corespunzînd tipului de ecartament „N" ; structurile aferente, formele de relief, oamenii, clădirile, 3 000 de pomi și 400 vehicule, toate au fost reduse la scară pentru a se crea o atmosferă autentică. Luna trecută, macheta a fost dusă la Hamburg, unde a fost conectată la o altă machetă, replica terminalului francez.

Stimați cititori,

În dorința de a veni în sprijinul celor ce doresc să-și procure, la timp și în mod sigur, săptămînalul nostru, redacția revistei „Lumea", împreună cu Direcția Expedierii Presei vă propun o nouă și facilă modalitate de a vă abona.

Completați talonul de pe verso și prezentați-l factorului poștal ori celui mai apropiat Oficiu P.T.T.R., care, în schimbul achitării costului abonamentului la revistă pe perioada solicitată de dumneavoastră, au obligația să vă elibereze, imediat și pe loc, chitanța respectivă.

Abonamentul se poate face oricînd pe minimum 3 luni și începe din luna următoare achitării costului lui.

Revista „LUMEA"

Conducte de apă în Sahara

Vasile Pantelimon, Balș. În pofida scăderii sumelor obținute din vînzările de petrol (anul trecut, s-au redus la 5 miliarde dolari, față de 22 miliarde în 1980), Libia este hotărîtă să construiască „marele fluviu artificial" care va aduce apa din Sahara pe țărmul Mediteranei. Se urmărește, astfel, transformarea țării într-un grînar al continentului negru, datorită celor 2 milioane de metri cubi de apă, care se vor scoate din cele peste 250 de puțuri forate în oazele din Tazerbo și Sarir și se vor transporta, străbătînd dunele deșertului, pe malurile Golfului Sirta, la vest de Tripoli și la est de Benghazi.

La Marsa Brega, în apropiere de mare, și la Sarir, în deșert, s-au ridicat două fabrici uriașe de tuburi de oțel și de beton armat precomprimat. De-a lungul a peste 1 500 km de șosele apărute printre dune, buldozerele sapă un „șanț" cu o adîncime de 7 metri, în care macarale speciale depun, pe rînd, cele peste 250 000 de secțiuni, avînd fiecare o greutate de 73 de tone, ce vor completa fluviul artificial. Pe baza studiilor efectuate, s-a ajuns la concluzia că betonul este materialul cu cea mai mare rezistență la coroziune, intemperii și la presiunea apei, iar hotărîrea de a realiza o conductă de apă subterană a fost considerată cea mai bună pentru protejarea întregii instalații.

La fața locului se vor produce enorme plăci de oțel, din care se fac tuburile, cu o lungime de 7,5 m și cu diametrul de 4 m. Cilindrii de oțel sînt așezați în forme speciale în cele două benzi de montaj din Brega și în cele trei din Sarir, acoperite în interior cu ciment special, pentru a facilita fluxul apei, iar, în exterior, cu alt ciment. Fiecare bandă de montaj realizează o secțiune de tub completă în 15 minute. Tuburile sînt stocate, apoi, în depozite imense, înainte de a fi transportate în deșert, unde tehnicienii sistematizează, într-un ritm de 2 km pe zi, lunga arteră subterană, care va avea peste 1 800 km.

Se vorbește despre rezerve de apă dulce acumulate în decursul secolelor în inima deșertului, care vor putea fi exploatate o perioadă de cel puțin 50 de ani. Apa va curge, datorită gravitației, din oaza din Tazerbo pînă la Sarir, la 290 km spre nord, unde este prevăzută realizarea unui mare lac de acumulare. Conducta se va bifurca în două tronsoane paralele, cu o lungime de 381 km, pentru ca apa să ajungă, tot datorită gravitației, la marele bazin din Ajdabiya, cu o capacitate de 4 milioane metri cubi.

Apa va trebui să parcurgă încă 399 km spre vest, în direcția Golfului Sirta, cu un flux zilnic de 820 000 mc, și 110 km spre est, în direcția Benghazi, cu un flux zilnic de 1 180 000 mc. A doua etapă prevede completarea definitivă a colosalei rețele prin unirea cu puțurile din oaza Cufra, lă sud de Tazerbo, și prin extinderea conductelor, pe de-o parte, pînă la Tobruk și, pe de altă parte, pînă la Tripoli, unde va ajunge și apa adusă printr-un alt sistem, denumit „Western Jamahiriya System".

Apa sosită prin conductă va permite, conform planurilor, dezvoltarea agriculturii pe țărmul mării, nefertil în prezent, din cauza infiltrațiilor de apă marină provenite din vechile puțuri de irigații. Se studiază tehnica de cultivare a terenurilor aride și se prevede construirea unor sere uriașe. Paralel cu sectorul agricol, apa va fi folosită atît în scop industrial, cît și casnic.

Mirela Negoiță, Tg. Jiu. Nu aveți dreptate. În Statele Unite, New York-ul este orașul unde se înregistrează cel mai mare număr de infarcturi : 320 la 100 000 de locuitori, pe an. Procentajul este cu mult peste media anuală americană : 249 de infarcturi la 100 000 de locuitori. Principala cauză a acestei cote ridicate o reprezintă, după opinia epidemiologilor, tutunul.

TALON DE ABONAMENT

NUMELE _____

PRENUMELE _____

Str. _____ Nr. _____

LOCALITATEA _____ COD _____

Județul _____

LUMEA

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

apare în limbile română, engleză, franceză, rusă, germană, spaniolă

29 (1290) 14 iulie 1988

23 DE ANI DE LA CONGRESUL AL IX-LEA AL PARTIDULUI

Principialitatea și dinamismul – trăsături definitorii ale politicii externe românești 1

Încredere deplină în triumful luptei unite a popoarelor, pentru pace și progres social. Anca Voican 2

ARTICOLE, CORESPONDENȚE

Sesiunea CAER. Cerințe ale dezvoltării, colaborării și perfecționării activității organizației 3

România – concept atotcuprinzător asupra drepturilor fundamentale ale omului. Mihaela Brumă 5

România și imperativele dezarmării. Exigențele adoptării de noi măsuri de încredere și securitate în Europa. I. Olteanu 7

Șapte zile. Ștefan Cârjă 8

Geneva. La deschiderea sesiunii de vară a Conferinței O.N.U. pentru dezarmare. C. Gheorghe 8

Harare. Reuniunea Comitetului ministerial permanent pentru colaborare economică al mișcării de nealiniere. Datoriile externe – obstacol major în calea dezvoltării tuturor statelor lumii. Dumitru Constantin 9

Ciudad de Mexico. Un scrutin disputat. Anca Voican 10

Washington. Înaintea Convenției democraților. Stelian Țurlea 12

Armele – primejdia de lîngă noi. Cînd computerele oferă iluzia victoriei... Ion Stoica 18

DOCUMENTAR

O idee în actualitate. Crearea unei zone denuclearizate în nordul Europei Adrian Dascălu 13

ÎN LUMEA ȘTIINȚEI

Start în expediția interplanetară „Phobos". Mihai Coruț 15

PANORAMIC

Asia și Pacificul. În pragul mileniului al treilea (I). Liana Enescu 16

ACCENTE

Torpilare subiectivă, cît și obiectivă... Radu Budeanu 19

APROPO DE...

Antibiotice. Corneliu Vlad 20

1 000 + 1 21, 25, 28

DIN LUMEA CAPITALULUI

S.U.A. Înarmări și fraude – mită și corupție la Pentagon (2). 22

OMENIREA LA PREZENTUL CONTINUU

„Starea lumii"... Radu Budeanu 24

SERIALE

„C.I.A. – războaiele secrete : 1981–1987". Bob Woodward 26

Sfidarea mondială 1986 (5). Jean-Jaques Servan-Schreiber 29

POȘTA REDACȚIEI 31–32

POȘTA REDACȚIEI

Longevitate

Aurel Boghici, Constanța. Decana de vîrstă a Franței și a lumii pare să fie Jeanne Calment. Ea a împlinit 113 ani, fiind născută la 21 februarie 1875, în orașul Arles. A trăit sub trei Republici franceze, avea 10 ani cînd a murit Victor Hugo, 14 ani cînd a fost inaugurat Turnul Eiffel și mai puțin de 20 de ani cînd s-a declanșat afacerea Dreyfus. Locuiește într-un cămin de bătrîni. Se hrănește singură și are o bună poftă de mîncare. Bea un pahar de vin roșu la masa de prînz, dar n-a fumat nici o țigară în viața ei. Nu ia medicamente, în general. În fiecare dimineață este prima la sculare și seara ultima la culcare.

Referindu-se la secretul longevității sale, crede că aceasta se datorează, în afara unei vieți foarte ordonate, și unei „moșteniri" de la părinți. Mama sa a murit la 90 de ani, iar tatăl, care era constructor de nave, la 87 de ani. A avut un frate care a murit la 98 de ani.

Vasile Ionescu, București. Nu dispunem de o listă completă a catastrofelor naturale ce au avut loc în 1987. Sîntem, în schimb, în posesia unor cifre furnizate recent de compania elvețiană de asigurări „Sigma", potrivit căreia, anul trecut, au fost înregistrate circa o sută de dezastre naturale, ale căror pagube au fost plătite cu polițe de asigurare în valoare de 5 miliarde 300 milioane dolari, cifra cea mai mare din 1970 și pînă în prezent. Între aceste catastrofe naturale, ale căror asigurări au fost onorate, se află furtunile din luna octombrie 1987 din Marea Britanie și Franța (ce au provocat pagube în valoare de 970 milioane dolari), inundațiile din Alpi, în iulie, și furtunile din statul Illinois (S.U.A.), în august. Deși în 1987 au avut loc catastrofe naturale mult mai importante, precum cutremurul din Ecuador (martie), ce a provocat moartea a o mie de persoane, sau taifunurile „Thelma", „Lynn" și „Betty", soldate cu un număr similar de morți în arhipelagul filipinez și în Taiwan, acestea nu au fost incluse pe listă, deoarece asiguratorii n-au plătit sume importante pentru despăgubiri. Potrivit studiului, în 1987 au murit, în întreaga lume, din cauza catastrofelor naturale, 8 800 de persoane. În ce privește catastrofele aeriene, societățile de asigurări au plătit despăgubiri în valoare totală de 785 milioane dolari, dintre care 225 milioane în urma prăbușirii unui avion în apropiere de Detroit (S.U.A.), ce a cauzat moartea a 153 de persoane. Totodată, menționează studiul, companiile de asigurări s-au văzut obligate să plătească polițe în valoare de 202 milioane dolari pentru 41 de incidente maritime.

Coordonatorul rubricii : Aurel Zamfirescu

Colectivul redacțional : Radu Budeanu – redactor șef-adjunct (ediția internațională), Mihaela Brumă, Ștefan Cârjă, Dumitru Constantin, Vasile Crișu, Adrian Dascălu, Radu Dobre, Rodica Dumitrescu, Liana Enescu, Adrian Ionescu – redactor șef, Crăciun Ionescu – șef de secție, Ion Madoșa, Ilie Olteanu, Radu Pascal – redactor șef-adjunct, Ilie Șerbănescu, Doina Topor – șef de secție, Stelian Țurlea, Anca Voican, Aurel Zamfirescu – secretar responsabil de redacție. Secretariatul de redacție și tehnic : Anatol Albu, Oana-Daniela Dinulescu, Mircea Dub, Ana Ghinea, Eliza Iliescu, Ad. Ionescu, Tudorina Mavlea, Constantin Mendea, Marin Pieleanu, Maria Simionescu, Ana Maria Tatovici. Revista „Lumea", București, Piața Scînteii nr. 1, sector 1, Oficiul poștal 33, cod 71 341, căsuța poștală 33–29, telefon 17 60 10 ; Internațional : 18 50 81. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRESFILATELIA" – sectorul export-import presă. P.O. Box 12–201, telex. 10376 prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

C.P.C.S.

6

ACASĂ LA MUNTE SAU LA MARE

Electronica – un atribut al epocii moderne !

Creațiile ei : SONG, TOP, IRIS, SOLO, GLORIA înfrumusețează viața cotidiană.

SONG, TOP, IRIS, SOLO, GLORIA – radioreceptoare portabile... de buzunar, poșetă, servietă sau de umăr.

- Ușoare și comod de purtat.
- Prezintă sensibilitate, selectivitate, audiție plăcută, clară.
- Se pot cumpăra la prețuri convenabile.

SONG, TOP, IRIS, SOLO, GLORIA – radioreceptoare portabile ideale pentru drumeții și excursii.

SONG, TOP, IRIS, SOLO, GLORIA, în toate magazinele comerțului de stat specializate în desfacerea produselor electronice.

Pentru informarea celor interesați să-și procure unul dintre radioreceptoarele portabile SONG, TOP, IRIS, SOLO, GLORIA :

TOP IRIS SONG SOLO GLORIA

Denumirea radioreceptorului	Game de undă	Sistem de alimentare	Greutate (g)	Preț (lei)
SONG	UM, UUS	3 baterii R6 (4,5 V)	300	610
TOP	UM	2 baterii R6 (1,5V x 2)	200	341
IRIS	UL, UM	2 baterii R6 (1,5 V x 2)	250	371
SOLO 100	UL, UM	2 baterii R6 (1,5 V x 2)	290	371
SOLO 300	UL, UM, UUS	4 baterii R6 (1,5 V x 4)	550	685
SOLO 500	UL, UM, US, UUS	4 baterii R 14 (1,5 V x 4) sau rețea 220 V	1 000	885
GLORIA	UUS, ULS, UM, US,	6 baterii R 20 (1,5 V x 6) sau rețea 220 V	1 100	1 382

PUBLICITATE

Lei 5

MUZEUL PRESEI SEVER BOCU
JIMBOLIA
NR. C.79

Nr. 30 21 iulie 1988

LUMEA

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

1965 — 1988

23 DE ANI
DE LA ISTORICUL
CONGRES AL IX-LEA
AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

Epoca NICOLAE CEAUŞESCU
– epoca strălucitoarelor înfăptuiri socialiste, a dezvoltării multilaterale a patriei, a puternicei ei afirmări în conştiinţa lumii

Pentru acţiuni ferme de dezarmare, pentru înţelegere şi colaborare internaţională

Dezbaterile Consfătuirii Comitetului Politic Consultativ al statelor participante la Tratatul de la Varşovia, desfăşurată săptămîna trecută, înţelegerile convenite cu acest prilej, documentele adoptate au relevat, cu pregnanţă, deosebita însemnătate conferită intensificării eforturilor şi acţiunii practice, concrete, în direcţia dezarmării, a dezvoltării relaţiilor interstatale pe principii de deplină egalitate, respect al independenţei şi suveranităţii naţionale, neamestec în treburile interne şi avantaj reciproc — exigenţe de prim rang, fundamentale, ale creării unui climat de pace trainică, securitate şi largă conlucrare internaţională, în consens cu dorinţa şi interesele vitale ale tuturor popoarelor.

Luînd cuvîntul, în numele delegaţiilor participante la Consfătuire, la dineul oficial oferit în onoarea acestora, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu**, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, conducătorul delegaţiei ţării noastre, sublinia în acest sens : **„Consfătuirea a afirmat cu putere voinţa şi hotărîrea partidelor şi popoarelor noastre de a face totul pentru a se trece în mod ferm la dezarmare, în primul rînd la dezarmare nucleară, pentru înţelegere şi colaborare, pentru unirea tuturor forţelor în lupta pentru făurirea unei lumi mai bune şi mai drepte, fără arme şi fără războaie, o lume a păcii şi conlucrării paşnice între naţiuni".**

O expresie grăitoare a acestei voinţe şi hotărîri o reprezintă înseşi documentele adoptate — „Declaraţia statelor participante la Tratatul de la Varşovia cu privire la negocierile pentru reducerea forţelor armate şi armamentelor convenţionale în Europa", semnată de conducătorii delegaţiilor, documentul „Consecinţele cursei înarmărilor asupra mediului înconjurător şi alte aspecte ale securităţii ecologice" şi Comunicatul consfătuirii. Conţinutul acestora este deja cunoscut, ele fiind publicate în presa cotidiană. Cîteva accente, însă, se impun.

Trebuie, astfel, subliniată aprecierea comună că problema fundamentală a contemporaneităţii o constituie preîntîmpinarea războiului, oprirea cursei înarmărilor şi trecerea hotărîtă la dezarmare, în primul rînd la dezarmare nucleară, că înfăptuirea dezarmării preocupă întreaga omenire şi, în consecinţă, este necesară contribuţia sporită a tuturor statelor la realizarea dezarmării, inclusiv participarea lor efectivă, ca părţi interesate, la negocierile în acest domeniu. Aceasta cu atît mai mult cu cît, potrivit concluziei comune, situaţia internaţională se menţine încă deosebit de contradictorie, gravă şi complexă, ca urmare a continuării cursei înarmărilor, acumulării de noi stocuri de arme nucleare şi de alte arme de distrugere în masă, ceea ce sporeşte pericolul unui nou război mondial, care s-ar transforma inevitabil într-un război nuclear distrugător. Iată de ce se poate spune că, deşi s-au obţinut anumiţi paşi în direcţia dezarmării, prin încheierea acordului sovieto-american cu privire la lichidarea rachetelor cu rază medie şi mai scurtă de acţiune, nu s-a produs, totuşi, o schimbare radicală a cursului periculos al evenimentelor, spre destindere, colaborare şi pace. Este, de altfel, raţiunea pentru care la Consfătuire s-a căzut de acord că eforturile în direcţia realizării dezarmării, şi în primul rînd a dezarmării nucleare, trebuie intensificate, ţările participante la Tratatul de la Varşovia considerînd, în acest sens, că o importanţă deosebită ar avea încheierea Tratatului privind reducerea cu 50 la sută a armamentelor strategice ofensive ale Uniunii Sovietice şi Statelor Unite ale Americii, interzicerea totală şi completă a experienţelor cu arma nucleară, renunţarea la aşa-zisul „război al stelelor", la orice acţiuni de militarizare a Cosmosului. S-a apreciat, totodată, că trebuie să se treacă în cel mai scurt timp la tratative privind eliminarea completă din Europa a tuturor armelor nucleare cu rază mai mică de acţiune, precum şi la negocieri concrete între statele celor două pacte militare — cu participarea tuturor ţărilor europene — pentru reducerea forţelor armate şi a armamentelor convenţionale. În privinţa acestor negocieri, Declaraţia semnată de conducătorii delegaţiilor participante la Consfătuire subliniază convingerea că sarcina prioritară a unor asemenea tratative o reprezintă diminuarea substanţială a potenţialelor militare ale ambelor aliante şi realizarea pe continentul nostru a unei asemenea situaţii, în care ţările N.A.T.O. şi ale Tratatului de la Varşovia să dispună de forţe şi mijloace necesare pentru apărare, dar insuficiente pentru lansarea unui atac prin surprindere şi desfăşurarea de operaţiuni ofensive. Aceasta — se arată în Declaraţie — ar întări securitatea şi stabilitatea politico-militară în Europa, în condiţiile aplicării Tratatului sovieto-american cu privire la lichidarea rachetelor cu rază me-

dio și mai scurtă de acțiune și ar contribui la înregistrarea de noi progrese pe calea dezarmării, întăririi încrederii și diminuării pericolului de război. Statele participante la Tratatul de la Varșovia pornesc de la faptul că reducerea forțelor armate și armamentelor convenționale va fi însoțită de reducerea corespunzătoare a cheltuielilor militare. Ele se pronunță ca negocierile pe această temă să înceapă cît mai curînd posibil, încă în acest an.

Statele participante la Tratatul de la Varșovia au convenit și asupra altor măsuri deosebit de importante pentru întărirea încrederii și securității pe continent, pentru dezvoltarea colaborării general-europene. Ele au subliniat — după cum relevă Comunicatul consfătuirii — că o condiție a păcii și securității trainice în Europa o constituie inviolabilitatea frontierelor, respectarea actualelor realități teritorial-politice, a suveranității și integrității teritoriale a statelor, a celorlalte principii și norme de relații interstatale. Orice încercări de a contesta aceste realități și inviolabilitatea lor — se arată în Comunicat — contravin intereselor destinderii și securității, tratatelor și acordurilor încheiate în anii '70, Actului final de la Helsinki — și vor primi o ripostă hotărîtă. De asemenea, în același document, se subliniază că statele reprezentate la Consfătuire au reafirmat necesitatea respectării stricte de către toate țările a principiilor independenței și suveranității naționale, nerecurgerii la forță și la amenințarea cu forța, inviolabilității frontierelor și integrității teritoriale, soluționării pe cale pașnică a diferendelor, neamestecului în treburile interne, egalității în drepturi, a celorlalte principii și scopuri înscrise în Carta O.N.U., în Actul final de la Helsinki, precum și a celorlalte norme general recunoscute ale relațiilor internaționale.

În legătură cu situația economică mondială, care se agravează continuu, afectînd în mod deosebit statele în curs de dezvoltare, participanții la Consfătuire au subliniat necesitatea intensificării eforturilor în vederea depășirii acestei situații, a lichidării subdezvoltării și instaurării noii ordini economice mondiale, bazată pe relații de deplină egalitate și echitate.

Referindu-se la temele dezarmării și eliminării subdezvoltării, la alte aspecte majore ale vieții internaționale, aflate în dezbaterea Consfătuirii, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** arăta : **„Avînd în vedere complexitatea deosebită a acestor probleme, faptul că ele nu se pot rezolva doar de cîteva state, se impune, ca o necesitate, participarea egală la soluționarea lor a tuturor țărilor, indiferent de mărime și orînduire socială. În general, ne-am pronunțat ferm pentru rezolvarea tuturor problemelor litigioase pe calea tratativelor, pentru dezvoltarea relațiilor dintre state pe principii de deplină egalitate, respect al independenței și suveranității naționale, neamestec în treburile interne și avantaj reciproc. În analizarea situației internaționale actuale am pornit de la necesitatea unei noi gîndiri și unei noi abordări a problemelor păcii și războiului, a tuturor problemelor, deosebit de complexe, ce confruntă epoca noastră“.**

În cadrul Consfătuirii a fost realizat, de asemenea, un larg schimb de păreri în probleme de cea mai mare însemnătate pentru întărirea colaborării țărilor participante la Tratatul de la Varșovia în realizarea obiectivelor privind dezvoltarea lor economico-socială, într-un climat de largă conlucrare internațională, de dezarmare, securitate și pace. Hotărîrile adoptate dau noi perspective întăririi colaborării acestor state atît în domeniul construcției noii orînduiri, al înfăptuirii cu succes a programelor de dezvoltare socialistă, cît și în lupta pentru dezarmare, securitate și pace în Europa și în lume.

Congresul al IX-lea — congresul profundelor înnoiri revoluționare, al marilor deschideri politice

Cînd, în aceste zile, întregul popor, unit în muncă, voință și idealuri, sărbătorește împlinirea a 23 de ani de la momentul istoric al Congresului al IX-lea al partidului, conștiința apartenenței depline la o epocă aureolată prin măreția faptelor de glorie își găsește limpede expresie în sentimentele de adîncă recunoștință, fierbinte dragoste și înalt respect pe care întreaga noastră națiune socialistă le nutrește față de secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, strălucit conducător, Erou între eroii neamului, personalitate proeminentă a lumii contemporane, care, prin gîndirea sa revoluționară, novatoare, prin activitatea sa prodigioasă, a asigurat României matca devenirii sale celei mai demne pe mereu noi culmi de civilizație și progres, precum și a ascensiunii sale ferme în rîndul națiunilor libere ale lumii.

Rememorarea drumului parcurs din acea vară a anului 1965 — cînd, aleasă în fruntea partidului, prin voința întregului popor, o personalitate de excepție a deschis țării orizonturile celei mai fertile creații istorice, prin forța acțiunii revoluționare devenite, de atunci, permanentă stare de conștiință a națiunii — oferă un nou prilej de legitimă mîndrie pentru opera de adevărată renaștere națională, de realizări unice în trăirea de două ori milenară a patriei, o operă care dă, cu strălucire, măsura acestei epoci în care țara și-a asociat, cu firescul actelor de conștiință națională, numele celui care-i conduce destinele. CEAUȘESCU — ROMÂNIA reprezintă o identitate de esență, durată în ani de profunde înnoiri și prefaceri pe calea edificării noii orînduiri pe pămîntul strămoșesc al patriei, o identitate întemeiată pe certitudini, izvorîte din confirmarea de către viață a justeței politicii de continuă propășire a României. Sub conducerea partidului, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, epoca deschisă de Congresul al IX-lea și-a cîștigat dreptul la înaltă cinstire prin clarviziunea opțiunilor și direcțiilor de acțiune în acest cel mai amplu proces de restabilire, identificare și afirmare a valorilor de care depinde mersul

23 de ani de la Congresul al IX-lea al partidului

În dezvoltarea generală a patriei noastre socialiste, un moment de importanță deosebită — s-ar putea spune hotărîtor pentru destinul socialist al patriei noastre — îl reprezintă Congresul al IX-lea al partidului, din vara anului 1965.

Congresul al IX-lea a marcat o nouă etapă în activitatea partidului nostru comunist, în întregul proces revoluționar, a deschis calea gîndirii și activității creatoare, a perfecționării întregii munci de conducere și făurire a noii orînduiri, a socialismului în România.

NICOLAE CEAUȘESCU

înainte al patriei, înlăturarea a tot ceea ce este vechi și perimat, soluționarea unor probleme dintre cele mai complexe, promovarea, cu tenacitate și curaj, a noului în toate domeniile, ca expresie a condiției revoluționare, dînd sens și conținut viu întregii opere de propășire socialistă a țării, de liberă și demnă angajare în lupta pentru pace și colaborare internațională, pentru edificarea unei lumi mai drepte și mai bune.

Referindu-se la însemnătatea Congresului al IX-lea al partidului, a perioadei pe care acesta a inaugurat-o, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta — în Expunerea cu privire la perfecționarea activității organizatorice, ideologice și politico-educative, în vederea creșterii rolului conducător al partidului în întreaga viață economico-socială — că s-au redat partidului, cu adevărat, spiritul revoluționar, demnitatea și conștiința sa de partid revoluționar, comunist, de partid al clasei muncitoare, al întregii noastre națiuni. **„Lichidînd stările negative din trecut** — sublinia secretarul general al partidului — **s-au redat poporului nostru sentimentul mîndriei patriotice, de respect pentru trecutul său milenar, de demnitate națională și sentimentul forței și capacității sale de a-și făuri viața nouă, socialistă, așa cum o dorește.**

În același timp, în această perioadă s-a dezvoltat puternic sentimentul solidarității internaționale cu toate forțele antiimperialiste și progresiste de pretutindeni. Aceasta se reflectă în relațiile largi, internaționale, ale României socialiste și ale partidului nostru cu alte partide și forțe progresiste, cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială".

De 23 de ani, de cînd destinele patriei sînt intim legate de gîndirea și activitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu, un adevăr definitoriu s-a impus în conștiința întregii națiuni. Și anume, faptul că factorul hotărîtor al realizărilor obținute în planul desfășurării construcției socialiste, sprijinirea necondiționată a politicii partidului de către întregul nostru popor — sprijin întemeiat pe vastul cadru al democrației noastre muncitorești-revoluționare, fundament al participării întregului popor la elaborarea și aplicarea acestei politici — este prezentă și acționează în consecință și în domeniul orientărilor pe plan internațional ale României, al politicii sale externe. Și este o realitate incontestabilă că toate marile realizări în plan intern și extern emană de la popor, sînt produsul voinței și muncii unite a poporului, sub conducerea Partidului Comunist Român, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

În aceasta rezidă principala sursă a justeței politicii interne și externe a țării, desfășurarea ei pe multiple planuri, consecvența opțiunilor sale fundamentale. Permanentul dialog, neîntrerupta consultare dintre partid, secretarul său general și țară își materializează bogatele valențe în ascensiunea României pe treptele mereu mai înalte ale noii sale civilizații materiale și spirituale, în prețuirea și stima de care se bucură ea pe toate meridianele lumii.

Una din profundele înnoiri în planul vieții interne a societății românești, produse în climatul creator asigurat de Congresul al IX-lea al partidului — și care a stimulat și orientat însăși prezența României în viața mondială — o constituie democrația muncitorească-revoluționară, expresia concretă a conceptului de largă viziune științifică al secretarului general al partidului, concept novator ce a deschis și a asigurat participarea reală, directă a clasei muncitoare, a oamenilor muncii, a întregului popor la conducerea societății.

Este un adevăr istoric că secretarul general al partidului, ilustru gînditor și militant revoluționar, a pus în evidență faptul că socialismul și democrația sînt de nedespărțit, că făurirea socialismului este strîns legată de lărgirea și perfecționarea continuă a democrației socialiste, aceasta constituind o condiție de prim ordin a realizării cu succes a sarcinilor complexe ale organizării și conducerii societății, a mersului înainte al patriei noastre. Formulînd teza **construirii socialismului cu poporul și pentru popor,** secretarul general al partidului a inițiat și a acționat pentru instituționalizarea cadrului corespunzător, în care masele populare, întregul popor să poată participa în mod organizat și conștient la conducerea întregii societăți. Constituirea consiliilor de conducere în toate întreprinderile și instituțiile economico-sociale, instituționalizarea adunărilor generale ale oamenilor muncii ca organe de conducere colectivă au asigurat și asigură participarea directă a clasei muncitoare, a tuturor oamenilor muncii la conducerea unităților, a întregii vieți economico-sociale. La nivel național au fost instituite congresele oamenilor muncii, agriculturii, culturii și educației socialiste, științei și învățămîntului, consiliilor populare, iar în perioada dintre congrese funcționează cu caracter permanent consiliile naționale de conducere ale acestor ramuri și activități.

În cadrul acestui sistem, care dă expresie voinței și intereselor întregii națiuni și asigură înfăptuirea socialismului cu poporul și pentru popor, își găsește expresie instituționalizarea, din inițiativa secretarului general al partidului, a autoconducerii și autogestiunii muncitorești, instituție a democrației economice, forma cea mai cuprinzătoare de participare directă și organizată a oamenilor muncii la conducerea activității atît la nivelul unităților, cît și la cel al întregii economii naționale, de afirmare a clasei muncitoare — cea mai revoluționară forță socială, sub conducerea partidului, în opera de edificare socialistă și comunistă a patriei.

Este meritul istoric al secretarului general al partidului nostru că, pornind de la legitățile generale ale dezvoltării sociale, de la realitățile și condițiile societății românești, a fost conceput și instituționalizat acest sistem de guvernare original, care, cu mîndrie trebuie să spunem, suscită astăzi interesul și al altor țări, sistem care întruchipează atît cadrul instituțional, organizatoric și juridic de participare a oamenilor muncii, a întregului popor la făurirea conștientă a propriului destin, cît și valorile și normele fundamentale ale societății noastre : libertatea și responsabilitatea socială și națională, etica și echitatea socialistă, umanismul socialist revoluționar.

Politica de amplă cuprindere și promovare a intereselor dezvoltării naționale pe coordonatele construcției socialiste se desfășoară în consens cu obiectivele de pace și bună înțelegere pe care le împărtășesc toate popoarele lumii. Fapt firesc atîta vreme cît între politica internă și cea externă a țării există o legătură indisolubilă. Propășirea multilaterală, neîntreruptă a patriei este, astfel, concepută de tovarășul Nicolae Ceaușescu în perspectiva existenței românești în cadrul marii comunități a popoarelor de pe întreaga planetă. Un prim temei al acestei concepții este înțelegerea lucidă a faptului că nimeni nu-și poate propune, în condițiile contemporane, o dezvoltare în afara realităților internaționale și că progresul fiecărei țări depinde, în bună măsură, de starea și climatul lumii.

În această concepție științific fundamentată, se regăsește și una din trăsăturile distincte ale politicii externe românești : plasarea, în centrul obiectivelor acestei politici, a omului și a năzuințelor sale vitale. Potrivit concepției novatoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, dacă diferitele națiuni constituite astăzi în entități statale se disting prin trăsături proprii — realitate ce nu poate fi ignorată fără riscul unor grave perturbări în viața internațională —, ele, aceste națiuni, se găsesc împreună în ceea ce poate fi definit ca valoare umană fundamentală : năzuința spre o viață liberă și demnă, în pace și largă colaborare.

Dezvoltarea, în sfera vieții interne, a unui vast sistem democratic, unic în felul său, își are corespondentul — pe plan extern — în angajarea statornică a Româ-

niei, în activitatea neobosită a eminentului său conducător pentru democratizarea vieții internaționale, pentru larga afirmare a principiilor și normelor de relații între state, pentru amplificarea legăturilor de prietenie și conlucrare ale României cu celelalte națiuni ale lumii. Iată de ce, o dimensiune esențială a politicii externe românești — puternic dezvoltată și consolidată de-a lungul celor 23 de ani de cînd în fruntea Partidului Comunist Român și a României socialiste se află tovarășul Nicolae Ceaușescu — o constituie extinderea și diversificarea continuă a raporturilor de conlucrare, pe multiple planuri, cu toate statele, fără deosebire de orînduire socială, de mărime, de potențial economic sau militar, de apartenența sau neapartenența la alianțe politico-militare.

Definite cu limpezime și consecvent urmate, direcțiile de acțiune care au asigurat României o vastă rețea de raporturi bilaterale (țara noastră întreține, astăzi, relații diplomatice și economice cu 155 de state) sînt elocvente prin justețea priorităților și obiectivelor fixate.

Situînd în centrul activității sale internaționale dezvoltarea relațiilor de prietenie, colaborare și solidaritate cu toate țările socialiste, România a pornit de la premisa fundamentală — și a demonstrat în practica raporturilor sale — că însăși natura socialismului reclamă, în mod obiectiv, o abordare nouă a relațiilor dintre state, care să reprezinte un exemplu și, totodată, o forță novatoare în planul general al vieții internaționale, prin statornicirea și dezvoltarea de raporturi de un tip nou, întemeiate pe egalitatea deplină în drepturi, respectul neabătut al suveranității și independenței naționale a fiecărei țări, neamestecul în treburile interne, avantajul și întrajutorarea reciprocă. Realizată pe asemenea baze, întărirea conlucrării, solidarității și unității țărilor socialiste reprezintă — în concepția președintelui Nicolae Ceaușescu — un factor de majoră și necesară înrîurire pozitivă pe multiple planuri : în construcția socialistă din fiecare țară, în creșterea prestigiului și forței socialismului în lume, în edificarea păcii și dezvoltarea colaborării între toate statele.

În virtutea intereselor comune ale luptei împotriva politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, ale accelerării progresului economic și social, pentru făurirea unei noi ordini economice internaționale, România și-a extins, neîntrerupt, raporturile cu țările în curs de dezvoltare, nealiniate, care reprezintă majoritatea statelor lumii, o uriașă forță a lumii contemporane, capabilă să exercite o puternică influență asupra vieții internaționale, în afirmarea unor raporturi noi între state și reglementarea echitabilă, democratică, a problemelor de anvergură globală.

Totodată, România a promovat și promovează, în spiritul și pe baza principiilor coexistenței pașnice, o politică de largă colaborare, reciproc avantajoasă, cu toate statele lumii, inclusiv cu țările capitaliste dezvoltate, considerînd că aceasta reprezintă o dimensiune importantă în efortul de propășire economico-socială a fiecărei națiuni, pentru triumful politicii de pace, independență și colaborare.

Prin cauzalitatea și, deopotrivă, finalitatea lor, aceste mari direcții de acțiune, prin care România și-a consolidat un sistem de relații de amploare planetară, au afirmat o viziune profund novatoare asupra necesității și posibilității participării tuturor statelor la diviziunea internațională a muncii, la schimbul mondial de valori materiale și spirituale, la soluționarea problemelor de care depind pacea și bunăstarea tuturor națiunilor. Cei 23 de ani, de cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu se află la conducerea partidului și statului, au intrat definitiv în istoria țării și în conștiința universală prin saltul spectaculos al volumului relațiilor internaționale ale României, dar, în același timp, — ceea ce este, poate, și mai semnificativ, dat fiind valențele politico-etice ale demersului — prin calitatea nouă a acestor relații. Este vorba, în prima și în ultima instanță, de fundamentul, principial nou, pe care sînt așezate aceste relații, indiferent cu cine și indiferent în ce plan se desfășoară ele. Deplina egalitate în drepturi, respectul independenței și suveranității naționale, neamestecul în treburile interne, avantajul reciproc, renunțarea la forță și la amenințarea cu forța, la orice presiuni, respectarea dreptului fiecărei națiuni de a-și alege liber calea dezvoltării sale — constituie, acestea, cheia de boltă a filozofiei și practicii de politică externă românească. Și este meritul de excepție al președintelui Nicolae Ceaușescu de a fi dat substanță concretă acestei concepții profund înnoitoare și de amplă perspectivă asupra relațiilor interstatale, angajînd, cu curaj și clarviziune, România în opera de pionierat istoric, a edificării unei noi structuri de pace, avîndu-și resorturile creatoare în acțiunea unor asemenea principii cu vocație globală.

Potrivit doctrinei politice a președintelui Nicolae Ceaușescu, colaborarea în virtutea principiului coexistenței pașnice, ca și — pe plan global — abordarea și reglementarea problemelor obiectiv interdependente ale lumii moderne nu pot fi concepute decît prin participarea egală a statelor, în deplinătatea prerogativelor lor de independență și suveranitate națională. Numai o riguroasă respectare a noilor principii de relații poate asigura o generoasă expansiune a conlucrării internaționale — condiție primordială a unei reale securități, a edificării păcii și progresului tuturor națiunilor. Este, în acest sens, exemplară conduita României, care — în indiferent ce împrejurări și pe indiferent ce planuri ale raporturilor pe care le întreține cu statele lumii — a atras atenția, în mod deschis, asupra oricărei tentative de lezare a unuia sau altuia dintre principii, subliniind, în același timp, cu tărie, marile și inepuizabilele virtuți ale conlucrării propulsate de pozițiile și interesele comune sau convergente, a căror prevalență reprezintă însăși condiția bunei conviețuiri pașnice.

Pornind de la o viziune dialectică asupra lumii, în care pacea și securitatea sînt indivizibile, în care indivizibile sînt toate marile probleme ce confruntă umanitatea România — sub impulsul determinant al activității președintelui Nicolae Ceaușescu — dezvoltă relațiile sale bilaterale nu numai în beneficiul strict al ei și al țărilor cu care întreține și cultivă legături reciproce, ci contribuie, și prin aceasta, la instaurarea unei noi structuri, profund democratice, a lumii, a unei noi ordini mondiale — politice și economice —, convinsă că, astfel, slujește atît propriile interese ale propășirii naționale, cît și idealurile de pace, destindere și colaborare internațională.

„LUMEA"

23 de ani de la Congresul al IX-lea al partidului

Privind retrospectiv, importanța istorică a Congresului al IX-lea al partidului în dezvoltarea economico-socială a țării se evidențiază pregnant din însuși locul și rolul nodal al acestuia în succesiunea legică a etapelor procesului de transformări revoluționare din perioada ultimelor două decenii și jumătate. Prin hotărîrile și strategiile stabilite — toate purtînd amprenta gîndirii și faptei revoluționare a celui ales în fruntea partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** — Congresul al IX-lea a deschis calea afirmării noului în întreaga viață economico-socială. Profundele prefaceri economice și sociale înnoitoare, ale căror temelii au fost puse în cincinalul inaugurat de Congresul al IX-lea, au fost propulsate, pe o scară largă, în conformitate cu cerințele etapei și tendințele ce se prefigurau, în cincinalul următor, desfășurat pe baza hotărîrilor Congresului al X-lea. Acesta a constituit puntea de legătură spre trecerea la înfăptuirea obiectivului strategic al partidului — făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate — elaborat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în funcție de exigențele generale ale edificării noii orînduiri și de condițiile concrete ale României, exemplu de strategie revoluționară, materialist-dialectică și istorică creatoare, contribuție de seamă a tovarășului Nicolae Ceaușescu la îmbogățirea teoriei și practicii construcției socialiste. Potrivit Programului — adoptat la Congresul al XI-lea — de înfăptuire a acestui obiectiv istoric, următoarele două cincinale au reprezentat etape majore în făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate. În acest cadru, Congresul al XII-lea a marcat, în transpunerea în viață a Programului partidului, un moment de mare însemnătate prin formularea cerinței de a se trece, pe temelia acumulărilor obținute, la o nouă calitate în toate domeniile de activitate. Realizările din aceste două cincinale — în ciuda condițiilor economice internaționale grele în care s-au desfășurat — au permis să se fundamenteze înscrierea țării într-o nouă etapă, superioară, de dezvoltare economico-socială. În conformitate cu hotărîrile istoricului Congres al XIII-lea al partidului, actualul cincinal urmează să marcheze trecerea României la un stadiu economic nou, de țară socialistă mediu dezvoltată, ca pas hotărîtor spre ridicarea, pînă la sfîrșitul secolului, la stadiul superior de țară socialistă multilateral dezvoltată. Acest

Prefaceri economico-sociale revoluționare, participare intensă la schimburile mondiale

obiectiv este în curs de realizare în al cincilea cincinal al „Epocii Ceaușescu" și însăși stabilirea sa sintetizează drumul, de mari înfăptuiri, parcurs într-un răstimp istoricește scurt.

Pe prim plan : dezvoltarea forțelor de producție

Această perioadă de remarcabile realizări este pe drept cuvînt denumită „Epoca Ceaușescu", pentru că întreaga dezvoltare economico-socială a țării, complexul proces de aprofundare a construcției socialiste, ampla operă de transformare revoluționară a societății din perioada respectivă poartă pecetea inconfundabilă a gîndirii politico-economice și activității practice a celui care se află de peste 23 de ani la cîrma destinelor patriei, secretarul general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ctitorul societății socialiste multilateral dezvoltate în România și al înaintării țării spre comunism. De numele tovarășului Nicolae Ceaușescu este legată, în mod direct, promovarea, după Congresul al IX-lea, potrivit unei concepții unitare și originale, a noului în toate domeniile, de la investigația teoretică la acțiunea concretă, atît pe plan intern cît și pe plan internațional.

Marile opțiuni strategice ale dezvoltării economico-sociale a țării, în această perioadă au fost formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu. În spiritul materialismului dialectic și istoric, secretarul general al partidului a pus pe prim plan, în înaintarea economico-socială a țării, dezvoltarea puternică și multilaterală a forțelor de producție atît în industrie și agricultură — cele două ramuri de bază ale economiei românești —, cît și în celelalte sectoare economico-sociale, preocupîndu-se permanent de repartizarea echilibrată a forțelor de producție, pe întreg teritoriul țării, una din cele mai de seamă realizări ale socialismului în România. Așa cum a subliniat tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în Expunerea la ședința comună a Consiliului Național al Oamenilor Muncii și a Consiliului Național al Agriculturii, partidul **„a pornit și pornește de la faptul că socialismul trebuie să asigure pentru toți cetățenii, fără nici o deosebire, pentru toate zonele și județele țării o dezvoltare echilibrată, armonioasă, deoarece numai astfel se realizează adevărata egalitate în drepturi, se asigură condiții demne de muncă și viață, de cultură, pentru manifestarea umanismului, a capacității creatoare a fiecăruia, a capacității întregului nostru popor !".**

Tocmai prin asigurarea unei continue dezvoltări a forțelor de producție s-a putut crea o solidă bază tehnico-materială, s-au putut obține marile înfăptuiri economico-sociale, o transformare revoluționară a întregii societăți. România are, în prezent, o industrie mai puternică de 120 de ori decît la începutul perioadei postbelice, și circa 90 la sută din creșterea producției industriale a fost realizată în „Epoca Ceaușescu". O proporție aproape similară există în ce privește contribuția creșterii venitului național, din ultimele două decenii, la sporirea venitului național pe ansamblul perioadei postbelice. Simboluri, care vor rămîne peste timp, ale „Epocii Ceaușescu" sînt grandiosul Canal Dunăre-Marea Neagră, cea mai importantă construcție din istoria țării, șoseaua care traversează Munții Făgăraș, cei mai înalți și pînă nu de mult cei mai puțin accesibili din România, canalul Poarta Albă-Midia-Năvodari, ansamblul feroviar și rutier de poduri dunărene din zona Feteși-Cernavodă, Metroul bucureștean și noul ansamblu arhitectonic din Capitală, marile ctitorii industriale, toate constituind o mărturie semnificativă a ceea ce poate edifica un popor deplin stăpîn pe soarta sa, dornic de a-și consacra eforturile construcției pașnice.

Justa repartizare a venitului național

Toate acestea nu ar fi fost posibile dacă strategia de edificare economică socialistă nu ar fi avut la bază o judicioasă repartizare a venitului național între fondul de dezvoltare și fondul de consum. De la bun început tovarășul Nicolae Ceaușescu a fundamentat necesitatea obiectivă a alocării sistematice și pe perioade îndelungate a unei părți importante din venitul național pentru investiții, pentru dezvoltare, ca singură cale de înlăturare a înapoierii economice și lichidare a decalajelor, de sporire susținută a avuției naționale și, pe această bază, a nivelului de trai material și spiritual al poporului. **„Pornind de la experiența construcției socialiste și, în mod deosebit, de la activitatea din ultimii 20 de ani** — arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în Expunerea amintită — **va trebui să asigurăm și în viitor o repartizare justă a venitului național pentru fondul de consum și pentru fondul de dezvoltare. Tot ceea ce am realizat în această perioadă se datorește faptului că am alocat, an de an, circa o treime din venitul național pentru fondul de dezvoltare. Fără aceasta nu am fi putut obține puternica dezvoltare a bazei tehnico-materiale, a forțelor de producție, a nivelului general de civilizație al patriei noastre. În același timp, datorită tocmai acestui fapt am putut să realizăm și creșterea continuă a nivelului de trai material și spiritual al poporului".**

De altfel, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în conformitate cu exigențele progresului în epoca contemporană, a așezat la temelia dezvoltării forțelor de producție, a întregii strategii de înaintare economico-socială a țării aplicarea în producție, în alte activități sociale a rezultatelor revoluției științifico-tehnice. **„Trebuie să avem permanent în vedere** — sublinia, din nou, recent, tovarășul **Nicolae Ceaușescu — că socialismul nu se poate construi decît pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, ale cunoașterii umane în general".**

Rolul hotărîtor al științei

Știința și tehnica au astăzi un rol imens în făurirea unei economii moderne, în ridicarea generală a nivelului de civilizație. În afara progresului științifico-tehnic nu poate fi concepută dezvoltarea economico-socială în fiecare țară a lumii. De importanță esențială este, însă, în acest sens, modul în care se asigură promovarea dezvoltării științei și tehnicii. Concepția partidului și statului nostru în această privință se înscrie organic în viziunea de ansamblu asupra abordării problemei fundamentale a dezvoltării economico-sociale, fiind, în esență, aceea a unei strategii bazate pe o judicioasă îmbinare a contribuțiilor factorilor intern și extern, rolul primordial aparținînd celui intern. Factorul extern în promovarea științei și tehnicii nu-l poate decît întregi, dar, în nici un caz, înlocui pe cel intern, care este hotărîtor, de însemnătate esențială. În acest sens, partidul nostru a așezat pe prim plan dezvoltarea cercetării științifice proprii, promovarea creației tehnice originale, preocupîndu-se consecvent pentru asigurarea bazei materiale a cercetării și a pregătirii și formării cadrelor și punînd în fața zecilor de mii de specialiști sarcina de bază a sporirii continue a contribuției creației originale la înfăptuirea măreților obiective de dezvoltare economico-socială a patriei. Cincinalele edificării societății socialiste multilateral dezvoltate se desfășoară, astfel, sub semnul afirmării depline a revoluției tehnico-științifice, iar încorporarea în producție a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii moderne constituie o latură fundamentală a mutațiilor calitative din întreaga activitate economico-socială, a afirmării unei calități noi, superioare, în toate domeniile.

Un rol de prim ordin în racordarea strategiei dezvoltării românești la exigențele revoluției științifico-tehnice contemporane, în îndrumarea și coordonarea întregii activități de cercetare științifică și inginerie tehnologică, în elaborarea și realizarea programelor de dezvoltare economico-socială a țării, în așezarea la baza lor a cuceririlor științifice și tehnice moderne, în înflorirea continuă a științei românești și afirmarea acesteia tot mai puternică în lume l-a avut și îl are tovarășa academician doctor inginer **Elena Ceaușescu**, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim vice-prim-ministru al guvernului, președintele Consiliului Național al Științei și Învățămîntului, strălucit om politic și de știință, savant de reputație mondială.

În actuala etapă de dezvoltare a țării — caracterizată prin accentuarea laturilor calitativ-intensive — cercetarea științifică proprie, originală și ingineria tehnologică românească sînt chemate să aducă o contribuție esențială, mereu sporită, cerință cu atît mai mult subliniată în condițiile noii faze a revoluției științifico-tehnice contemporane. Modernizarea echipamentului productiv, automatizarea, cibernetizarea și robotizarea producției, dezvoltarea unor materiale noi, superioare, reducerea consumurilor specifice, refolosirea și recuperarea materialelor, ameliorarea soiurilor de plante și raselor de animale pe baza biotehnologiilor și ingineriei genetice, valorificarea resurselor energetice mai sărace sau mai greu accesibile, îmbunătățirea randamentelor în exploatarea zăcămintelor și în utilizarea energiei, dezvoltarea energeticii nucleare și punerea în valoare într-o măsură semnificativă a surselor noi, economisirea energiei, sporirea generală a eficienței și rentabilității întregii activități economice, protecția mediului înconjurător, ridicarea calității vieții — sînt, toate acestea, direcții prioritare de acțiune pentru creația științifică și tehnică originală în actuala perioadă, aflate, de altfel, în strînsă conexiune cu principalele „străpungeri", adevărate „vîrfuri de lance", ale revoluției științifico-tehnice pe plan mondial: microelectronica, robotica, energiile noi, materialele noi, biotehnologia.

În prezent, în vederea implementării mai largi în producție a cuceririlor științei și tehnicii moderne, se impune — așa cum sublinia recent tovarășul Nicolae Ceaușescu — o implicare mai activă a Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, ca organism de coordonare a activității științifice generale, în elaborarea planurilor și programelor de dezvoltare, în sensul participării sale la întocmirea acestor planuri și programe nu numai în partea de cercetare, ci pe ansamblu, urmînd să îndeplinească, alături de Comitetul de Stat al Planificării, rolul de secretariat al Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale.

Accentuarea caracterului intensiv al economiei

Rolul mereu mai puternic al științei, ca forță nemijlocită de producție, constituie una din coordonatele fundamentale ale înaintării economico-sociale a țării în actuala etapă. În această etapă — potrivit exigențelor prezente și de perspectivă ale dezvoltării României și a celei mondiale — strategia stabilită de partid, de tovarășul Nicolae Ceaușescu pune un accent firesc pe aprofundarea caracterului intensiv al economiei, reclamată în mod obiectiv de însăși ridicarea la stadii economice superioare. Este vorba, în esență, de a se folosi la un nivel nou, superior, solida bază tehnico-materială creată și dezvoltată în perioadele anterioare, de a se obține sporirea venitului național cu contribuția precumpănitoare a componentei calitativ-intensive a fiecăruia dintre principalii factori implicați în procesul dezvoltării: în ce privește forța de muncă, prin creșterea puternică a productivității muncii (aport sporit nu numai al nivelului tehnic, dar și al organizării muncii, al întăririi ordinii și disciplinei); în ce privește fondurile fixe prin modernizarea și îmbunătățirea substanțială a gradului de utilizare a acestora; în ce privește materiile prime și energia, prin ridicarea nivelului lor de valorificare și reducerea consumurilor specifice; în ce privește investițiile, prin sporirea eficienței lor. Cu alte cuvinte, este vorba de realizarea unor ritmuri susținute de creștere economică îndeosebi pe seamă eficienței muncii, cu o creștere mai mică a investițiilor, a fondurilor fixe și consumurilor materiale și energetice. Ca atare, accentuarea laturilor calitative, aprofundarea caracterului intensiv — ca temelie a dezvoltării în noua etapă — sînt, în programele economico-sociale stabilite pentru actualul cincinal, implicate nemijlocit în concretizarea cifrelor de plan, reprezentînd însăși condiția atingerii nivelurilor cantitative ale indicatorilor de producție.

De accentuarea laturilor calitative și aprofundarea caracterului intensiv al dezvoltării depinde, în mod nemijlocit, înfăptuirea obiectivelor stabilite de ridicare a nivelului de trai al celor ce muncesc, al poporului. Recentele măsuri de majorare generală a retribuțiilor — cu atît mai semnificative cu cît în multe țări are loc, în prezent, o scădere a standardului de viață al populației — sînt corelate cu prevederile de creștere a productivității muncii în actualul cincinal și au la bază realizările deja obținute, în prima parte a acestuia, pe un asemenea plan.

Întărirea proprietății socialiste

Așezînd la temelia înaintării economico-sociale a țării dezvoltarea forțelor de producție, tovarășul Nicolae Ceaușescu — în spiritul materialismului dialectic și istoric — s-a preocupat permanent, în ultimele două decenii, de perfecționarea, în concordanță, a relațiilor de producție și sociale. Considerată ca o condiție a soluționării eficiente a diferitelor probleme și contradicții apărute, modelarea relațiilor de producție și sociale în funcție de dezvoltarea forțelor de producție a fost concepută de secretarul general al partidului ca un proces continuu de adaptare la cerințele în schimbare.

În viziunea tovarășului Nicolae Ceaușescu, în conformitate cu legitățile obiective ale socialismului științific, la baza acestui proces a stat întărirea proprietății socialiste. Așa cum a dovedit experiența, proprietatea socialistă — continuu extinsă și întărită — a constituit cadrul propice și stimulator al dezvoltării puternice a forțelor de producție, al armonioasei lor repartizări pe întreg teritoriul țării, al realizării egalității depline a oamenilor muncii, al afirmării și consolidării independenței și suveranității țării. Înlăturînd separarea între producătorii bunurilor și proprietarii mijloacelor de producție, lichidînd contradicția dintre caracterul social al producției și însușirea privat-capitalistă a rezultatelor muncii, proprietatea socialistă a asigurat partici-

23 de ani de la Congresul al IX-lea al partidului

parea firească, conștientă și plenară a factorului uman la actul social productiv, oamenii muncii înșiși fiind, în același timp, producători, proprietari socialiști uniți și beneficiari ai întregii avuții naționale, ceea ce a creat cîmp larg dezvoltării economico-sociale.

Partidul Comunist Român consideră că tocmai proprietatea socialistă constituie cadrul adecvat pentru realizarea cerințelor dezvoltării intensive, corespunzătoare actualei etape de înflorire multilaterală a patriei. **„Trebuie să avem permanent în vedere** — sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu — dezvoltarea continuă a proprietății socialiste de stat și cooperatiste, care reprezintă baza trainică pentru progresul economico-social și făurirea cu succes a socialismului și comunismului. Trebuie să acționăm cu fermitate pentru dezvoltarea continuă a proprietății socialiste, pentru buna gospodărire și administrare de către fiecare colectiv de oameni ai muncii a mijloacelor încredințate de popor".**

Cadrul democrației muncitorești

Din analiza pătrunzătoare a dialecticii forțelor de producție și relațiilor de producție și sociale, a dinamicii întregii societăți românești a izvorît inițiativa permanentă, prezentă încă de acum două decenii, a tovarășului Nicolae Ceaușescu în direcția perfecționării activității de conducere și planificare, corespunzător obiectivelor și sarcinilor fiecărei etape în dezvoltarea economico-socială a țării, în direcția introducerii și funcționării unui nou mecanism economico-financiar, bazat pe principiile autoconducerii, autogestiunii și autofinanțării, în direcția creării unui cadru organizatoric larg democratic pentru desfășurarea proceselor economico-sociale și participarea mereu mai activă a oamenilor muncii la conducerea treburilor societății. Acest cadru organizatoric, unic în felul său, cuprinde organismele democrației socialiste începînd de la consiliile oamenilor muncii din unități în toate sectoarele economico-sociale, de la conducerile colective ale organelor centrale, pînă la congresele și consiliile la nivel național ale acestor organisme ale democrației muncitorești-revoluționare, pînă la Marea Adunare Națională.

„Trebuie să subliniez — releva tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în Expunerea cu privire la unele probleme ale conducerii activității economico-sociale, ale muncii ideologice și politico-educative, precum și ale situației internaționale — **că partidul nostru, îndeosebi după Congresul al IX-lea, a adoptat o serie de măsuri și a perfecționat activitatea de conducere, de planificare, de organizare, inclusiv dezvoltarea democrației socialiste, așa cum este bine cunoscut. De aceea, pentru noi acum nu se pun asemenea probleme".**

În concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu, cerința obiectivă de perfecționare continuă a activității economico-sociale se manifestă, în prezent, în valorificarea superioară a cadrului economico-organizatoric existent. **„Avem tot ce este necesar** — aprecia secretarul general al partidului — **pentru a asigura îmbunătățirea întregii noastre activități. Doresc, încă o dată, să subliniez că principiile economice, cadrul organizatoric pe care îl avem corespund actualei noastre etape de dezvoltare. Avem deja o experiență îndelungată și, pentru noi, nu se pune astăzi problema de a le aduce modificări structurale, ci de a asigura realizarea lor mai bună și de a lua măsuri pentru a perfecționa continuu activitatea".** În acest sens, tovarășul Nicolae Ceaușescu evidențiază exigența creșterii, în perioada actuală, a rolului centralelor și întreprinderilor, ca și al organismelor democrației muncitorești, decurgînd din esența însăși a sistemului democratic creat, care pornește de la o îmbinare armonioasă a rolului organelor centrale, a planului național unic de dezvoltare economico-socială cu sporirea răspunderii și atribuțiilor centralelor, întreprinderilor, a organismelor democratice în elaborarea și înfăptuirea politicii partidului.

Largă colaborare internațională

În conformitate cu cerințele progresului în lumea contemporană, strategia de dezvoltare economico-socială a României după Congresul al IX-lea a avut în vedere, ca o dimensiune fundamentală, participarea intensă a țării la diviziunea mondială a muncii. Tovarășul Nicolae Ceaușescu pornește de la faptul că, în contextul interdependențelor crescînde din economia mondială, economiile naționale — care au fost și vor rămîne celulele economice de bază — nu se pot dezvolta în izolare, în autarhie, participarea fiecărei țări, socialiste, în curs de dezvoltare sau capitaliste dezvoltate, la diviziunea internațională a muncii fiind o condiție a dezvoltării economico-sociale. Ca expresie a promovării unei politici conseevente în spiritul acestor cerințe, schimburile economice cu celelalte țări ale lumii au cunoscut, de-a lungul anilor, o sporire puternică (de peste 11 ori după 1965). Se observă o accentuată diversificare a piețelor, numărul țărilor cu care România întreține relații economice depășind 150.

În actuala etapă, în corelație strînsă cu prefacerile moderne din întreaga economie, se urmărește — potrivit exigențelor exprimate de tovarășul Nicolae Ceaușescu — o îmbunătățire mai marcată, sub raportul structurii și eficacității, a necesarei participări a României la schimburile mondiale, prin creșterea ponderii mașinilor și utilajelor, a celorlalte produse prelucrate și mai ales înalt prelucrate în cadrul exporturilor, ridicarea generală a nivelului tehnic și competitivității produselor livrate, adaptarea flexibilă la cerințele piețelor internaționale, valorificarea superioară a materiilor prime importate. Printr-o dinamică mai înaltă a exporturilor — față de importuri judicios dimensionate — este avută în vedere realizarea unei balanțe comerciale active, care să asigure lichidarea, pînă la sfîrșitul cincinalului în curs, a părții rămase din datoriile externe, realizarea pe termen lung a unei balanțe de plăți echilibrate și consolidarea rezervelor valutare ale țării. O importantă extindere capătă formele moderne de cooperare în producție, știință și tehnică cu alte state, acțiunile de specializare, de executare a unor obiective pe terțe piețe, constituirea de societăți mixte, promovîndu-se în general legături economice pe termen lung și așezarea lor pe baza unor acorduri și instrumente de colaborare stabile și de durată.

În promovarea schimburilor și cooperării economice internaționale, România acordă, în mod constant, o atenție de prim ordin dezvoltării legăturilor economice cu țările C.A.E.R., în primul rînd cu Uniunea Sovietică, în general cu țările socialiste. În ultimii ani, schimburile cu țările socialiste au sporit sensibil, într-un ritm superior celui al ansamblului comerțului exterior românesc, aceste țări deținînd în prezent o pondere de peste 60 la sută din total. Prevederile din planul cincinal tind să consolideze această poziție, în comerțul exterior românesc, a țărilor socialiste, din rîndul cărora se detașează Uniunea Sovietică, care a constituit și constituie de departe primul partener comercial al României, atît la import cît și la export. Așa cum arăta secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, România va acționa cu toată hotărîrea pentru dezvoltarea relațiilor cu țările socialiste din C.A.E.R., pentru realizarea Programului economic de lungă durată, înfăptuirea specializării și cooperării în producție, precum și a Programului complex tehnico-științific pînă în anul 2000, acestea fiind menite să asigure dezvoltarea puternică a fiecărei țări socialiste, potrivit planurilor pe care fiecare țară socialistă le-a adoptat în cadrul congresului partidului său, făurirea cu succes a socialismului și comunismului, ridicarea bunăstării generale a popoarelor lor, creșterea prestigiului socialismului în lume. În concepția României, este necesar ca țările socialiste să se concentreze mai mult în direcția dezvoltării colaborării economice dintre ele, a soluționării cu forțe unite a problemelor pe care le ridică mersul înainte al construcției noii orînduiri.

Totodată, România amplifică și diversifică schimburile și cooperarea economică cu țările în curs de dezvoltare, cu toate statele lumii, fără deosebire de mărime, potențial, situare geografică sau sistem politic-social, înțelegînd să așeze la baza tuturor raporturilor sale economice externe respectarea strictă a principiilor independenței și suveranității naționale, egalității depline în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc.

Participarea României la viața economică internațională este concepută nu numai ca angrenare intensă în schimburile mondiale, dar și ca acțiune efectivă în direcția unei contribuții concrete la soluționarea echitabilă a complexelor probleme care confruntă economia mondială. În acest cadru se înscrie aportul de pionierat al tovarășului Nicolae Ceaușescu la conturarea cerințelor instaurării unei noi ordini economice internaționale, cu filonul ei central, lichidarea subdezvoltării. În viziunea tovarășului Nicolae Ceaușescu depășirea manifestărilor de criză și dezechilibru din economia mondială, preîntîmpinarea amenințărilor ce decurg din acestea, a pericolului destabilizării, evitarea conflictualizării crizei, a confruntării dintre țările bogate și țările sărace o constituie abordarea globală, într-un spirit nou, a problemelor acute din viața economică internațională, trecerea la măsuri concrete pe calea noii ordini economice mondiale.

dr. Ilie Șerbănescu

Concepte novatoare, acțiuni de pionierat pe plan internațional

23 de ani de la Congresul al IX-lea al partidului

O imagine-simbol a înaltei responsabilități pentru viitorul de pace al umanității : „Aș vrea ca acest șoim al patriei — *declara tovarășul* Nicolae Ceaușescu — să fie văzut de toți conducătorii din Europa și din lume, să înțeleagă că ei, copiii, au nevoie de viață, de liniște, nu de arme nucleare !"

Din perspectiva timpului, a celor 23 de ani care au trecut de la el, Congresul al IX-lea apare, tot mai clar, ca un moment deschizător de largi orizonturi politicii externe românești, participării active și responsabile a țării la dezbaterea constructivă și soluționarea marilor probleme contemporane. Confirmînd unitatea dialectică dintre politica internă și politica externă a partidului și statului nostru, dintre orientările de ordin intern și cele internaționale, profunda afirmare a noului, stimulată de istoricul forum din vara lui 1965, s-a tradus, pe plan extern, printr-o concepție de amplă perspectivă asupra epocii contemporane, a locului distinct și a fizionomiei ei specifice în istoria umanității, a mutațiilor din raportul de forțe și a tendințelor ce o străbat, ca și — corelativ — prin **afirmarea constantă a fundamentelor unui nou mod de gîndire și abordare a problemelor mondiale**, a însești perspectivelor de progres ale omenirii. Printr-o fericită coincidență cu această viziune, în care cuvîntul se întîlnește permanent cu fapta, în care „ordinea ideală" se suprapune necontenit peste „ordinea practică", nemijlocită, acțiunile, propunerile și inițiativele României pe plan internațional au impus un demers propriu, original, de puternică intensificare a relațiilor de prietenie și colaborare cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială, pe fundamentul trainic al noilor principii, de contribuție activă, multilaterală, la cauza păcii, a securității și înțelegerii între popoare.

În concepția României, a președintelui Nicolae Ceaușescu, temeiurile noului mod de gîndire și abordare a problemelor internaționale rezidă în însăși fizionomia specifică și adesea contradictorie a epocii actuale, caracterizată prin acuta confruntare între două tendințe diametral opuse, prin echilibrul relativ dintre forțele care se pronunță pentru pace, pentru apărarea liniștii și securității popoarelor, a vieții lor libere, independente, și forțele care încearcă să contracareze noul, agravînd riscul unui război nimicitor, al unui holocaust nuclear, promovînd o politică de împărțire a lumii în zone de influență și dominație, punînd în cauză, sub cele mai diferite forme, libertatea și independența popoarelor, dreptul lor fundamental la pace, la existență liberă și demnă. Retrospectiv vorbind, se poate spune cu toată hotărîrea : de-a lungul celor 23 de ani de la Congresul al IX-lea, România s-a numărat printre promotorii cei mai activi ai unui nou mod de a gîndi și acționa pe arena mondială, ai unor concepte, principii, căi de acțiune și soluții concrete ce au dobîndit, treptat, și continuă să dobîndească girul evenimentelor, al desfășurărilor de pe marea scenă a lumii. Tocmai în acest sens, președintele **Nicolae Ceaușescu** arăta în Raportul la cea de-a V-a Conferință Națională a P.C.R., din decembrie 1987 : **„Făcînd bilanțul activității internaționale a partidului, a României socialiste, în perioada de peste 22 de ani care a trecut de la Congresul al IX-lea, putem afirma cu îndreptățită mîndrie și satisfacție că țara noastră, poporul român au dus o politică externă consecventă de dezarmare, de colaborare cu toate popoarele lumii, fără deosebire de orînduire socială, o politică de pace în întreaga lume".**

Premisele noului mod de gîndire, ale unei acțiuni responsabile pentru cauza păcii, au fost enunțate de România, încă într-o perioadă tulbure a vieții internaționale, de adieri, încă puternice, ale „războiului rece", prin conceptul, deseori uitat, al **coexistenței pașnice active** între țări și popoare, ceea ce înseamnă, în fapt, **o nouă calitate** conferită noțiunii clasice a coexistenței. În ipostaza ei actuală, determinată de imperativele epocii, coexistența este nu numai **obligatorie**, datorită riscurilor imense ale unui holocaust nuclear, ci se impune a fi și **un proces permanent activ, dinamic**, produs al eforturilor și demersurilor tuturor statelor, ca entități egale și suverane. În acest sens, ea depășește cadrul extrem de limitat și perimat al coexistenței între blocuri sau alianțe politico-militare, devenind o forță propulsivă a noului, a unei lumi mai bune și mai drepte, în care deosebirile de ideologie, de orînduire socială sau de altă natură, fără a putea fi eludate, să nu se răsfrîngă asupra relațiilor dintre state, în care competiția să fie exclusiv pașnică, nu militară, iar roadele păcii, ale vieții libere, independente, să fie pretutindeni și echitabil distribuite. Din nou, în acest sens, președintele României sublinia : **„În noua gîndire trebuie să se pornească de la coexistența pașnică între statele cu orînduiri sociale diferite, de la demonstrarea superiorității unei orînduiri sau alteia nu pe calea forței, ci pe calea competiției pașnice. Noua gîndire presupune să se pornească de la respectarea neabătută a independenței, suveranității și integrității tuturor țărilor, să se renunțe cu desăvîrșire la amestecul în treburile interne ale altor state. Trebuie să se acționeze în așa fel încît să se dea o perspectivă nouă, de afirmare liberă a fiecărei națiuni. Noua gîndire trebuie să pună în centrul preocupărilor necesitatea dezvoltării economice și sociale a tuturor popoarelor, ridicarea continuă a nivelului de trai material și spiritual, asigurarea echilibrului ecologic, dezvoltarea puternică a științei, culturii, a umanismului nou, a democrației, în care popoarele să poată afirma cu putere voința lor de a trăi libere, independente, în pace, să-și făurească viața așa cum o doresc fiecare".**

O politică dinamică, principială, de amplă colaborare cu toate națiunile lumii

Valențele noului mod de gîndire și acțiune pe plan internațional, ale unei coexistențe pașnice active și conlucrări multilaterale au fost propuse și valorificate de România, mai întîi, în chiar domeniul concret al relațiilor ei politice, economice și culturale externe, care au cunoscut o puternică dezvoltare după Congresul al IX-lea, pe baza trainică a noilor principii de raporturi interstatale, a respectului neabătut al independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, nerecurgerii la forță sau la amenințarea cu forța, recunoașterii dreptului inalienabil al fiecă-

rui popor de a-şi decide calea propriei dezvoltări. Consecvenţa pusă de România în apărarea şi promovarea acestor principii, atît în cadru bilateral (prin înscrierea lor în toate cele aproape 700 documente politice semnate cu alte state), cît şi multilateral (la O.N.U., la reuniunile general-europene de pînă acum sau în alte împrejurări), reprezintă o contribuţie de mare preţ la recunoaşterea şi generalizarea lor în lumea contemporană, la afirmarea unei politici noi, democratice, în consens cu gîndurile şi aspiraţiile legitime ale tuturor popoarelor. Calitatea nouă a noilor principii, apărate în cele mai diverse conjuncturi, propuse ca normă de bază a vieţii internaţionale, fundamentează noua calitate a raporturilor externe ale ţării, diversificarea şi extinderea lor constantă cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială sau de altă natură. Pe plan teoretic şi practic, deopotrivă, noile principii reprezintă corolarul tezei novatoare despre rolul naţiunii în lumea contemporană, despre afirmarea şi menţinerea ei ca unitate de bază a actualului sistem de relaţii internaţionale. Redînd poporului nostru propria lui istorie, mîndria faţă de jertfele şi faptele de luptă ale înaintaşilor, prin înlăturarea unor teze false, pseudoştiinţifice şi profund dăunătoare, Congresul al IX-lea a deschis drum larg promovării acestei idei fundamentale în concepţia şi practica partidului, în ampla şi rodnica activitate internaţională a României. Iată de ce, se poate spune că principiile democratice de relaţii — corolar al unei viziuni unitare asupra mutaţiilor şi tendinţelor contemporane — reprezintă, în concepţia ţării noastre, legitima consacrare a dreptului la propria istorie şi la istoria lumii, căci numai în condiţii de independenţă, de deplină libertate, popoarele îşi pot afirma propria identitate, pot participa în mod echitabil la diviziunea internaţională a muncii, la schimbul mondial de valori materiale şi spirituale, îşi pot aduce contribuţia la rezolvarea, într-un spirit nou, a marilor probleme contemporane. În acest sens, noile principii, înţelese ca un tot solidar, cu vocaţie universală, reprezintă însuşi fundamentul noului mod de gîndire şi acţiune, al unei politici îndreptate spre dialog şi conlucrare, spre înlăturarea surselor de tensiune şi conflict, a marilor primejdii ce apasă asupra omenirii. Există, de aceea, o evidentă relaţie de esenţă între independenţă şi pace, apărarea şi promovarea celei dintîi constituind o latură inseparabilă a strategiei de apărare şi consolidare a păcii. Tot astfel, intensificarea colaborării şi a conlucrării dintre state, pe temelia noilor principii, este chemată, în concepţia României, să constituie o adevărată infrastructură sau **bază materială** a păcii, scop căruia îi servesc, în ultimă instanţă, ampla dezvoltare a relaţiilor României cu toate ţările socialiste, cu ţările în curs de dezvoltare şi nealiniate, ca şi cu celelalte state ale lumii, fără deosebire de orînduire socială. Scop căruia îi servesc, de asemenea, practica intensului dialog internaţional promovat de România (încă dintr-o vreme cînd asemenea manifestări erau privite cu neîncredere sau suspiciune), celelalte acţiuni şi demersuri novatoare ale României, afirmarea unui nou mod de gîndire şi acţiune în legătură cu ansamblul problematicii mondiale contemporane. Însăşi implicarea deosebit de activă a României, după Congresul al IX-lea, în derularea întregii vieţi politice şi economice actuale, ideile şi demersurile ei constructive, originale, demonstrează, am putea spune, valoarea fundamentală a independenţei, a opţiunilor libere ale unui popor, capacitatea lor de a-şi afirma forţa şi strălucirea permanente, în consens cu aspiraţiile similare ale celorlalte naţiuni, cu idealurile lor de pace şi libertate.

Pacea — opţiune supremă

Pentru ţara noastră, noul mod de gîndire şi acţiune pe plan internaţional capătă semnificaţia unei depline racordări a politicii mondiale la marile schimbări produse în lume, de-a lungul unei întregi perioade istorice, la revoluţia din ştiinţă şi tehnică, din cunoaşterea umană în general, sub dublul aspect al folosirii cît mai eficiente a noilor achiziţii, pe baze egale şi echitabile, cît şi al înţelegerii depline a riscurilor nediscriminatorii şi a absurdităţii unui nou război mondial, care s-ar transforma, inevitabil, într-o catastrofă nucleară. În acest sens, ea a formulat şi a supus atenţiei întregii comunităţi internaţionale teza profund novatoare despre caracterul inacceptabil al unui nou război mondial, în actualele condiţii ale perfecţionării armelor şi armamentelor, îndeosebi a celor nucleare, despre **o necesară şi vitală nouă abordare a problemelor păcii şi războiului.** Pornind de la realitatea evidentă a insecurităţii generale create de armele nucleare, de uriaşa cursă a înarmărilor, care a depăşit 1 000 de miliarde dolari anual, România a statuat ca principale elemente ale unei noi abordări : trecerea de la vorbe la fapte în domeniul atît de complex al dezarmării ; participarea tuturor statelor la adoptarea măsurilor necesare ; convenirea şi aplicarea unui program cuprinzător de dezarmare, avînd ca „punct de vîrf" prioritatea dezarmării nucleare, dar acordînd atenţia necesară eliminării celorlalte mijloace de distrugere în masă, a armelor chimice şi bacteriologice, reducerii radicale a efectivelor, armamentelor convenţionale şi cheltuielilor militare ale statelor ; realizarea unui echilibru al înarmărilor la niveluri cît mai scăzute. Propunînd ea însăşi un program original de dezarmare, România a adoptat, totodată, o măsură cu adevărat inedită pe plan internaţional : reducerea unilaterală cu 5 la sută, în urma referendumului din noiembrie 1986, a trupelor, armamentelor şi cheltuielilor sale militare, ca o expresie elocventă a voinţei de pace a poporului român, a ataşamentului lui constant faţă de cauza dezarmării.

Problemele păcii, ale dezarmării, constituie, în optica României, a preşedintelui Nicolae Ceauşescu, **preocuparea fundamentală a epocii actuale, principalul obiectiv al luptei şi acţiunii popoarelor.** De fapt, chiar această definire a priorităţilor epocii denotă modul lucid, realist şi responsabil al angajării în rezolvarea unui „nod de contradicţii" politice, economice, sociale şi militare de natură generală, globală, care determină caracterul extrem de complex şi frămîntat al lumii contemporane, al chiar situaţiei internaţionale actuale. În abordarea şi soluţionarea acestor probleme, în dezbaterea lor constructivă, atît în cadru bilateral, cît şi multilateral, poporul român s-a angajat, în ultimele decenii, cu toate forţele sale, cu toată disponibilitatea unei naţiuni care cultivă pacea ca pe o valoare supremă, care doreşte, în mod sincer, dialogul, conlucrarea şi înţelegerea internaţională. S-a angajat cu ideea şi cu fapta, cu luciditatea, realismul şi patosul unui popor care a trebuit să înfrunte multe vicisitudini de-a lungul istoriei, şi care, astăzi, ştie că realizarea marilor lui proiecte de propăşire multilaterală depinde de hotărîtor de existenţa unui climat de destindere, de înţelegere şi pace pe plan mondial. S-a angajat, de asemenea, cu energia şi prestigiul unei naţiuni care nu a rîvnit niciodată la bunurile altuia, care a dorit totdeauna să progreseze în linişte şi pace, respectînd aceleaşi drepturi, într-un spirit de înalt umanism, şi celorlalte popoare.

Virtuţile noului mod de gîndire, ale coexistenţei paşnice active şi ale unei ample colaborări, pornind de la îndelungatele tradiţii de ordin istoric, au fost propuse, susţinute şi valorificate de România, permanent, **în legătură cu Europa** — continent cu un rol determinant în evoluţiile politice mondiale, puternic divizat după al doilea război mondial, unde se află concentrate cele mai mari stocuri de arme nucleare şi clasice şi unde stau, faţă în faţă, cele două mari alianţe militare opuse ale contemporaneităţii. Pe acest plan, contribuţia României, deseori subliniată şi recunoscută ca atare, cuprinde nu numai o acţiune de pionierat pentru normalizarea relaţiilor dintre toate statele continentului (în aceeaşi perioadă, încă tulbure, de afirmare timidă a destinderii din anii '70), ci şi un aport esenţial la definirea conceptului de securitate europeană, la întrunirea condiţiilor pentru

ținerea Conferinței de securitate și cooperare în Europa, care a avut un impact atît de pozitiv asupra relațiilor internaționale și care a înscris, cel puțin prin prevederile exprese ale Actului final de la Helsinki, un „nou spirit" în abordarea și organizarea relațiilor pe termen lung dintre statele europene. Desigur, lucrurile au evoluat de atunci, și, cel mai adesea, nu în direcția dorită de popoarele europene, de opinia publică mondială. Dar, tocmai de aceea, se cuvine să amintim, încă o dată, meritul incontestabil al României de a fi atras atenția, încă din momentul atît de promițător al semnării Actului final, asupra dimensiunii militare obligatorii a securității europene, a rolului fundamental al dezarmării nucleare și convențională în făurirea unui real și trainic sistem de asigurare a liniștii și păcii popoarelor continentului, de dezvoltare neîngrădită a colaborării economice, tehnico-științifice, culturale și în alte domenii dintre ele, cu participarea egală, suverană, a tuturor statelor europene, în condiții de respect deplin al independenței și suveranității, al orînduirii sociale din fiecare țară. Evenimentele și desfășurările ulterioare, evoluțiile extrem de complexe din Europa nu au făcut decît să confirme și să redimensioneze această apreciere vizionară, atît prin noua escaladă a cursei înarmărilor de pe continent, concretizată prin amplasarea „eurorachetelor", cît și prin locul de principal „teatru de operațiuni" conferit Europei de diferite scenarii și strategii ale unui eventual război în epoca nucleară. În noile condiții, în perioada de recul al destinderii de după semnarea Actului final, România a relevat cu consecvență locul central și prioritar al „bătrînului continent" în orice eforturi realiste și eficiente de dezarmare, s-a pronunțat pentru o abordare separată a diferitelor probleme și faze ale dezarmării, în așa fel încît punctele de vedere și pozițiile convergente să poată duce la retragerea noilor arme nucleare amplasate în Europa, să se materializeze printr-un început necesar pe calea unor măsuri practice de oprire a cursei înarmărilor. Din nou, faptele și evenimentele ulterioare au confirmat această atitudine a României, cu putere exprimată, prin încheierea tratatului sovieto-american asupra retragerii rachetelor cu rază medie și mai scurtă de acțiune din Europa, prin multe din direcțiile de acțiune preconizate, în prezent, pentru realizarea dezarmării. De asemenea, am putea spune, se bucură de cea mai vie și mai presantă actualitate aprecierea României despre necesitatea intensificării, nu a slăbirii, eforturilor de pace și dezarmare ale popoarelor europene, alături de ale celorlalte țări și popoare, cu atît mai mult cu cît cursa înarmărilor este departe de a fi încetat pe continent, iar o Europă a unității în diversitate, a conlucrării egale și nestingherite, la adăpost de riscurile recurgerii la forță sau la amenințarea cu forța, rămîne încă un deziderat al națiunilor continentului.

Cu energie și consecvență, pe plan teoretic și practic, a acționat România, în același context, pentru crearea unei zone a bunei vecinătăți, colaborării și păcii în Balcani, fără arme nucleare și chimice, fără baze militare și trupe străine, alături de formularea sau sprijinirea unor idei similare cu privire la centrul și nordul Europei, la alte regiuni și puncte ale globului unde există asemenea preocupări. Înscriind, de la bun început, proiectul extinderii colaborării interbalcanice, pe toate planurile posibile, în cadrul mai larg al edificării securității europene, al luptei generale pentru dezarmare și pace, România a militat, constant, nu numai pentru dezvoltarea și amplificarea tradiționalelor ei relații de prietenie și colaborare cu toate celelalte state din zonă, ci și pentru promovarea viguroasă a procesului conlucrării multilaterale regionale, atît pe plan neguvernamental, cît și guvernamental, pentru o perspectivă clară de pace și securitate ireversibilă în zonă. Astăzi, după mai multe progrese și etape ale procesului, după prima reuniune a miniștrilor de externe ai tuturor statelor din zonă și într-un context în care se observă o salutară tendință de normalizare și dezvoltare a relațiilor pe plan balcanic, se poate spune că atitudinea și demersurile României s-au dovedit încă o dată realiste, conforme cu aspirațiile de durată ale popoarelor din această parte a lumii. De aceea, își păstrează întreaga viabilitate și este de actualitate propunerea României privind organizarea unei reuniuni la nivel înalt a statelor balcanice, ca etapă nouă, superioară, a procesului de amplificare a colaborării regionale, de trecere la făurirea unei zone a bunei vecinătăți, cooperării și păcii.

Contribuție permanentă, activă, la dezbaterea constructivă și soluționarea altor probleme contemporane

Viziunea românească despre epoca actuală, despre fenomenele și tendințele ei, nu o dată contradictorii, ca și despre prioritățile ei stringente prezintă, în mod evident, o dimensiune globală. În același timp, însă, problemele sînt surprinse din diferite unghiuri de vedere și, permanent, în strînsa lor interdependență. Constituie, în acest sens, un merit incontestabil al României faptul de a fi atras atenția, încă la începutul preocupărilor de această natură, asupra relației indisolubile dezarmare-dezvoltare, asupra multiplelor consecințe nefaste ale înarmărilor, nu numai pe planul relațiilor dintre state, al perpetuării unei structuri ierarhice de putere la nivel mondial, ci și al limitării posibilităților de progres al popoarelor, al irosirii unor imense resurse financiare, materiale și umane. Binomul **dezarmare-dezvoltare**, încă nu unanim acceptat pe plan internațional, constituie, astăzi, o componentă esențială a diverselor strategii, politici și acțiuni de lichidare a subdezvoltării, a împărțirii lumii în bogați și săraci, de trecere la instaurarea unei noi ordini economice internaționale, mai juste, mai echitabile. Și pe acest plan, România are meritul de a fi propus comunității internaționale, încă în faza de elaborare timidă a conceptului, două teze complementare, de nedezmințită actualitate : mai întîi, că nu se poate concepe o nouă ordine economică în sine, fără lichidarea vechilor raporturi de inegalitate pe plan politic ; și, în al doilea rînd, că nu s-ar putea vorbi de destindere și securitate în lume, fără justiție și egalitate între țări pe tărîm economic, adică din punctul de vedere al dezvoltării. Cu alte cuvinte, că noua ordine reprezintă, în fond, o problemă a păcii. Aprecierea confirmată nu numai prin recunoașterea și consacrarea ei generală, ci și prin acutizarea continuă a problemelor nerezolvate, prin evoluțiile care au proiectat, tot mai mult, contradicția țări dezvoltate-țări în curs de dezvoltare ca principală contradicție a lumii contemporane. Alături de armele nucleare, s-a profilat, astfel, o „bombă socială cu explozie întîrziată", care reclamă măsuri energice, multidimensionale, spre a fi dezamorsată, în spiritul și pe baza noului mod de gîndire, ale unei organizări echitabile a sistemului de relații politice și economice internaționale.

Deplina abolire a forței și a amenințării cu forța din relațiile internaționale, trecerea la soluționarea exclusiv politică, pe cale pașnică, a oricăror conflicte sau probleme litigioase dintre state reprezintă încă un domeniu în care contribuțiile teoretice și practice ale României dispun de atributele noului ,ale dinamismului, constanței și principialității. Este suficient să amintim, în acest context, atenția permanentă acordată fundamentării și impunerii metodei tratativelor pașnice, constructive, ca unică alternativă viabilă, rațională, în lumea contemporană, pentru a dobîndi imaginea unui demers novator, neechivoc și neconjunctural, promovat în legătură cu toate conflictele așa-zis „locale", cu toate problemele ce afectează relațiile dintre state. Evidențiind nu numai o perspectivă globală, unitară, asupra evoluțiilor epocii actuale, ci și o abordare specifică, concretă, a diferitelor surse de încordare și tensiune, pozițiile României pe acest plan comportă frecvente idei, propuneri și inițiative de deblocare a impasului, de realizare a păcii, confirmate de evenimente și dobîndind, ca atare, legitimă audiență internațională. Putem aminti, între acestea, constanta afirmare a căii politice de abordare și soluționare a periculosului conflict din Orientul Mijlociu, ideea necesității unei conferințe internaționale de pace, cu participarea tuturor părților interesate, inclusiv a O.E.P., ca reprezentant unic și legitim al poporului palestinian, precum și a membrilor permanenți ai Consiliului de Securitate, permanenta preocupare în legătură cu încetarea ostilităților militare dintre Iran și Irak și evitarea oricăror intervenții străine în zona Golfului, pozițiile adoptate în legătură cu problema Afganistanului, cu situația din Kampuchia și cu alte aspecte conflictuale. Mai ales în condițiile epocii actuale, ale caracterului indivizibil al păcii și securității popoarelor, stingerea tuturor focarelor de tensiune și conflict pe calea dialogului pașnic, a tratativelor, este considerată de România ca o cerință legitimă a noului mod de a gîndi și acționa pe plan internațional, a unei politici noi, cu adevărat democratice și eficiente.

Practica și experiența internațională a ultimelor peste două decenii demonstrează, convingător, că nu există aspect sau problemă mai importantă a vieții mondiale care să nu cuprindă, la modul cel mai direct, contribuția constructivă a României, aportul ei propriu, original, la dezbaterea și cristalizarea de soluții noi, democratice, în acord cu voința și aspirațiile popoarelor. Creșterea rolului țărilor mici și mijlocii pe plan mondial, democratizarea vieții internaționale, sprijinirea luptei de eliberare a popoarelor, întărirea rolului și eficienței O.N.U. în însănătoșirea întregului climat politic mondial constituie, în acest sens, tot atîtea alte orientări și direcții de acțiune promovate cu neabătută consecvență, pornind de la scopul fundamental al apărării și consolidării păcii, al făuririi unei lumi mai drepte și mai bune, fără arme și fără războaie, a libertății și progresului tuturor națiunilor. În același sens, vom aminti, în încheiere, încrederea permanentă în forța unită a popoarelor, în capacitatea lor de a influența energic evoluția evenimentelor, de a determina o cotitură radicală în viața internațională, corespunzător exigențelor noului mod de gîndire și acțiune. Căci, dacă epoca actuală comportă destule fenomene și aspecte contradictorii, destule riscuri și amenințări majore, caracterizîndu-se printr-un anumit echilibru al forțelor aflate în opoziție, stă în puterea popoarelor, a forțelor democratice, progresiste, realiste și antiimperialiste de pretutindeni — atrage atenția țara noastră — să determine o gîndire cu adevărat nouă pe plan mondial, triumful rațiunii, al păcii și înțelegerii internaționale.

I. Madoșa

O decizie cu caracter pozitiv

— Iranul a acceptat rezoluția 598 a Consiliului de Securitate privind încetarea focului în conflictul iraniano-irakian

Republica Islamică Iran a anunțat oficial că acceptă rezoluția 598 a Consiliului de Securitate privind încetarea focului în conflictul irakiano-iranian — informează agenția iraniană „IRNA". În legătură cu aceasta, președintele Republicii Islamice Iran, Seyyed Ali Khamenei, a adresat o scrisoare secretarului general al O.N.U., Javier Perez de Cuellar. După ce arată că războiul a dobîndit în prezent dimensiuni fără precedent, antrenînd alte țări, că asasinarea a 290 de persoane nevinovate provocată prin distrugerea unui avion de pasageri al Republicii Islamice Iran de către o navă de război americană, în Golf, reprezintă o dovadă clară a acestei afirmații, în scrisoare se spune : „În aceste condiții, eforturile Excelenței Voastre pentru aplicarea rezoluției 598 sînt de o deosebită importanță. Republica Islamică Iran v-a acordat întotdeauna ajutorul și sprijinul său pentru a atinge acest obiectiv. În acest context, am hotărît să declarăm oficial că Republica Islamică Iran acceptă rezoluția 598 a Consiliului de Securitate, datorită importanței pe care ea o acordă salvgardării vieților omenești, asigurării dreptății, păcii și securității regionale și internaționale".

Drept urmare, Consiliul de Securitate al O.N.U. a început o ședință de consultări de urgență, pentru a analiza situația creată după acceptarea de către Iran a rezoluției amintite. Consultările au fost organizate la cererea secretarului general al O.N.U., Javier Perez de Cuellar, care a primit scrisoarea președintelui iranian.

Într-o conferință de presă, organizată la sediul Națiunilor Unite, Javier Perez de Cuellar și-a exprimat speranța că va putea pune în aplicare, în interval de 7—10 zile, o încetare totală a focului între beligeranți. Subliniind că Iranul a acceptat „oficial și fără nici un fel de condiții" rezoluția 598, secretarul general al O.N.U. și-a anunțat intenția de a relansa imediat eforturile sale de pace pentru a se pune capăt conflictului.

Reamintim, în context, că rezoluția 598, adoptată în unanimitate de Consiliul de Securitate al O.N.U., la 20 iulie 1987, prevede o încetare imediată a focului între cele două părți, retragerea trupelor în interiorul frontierelor recunoscute pe plan internațional, în prezența unor observatori ai O.N.U., precum și schimbul de prizonieri de război. Irakul a anunțat, în 1987, acceptarea rezoluției respective.

Referindu-se la decizia țării sale de a accepta rezoluția 598, președintele Adunării Naționale Consultative (parlament), Akbar Hashemi Rafsanjani, a calificat-o drept „semnificativă și istorică", ea fiind luată „în interesul națiunii". În continuare, Rafsanjani a subliniat — după cum relatează agenția „IRNA" — că hotărîrea Iranului rezultă din „marile pierderi suferite de poporul nostru și poporul irakian".

Cei aproape opt ani de război s-au soldat cu considerabile pierderi de vieți omenești și imense pagube materiale pentru popoarele Iranului și Irakului. În plus, conflictul militar din Golf a fost de natură să sporească neîncrederea și insecuritatea într-o zonă, deja sensibilă, a globului și să antreneze implicarea unor puteri din afara regiunii, amenințînd astfel să ducă la extinderea disputei.

Evoluția războiului dintre cele două țări vecine și situația la care s-a ajuns astăzi au pus, încă o dată, în lumină valabilitatea tezei — subliniată cu consecvență de România, de președintele Nicolae Ceaușescu — cu privire la necesitatea reglementării exclusiv pe cale pașnică, prin tratative, a oricăror probleme litigioase. În același timp, finalizarea eforturilor diferitelor organe ale O.N.U. în găsirea unei soluții pașnice la conflictul iraniano-irakian, evidențiază rolul organizației mondiale, ca unic for cu vocație universală, capabil să acționeze pentru apărarea păcii și securității internaționale, oferind cadrul cel mai propice pentru audierea și luarea în considerare a punctelor de vedere și intereselor legitime ale statelor implicate în conflict, pentru medierea unei soluții pașnice, reciproc acceptabile.

Guvernul român și opinia publică din țara noastră — se arată în **Declarația Agenției române de presă „Agerpres"** — au luat cunoștință cu satisfacție de faptul că Republica Islamică Iran a acceptat rezoluția 598 a Consiliului de Securitate al O.N.U., din 20 iulie 1987, referitoare la încetarea conflictului irakiano-iranian. Poporul român salută această decizie, care este de natură să creeze premisele pentru o reglementare pașnică, justă și cuprinzătoare a tuturor aspectelor conflictului, eliminîndu-se, astfel, un focar periculos, o amenințare la adresa păcii și securității din regiune și din întreaga lume.

Poporul nostru își exprimă convingerea că, în spiritul Rezoluției 598 — acceptată și de Irak în 1987 —, se va pune capăt neîntîrziat războiului dintre Iran și Irak, care a provocat mari suferințe și pierderi umane și materiale considerabile ambelor popoare, și se va trece de îndată la negocieri și tratative pașnice în vederea soluționării problemelor dintre cele două țări.

România — care s-a pronunțat și se pronunță consecvent pentru renunțarea la forță, pentru rezolvarea prin mijloace pașnice a problemelor din zona Golfului — apreciază caracterul pozitiv al hotărîrii guvernului iranian și consideră că este în interesul profund al celor două popoare, al stabilității, securității și păcii în regiune și în întreaga lume să se depună toate eforturile pentru a se ajunge la încetarea cît mai grabnică a acțiunilor militare și pentru rezolvarea pe cale politică a conflictului dintre Irak și Iran, se subliniază în încheierea Declarației.

ȘAPTE ZILE

Starea vremii pe glob, din ultimele șapte zile, ne-a oferit întreaga gamă de fenomene meteorologice : în timp ce în Europa s-au instalat călduri toride, în Africa australă a nins ; în Statele Unite seceta continuă să facă ravagii.

Scena politică internațională a înregistrat, în aceeași perioadă de timp, o gamă tot atît de diversă de evenimente, „calde" și „reci", tendințe pozitive în direcția soluționării problemelor de interes general ce preocupă omenirea, — pacea și dezarmarea, — a așa-ziselor războaie locale, dar cu implicații la nivel global, dacă luăm în calcul că nici un conflict nu poate fi socotit de interes regional, izolat, de vreme ce poate avea consecințe grave asupra întregului climat internațional și tendințe negative, de menținere și chiar de agravare a situației în unele zone tensionate ale globului. Între aceste evoluții menționăm, în primul rînd, Consfătuirea Comitetului Politic Consultativ al statelor participante la Tratatul de la Varșovia, care, prin documentele adoptate, a evidențiat necesitatea concertării eforturilor statelor în direcția înfăptuirii dezideratului cel mai arzător al lumii de astăzi : dezarmarea. De asemenea, documentele finale ale Consfătuirii subliniază necesitatea unor măsuri pentru întărirea încrederii și securității pe continentul european, a soluționării pe cale pașnică a oricărui conflict, din orice zonă de pe planetă. În spiritul acestui imperativ se cuvine să menționăm, în suita evenimentelor de pe eșichierul politic internațional acceptarea de către Iran a rezoluției 598 a Consiliului de Securitate, care cere să se pună capăt imediat războiului din Golf. Nu poate fi decît îmbucurătoare o asemenea decizie, în contextul în care războiul dintre Iran și Irak constituie un focar de permanentă tensiune și deteriorare a climatului politic internațional. Iată că a fost demonstrată cu puterea faptelor ideea avansată în nenumărate rînduri de România, că armele nu pot rezolva un conflict, mai mult, îl adîncesc și îl agravează.

Se mențin încă destule „puncte fierbinți" pe glob, unde ar trebui să se ajungă cît mai grabnic la o soluție. Este suficient să menționăm numai situația încordată din teritoriile arabe ocupate ca urmare a continuării acțiunii forțelor militare israeliene îndreptate împotriva populației palestiniene. Trebuie spus că, în acest context, conferința internațională asupra Orientului Mijlociu, sub egida O.N.U. și cu participarea O.E.P. și a Israelului, este nu numai necesară, dar și cît se poate de urgentă.

Mihaela Brumă

MANAGUA

„Revoluția sandinistă se cere respectată“

Pe fondul continuării atacurilor lansate de grupurile „contras“, al intenției declarate a Administrației americane de a propune noi ajutoare militare destinate acestora și al încercărilor de sprijinire, din afară, a unor acțiuni de destabilizare a situației din Nicaragua, guvernul de la Managua a decis luarea unor măsuri energice de apărare a revoluției, de contracarare a amestecului străin.

Încheiat la 23 martie a.c., „acordul de la Sapoa“ — stabilind o încetare preliminară a focului între trupele sandiniste și grupurile „contras“, în perspectiva unei ulterioare încheieri definitive a înfruntărilor militare și integrării elementelor contrarevoluționare în viața civilă — se află, practic, blocat de peste o lună. Pentru a facilita, totuși, reluarea dialogului, guvernul de la Managua a declarat prelungirea unilaterală, pînă la 31 iulie, a încetării acțiunilor ofensive, propunînd, de asemenea, continuarea negocierilor. Acestea rămîn, însă, suspendate, în condițiile în care liderii „contras“ se află divizați de lupte intestine pentru putere și de opinii diferite privind evoluția negocierilor cu Managua (confruntări între adepții continuării căii militare și cei preferînd o soluție negociată) ; în sfîrșit, hotărîtor este și faptul că grupurile contrarevoluționare rămîn în mod fundamental tributare ajutorului militar acordat de Washington. Solicită, de aceea, reluarea de urgență a acestui ajutor, ceea ce înseamnă, practic, o încălcare a „acordului de la Sapoa“. În perspectiva unei relansări mai puternice a acțiunilor lor antisandiniste, reprezentanții „contras“ s-au întîlnit, la începutul acestei săptămîni, în Republica Dominicană, pentru a-și alege o nouă conducere (lărgită), capabilă să depășească diviziunile interne și să „valorifice“ mai bine sprijinul american.

Concomitent cu impasul negocierilor amintite (în absența acestora s-au intensificat atacurile forțelor contrarevoluționare împotriva Nicaraguei), a continuat, sub diverse forme, politica ostilă americană față de această țară. Casa Albă a repetat constant că va cere Congresului aprobarea de noi fonduri pentru grupurile „contras“ (ajutoarele militare au fost suspendate în luna februarie) ; un recent turneu în regiune al secretarului de stat George Shultz a ocolit, pe de altă parte, Nicaragua din seria statelor vizitate, unde, în schimb, s-a discutat insistent despre necesitatea intensificării presiunilor la adresa guvernului sandinist ; trimisul special al S.U.A. în America Centrală, Morris Busby, a efectuat, la rîndu-i, zilele trecute, un turneu similar în zonă, în pregătirea proiectatei reuniuni, care se va desfășura, la 1 august, între George Shultz și miniștrii de externe din Costa Rica, Guatemala, Honduras și Salvador și unde problema centrală o va constitui, de asemenea, politica față de Managua.

La 19 iulie, Nicaragua a sărbătorit împlinirea a nouă ani de la victoria revoluției populare sandiniste. „Această revoluție, a declarat președintele Daniel Ortega, este un proces de orientare socialistă“. Principiile sale de bază prevăd existența economiei mixte, a pluralismului politic și a desfășurării unei politici externe de nealiniere. În cadrul acestor obiective, s-a trecut la aplicarea reformei agrare, a unor transformări sociale în favoarea marilor mase, prefacerile, mai ales în economie, fiind, însă, îngreunate de necesitățile decurgînd din imperativul apărării țării, supusă agresiunii externe. Cei șapte ani de atacuri permanente ale grupurilor „contras“, sprijinite de Washington, au provocat mari pierderi de vieți omenești și importante daune materiale, o evoluție care tinde să continue prin perpetuarea stărilor conflictuale. „Acordul de pace“, semnat la 7 august 1987 de șefii de state din America Centrală, a constituit, sub acest aspect, un moment dătător de speranță în ce privește viitorul regiunii, implicit al Nicaraguei. În baza respectivului tratat, au avut loc, la Managua, mai multe runde ale dialogului politic dintre guvern și forțele opoziției interne, fiind, de asemenea, semnat, cu grupurile „contras“, așa-numitul „acord de la Sapoa“. În evoluția evenimentelor, însă, a intervenit și intervine, în continuare, implicarea S.U.A. în regiune și, în mod direct, politica ostilă a Washingtonului față de Managua. Una din expresiile ei o constituie refuzul american privind reluarea dialogului direct cu Nicaragua pentru reglementarea problemelor divergente, dialog desfășurat în cîteva runde la Manzanillo (Mexic), dar întrerupt unilateral de S.U.A., în urmă cu aproape doi ani și jumătate.

Manifestînd flexibilitate în cadrul negocierilor cu grupurile „contras“ și voință de promovare constantă a unei soluții politice, prin stimularea unui proces de reconciliere națională, revoluția sandinistă — a declarat președintele Daniel Ortega — nu poate fi tolerantă față de acțiunile provocatoare care urmăresc

---

În această săptămînă...

Paris. Precizări de poziții

Într-un interviu acordat televiziunii cu prilejul Zilei naționale a Franței, președintele François Mitterrand a subliniat — după cum relatează agențiile de presă — angajamentul guvernului său față de stînga, dar și-a menținut opțiunea „deschiderii“, cerînd forțelor de centru să se alăture majorității prezidențiale. El a relevat că în Franța s-a înregistrat o dublă victorie a stîngii împotriva dreptei, atît în alegerile prezidențiale, cît și în cele legislative.

Președintele a declarat că „sarcina sa principală este de a răspunde aspirațiilor forțelor progresului“ — în primul rînd ale socialiștilor, dar și comuniștilor — care, votîndu-l, „au ales o anumită orientare pentru țara lor“. El a reamintit astfel că marile obiective sînt prioritatea educației și pregătirii, ca și solidaritatea națională.

François Mitterrand a subliniat că guvernul său are, de asemenea, misiunea de a încerca să extindă actuala majoritate la „cei care doresc să i se alăture, cu condiția ca aceștia să-și însușească marile obiective prezidențiale“. Președintele a confirmat, astfel, opinează observatorii, că este, în continuare, favorabil „deschiderii“, deși numeroși lideri de centru-dreapta — în special noul grup centrist autonom din Adunarea Națională — au refuzat să participe la guvern sau să se angajeze să-l sprijine. El a apreciat că „un centru care votează întotdeauna cu dreapta sau cu extrema dreaptă nu este un centru bun“.

Referindu-se la unele aspecte ale vieții internaționale, președintele Mitterrand s-a declarat dispus „să aprobe“ tot ceea ce va propune Mihail Gorbaciov în vederea unei reechilibrări a forțelor convenționale în Europa și a apreciat că trebuie „încurajat“ demersul conducătorului sovietic care a propus la Varșovia organizarea unei reuniuni europene la nivel înalt, în această problemă. Șeful statului francez a afirmat că se va întîlni probabil cu Gorbaciov înainte de sfîrșitul anului și că cei doi conducători „intenționează să reia întîlnirile regulate“.

Fr. Mitterrand a subliniat că trebuie să se acorde prioritate reducerii armelor clasice în Europa. El a apreciat că „trebuie încurajate demersurile“ privind dezarmarea convențională, deoarece „este pentru prima dată, de la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial, cînd, în loc să ne suprainarmăm, ne dezarmăm“.

Oceanul Indian — zonă a păcii!

La sediul din New York al Națiunilor Unite au continuat lucrările Comitetului special al O.N.U. pentru Oceanul Indian. În cadrul dezbaterilor generale s-a subliniat necesitatea continuării eforturilor pentru pregătirea și convocarea unei conferințe internaționale, în vederea elaborării unui acord care să declare Oceanul Indian drept zonă a păcii. Majoritatea delegațiilor s-au pronunțat pentru convocarea acestei reuniuni la Colombo, cel tîrziu în anul 1990.

În timpul lucrărilor, reprezentantul

„complementarea frontului militar al contrarevoluției cu un front politic al opoziției civile interne". Această subliniere se referă la o serie de recente acțiuni antiguvernamentale cu scop destabilizator, desfășurate pe fundalul atacurilor forțelor rebele și al campaniei antinicaraguane a Washingtonului. Între altele, la 10 iulie, a avut, astfel, loc în orășelul Nandaime (65 km sud-est de Managua) o manifestație organizată de opoziția extraparlamentară (grupată în cadrul așa-numitei „Coordonări democratice"), soldată cu incidente violente. Printre participanți, scrie agenția „Prensa Latina", se aflau și cîțiva funcționari ai ambasadei S.U.A. la Managua, alături de congresmeni americani invitați special pentru a sprijini această acțiune. Obiectivul ei, au subliniat autoritățile sandiniste, era lansarea unui plan de „salvare națională", destinat destabilizării situației interne. Clanul — a precizat Bayardo Arce, unul din membrii conducerii naționale a Frontului Sandinist de Eliberare Națională — urmărește lichidarea revoluției populare prin acțiuni antiguvernamentale (greve, marșuri de protest, etc.), care, ducînd la un climat de haos și agitație, ar justifica o schimbare a actualei ordini constituționale.

În acest context, la Managua au fost suspendate ziarul „La Prensa" (pe termen de 15 zile) și postul de emisie „Radio catolica" (pe durată neprecizată), care au promovat o politică de dezinformare a opiniei publice. De asemenea, hotărînd să acționeze în apărarea dreptului suveran al țării la autodeterminare, la independență, guvernul nicaraguan l-a declarat „persona non grata" pe ambasadorul american la Managua, Richard Melton, care, la 14 iulie, a părăsit țara, împreună cu alți șapte funcționari ai ambasadei S.U.A. Decizia a fost comunicată Statelor Unite printr-o scrisoare a ministrului nicaraguan de externe, Miguel D'Escoto, adresată secretarului de stat american, George Shultz. Scrisoarea precizează că atacurilor teroriste desfășurate de grupurile contrarevoluționare („contras") li se adaugă, în prezent, activitățile ilegale ale provocatorilor de extrema dreaptă, stimulate, în mod deschis și insistent, de funcționarii americani expulzați. Această atitudine intervenționistă este total inacceptabilă, se arată în mesajul trimis ; ea creează noi dificultăți în relațiile bilaterale. Documentul precizează, în același timp, că decizia nicaraguană nu semnifică ruperea relațiilor diplomatice cu S.U.A. și nici renunțarea la politica de promovare a unei soluții negociate, prin dialog direct, în diferendele existente cu această țară, în vederea normalizării relațiilor. „Este inadmisibil, însă, a declarat ministrul nicaraguan de interne, Tomas Borge, ca forțele dreptei să fie organizate în cadrul unui plan trasat de Washington", cu sprijinul actualului său ambasador (acesta își prezentase scrisorile de acreditare în urmă cu cîteva luni). „S-a impus, a arătat ministrul nicaraguan, necesitatea urgentă de a se acționa energic pentru a se reafirma existența unui proces revoluționar care se cere respectat". Ziarul „Barricada", organ al Frontului sandinist, a furnizat, pe de altă parte, o listă a activităților din ultimele luni ale diplomaților în cauză, privind diverse întîlniri și reuniuni cu cercuri ale opoziției, inclusiv patronatul, în vederea stimulării și finanțării acțiunilor lor antiguvernamentale. În același sens, relevă agenția „E.F.E.", o serie de organizații americane independente au recunoscut că au distribuit importante fonduri destinate opoziției de dreapta din Nicaragua, ca și ziarelor legate de aceasta. Astfel, „The National Endowment for Democracy" (N.E.D.) a livrat, din 1984 și pînă în prezent, circa două milioane de dolari. Larry Birns, director al Consiliului pentru problemele emisferei, organizație particulară care dezaprobă politica S.U.A. în America Centrală, a declarat agenției citate că, începînd din 1980, „S.U.A. au avut o largă și consistentă politică de finanțare a opoziției civile din Nicaragua". Calculele vorbesc de 5—6 milioane dolari, în care sînt incluse canalele recunoscute public — N.E.D., de pildă, sau Agenția Internațională pentru Dezvoltare (A.I.D.) — sau cele secrete, cum este C.I.A.

La Washington, hotărîrea nicaraguană a fost considerată ca „nejustificată", anunțîndu-se că nu vor întîrzia „măsuri de răspuns". A urmat, într-adevăr, expulzarea lui Carlos Tunnerman, în dubla sa calitate de ambasador nicaraguan la Washington și reprezentant al țării sale la Organizația Statelor Americane (cu sediul în același oraș), ca și a altor șapte diplomați nicaraguani. „Este vorba de o problemă bilaterală, care nu are nimic de-a face cu O.S.A.", a declarat C. Tunnerman, arătînd că Nicaragua se va adresa Comitetului juridic al organizației pentru această clară încălcare a Cartei sale. Guvernul nicaraguan a precizat, pe de altă parte, că această „măsură arbitrară" lezează însuși statutul O.S.A, ca și suveranitatea națională a țării, statele membre avînd competența exclusivă de a decide desemnarea sau rămînerea la post a reprezentanților lor în cadrul organizației.

Intenția Casei Albe de a propune reluarea ajutorului militar pentru forțele contrarevoluționare, se subliniază la Managua, va duce la noi obstacole și încălcări ale tratatului regional de pace, ca și ale „acordului de la Sapoa". Programata întîlnire a miniștrilor de externe centro-americani (exceptînd Nicaragua) cu secretarul de stat George Shultz urmărește, de asemenea, atragerea statelor din zonă la politica ostilă a S.U.A., de izolare a Managuei. Este necesară, de aceea, a subliniat Daniel Ortega, reafirmarea unei politici proprii, independente, inclusiv prin organizarea unei noi reuniuni la nivel înalt a statelor din zonă, care să analizeze evoluțiile recente din America Centrală și să consolideze eforturile de dialog și negociere, impulsionate prin acordul regional de pace, de la a cărui semnare se va împlini, la 7 august, un an.

Anca Voican

Indoneziei a evidențiat imperativul intensificării eforturilor, întreprinse sub egida Națiunilor Unite, în vederea adoptării unor măsuri practice de dezarmare, inclusiv de creare a unor zone ale păcii, libere de arme nucleare.

Reprezentantul Madagascarului a apreciat că încordarea militară, în creștere în unele regiuni ale Oceanului Indian, face mai actuală decît oricînd problema transformării acestui bazin maritim într-o zonă a păcii și colaborării.

Pe de altă parte, un apel la eliminarea tuturor armelor nucleare din Oceanul Indian și a bazelor militare străine din regiune a fost lansat de vicepremierul și ministrul de externe al statului Mauritius, Satcam Boolell, cu prilejul vizitei sale în Seychelles. Mauritius — a spus el — se pronunță pentru lichidarea bazei militare americane din Insula Diego Garcia și a tuturor bazelor militare din regiune, pentru transformarea Oceanului Indian într-o zonă a păcii, liberă de arme nucleare — a declarat Satcam Boolell. Cerînd Statelor Unite să-și închidă baza militară din Diego Garcia, ministrul a subliniat că existența acesteia și a altor baze în zonă pune în pericol statele riverane. Mauritius — a arătat Boolell — nu va renunța niciodată la cererea de a-i fi restituită Insula Diego Garcia. Guvernul și poporul mauritian își exprimă îngrijorarea profundă în legătură cu statutul actual al acestei părți a teritoriului național. (Insula Diego Garcia a fost luată statului Mauritius de către Marea Britanie, cu trei ani înainte de proclamarea independenței naționale a acestuia — în 1968 — și închiriată, în 1966, S.U.A. pentru o perioadă de 15 ani, în vederea construirii unui centru american de comunicații militare, relevă agenția „MENA").

Impactul recesiunii economice

Impactul îndelungatei recesiuni economice asupra unor țări în curs de dezvoltare determină creșterea sărăciei într-un ritm mai accelerat decît cel care a dus la marea depresiune din anii 1930 în țările industrializate — se arată în introducerea raportului B.I.R.D., referitor la activitatea organizației, în anul 1988, despre care relatează agenția „E.F.E.". Sărăcia — se subliniază în document — constituie sfidarea fundamentală la adresa strategiilor dezvoltării.

Sumarul documentului — care cuprinde circa 300 de pagini — avertizează că, pînă la sfîrșitul actualului deceniu, tulburările și incertitudinile economice vor persista atît în țările în curs de dezvoltare, cît și în cele industrializate. În consecință, este necesară o acțiune concertată a strategiilor economice coerente, care să permită atingerea obiectivelor de ameliorare a situației, la nivel global.

Statele Unite, R.F. Germania, Japonia și celelalte țări puternic industrializate sau cu puternice tendințe de industrializare trebuie să depună eforturi pentru reducerea dezechilibrelor comerciale și a deficitelor bugetare. Totodată, țările în curs de dezvoltare trebuie să adopte strategii economice interne care să permită diminuarea datoriei externe ce însumează peste 1000 miliarde dolari.

Transferul net de resurse din țările lumii a treia spre statele dezvoltate trebuie să fie diminuat — se arată în document, care subliniază, din nou, în context, una dintre sarcinile cele mai urgente ce revin comunității internaționale : identificarea unor formule care să ușureze povara datoriei externe a țărilor în curs de dezvoltare, care greveză asupra procesului angajării lor depline pe calea progresului economic și social.

COLOMBO

Momente electorale și perspectivele reconcilierii

Pentru Sri Lanka, 1988 reprezintă un „an electoral", trăsătură ce va fi extinsă, de altfel, și asupra primei jumătăți a anului viitor. Care va fi impactul diverselor consultări electorale asupra complexei situații din „insula de smarald" ? — se întreabă comentatorii.

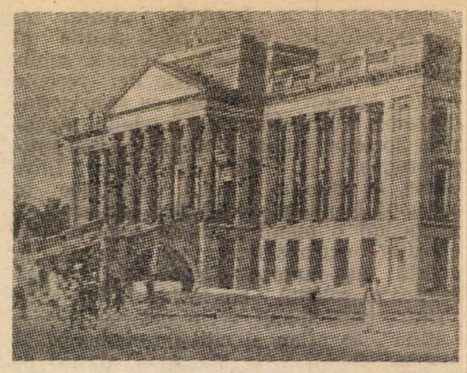

Alegerile pentru un nou parlament — un punct de pe agenda politică srilankeză

Președintele srilankez, Junius Richard Jayewardene, a confirmat, de curînd, că scrutinul prezidențial va avea loc spre sfîrșitul anului și că o decizie privind data organizării alegerilor parlamentare va fi adoptată nu peste mult timp. Publicînd o știre în legătură cu aceste precizări, agenția „Taniug" amintea faptul că mandatul actualului șef al statului srilankez expiră în februarie, anul viitor, relevînd, totodată, că prima jumătate a lui 1989 ar fi perioada firească de desfășurare a alegerilor legislative.

Deocamdată, însă, atenția este concentrată de alegerile locale, provinciale. Organizarea acestora se înscrie în evoluțiile declanșate de acordul indo-srilankez, semnat în vara anului trecut, destinat să contribuie la rezolvarea îndelungatului conflict etnic din Sri Lanka. Este vorba de evoluții complexe, uneori contradictorii, lăsînd, totuși, să se întrevadă unele din coordonatele de viitor ale situației din insulă. De pildă, în ce privește proiectul de lege reglementînd crearea consiliilor provinciale, guvernul a obținut aprobarea Tribunalului Suprem, dar cel mai mare partid din opoziție, Partidul Libertății (P.L.), condus de fostul premier Sirimavo Bandaranaike, a refuzat să participe la vot. P.L. a considerat proiectul de lege ca nevalabil din punct de vedere juridic, apreciind că aprobarea sa trebuia să facă obiectul unui referendum.

În pofida rezervelor exprimate de unele formațiuni din opoziție, șapte din cele nouă consilii provinciale au fost desemnate în cadrul alegerilor desfășurate în trei faze : la 28 aprilie, 2 și 9 iunie. Partidul Național Unit, al președintelui Jayewardene, a obținut majoritatea.

Potrivit știrilor sosite din Colombo, incidente serioase au marcat recentele consultări electorale provinciale. Ele s-au datorat campaniei de violență și confruntare etnică, declanșată de elementele extremiste. Activitatea acestora a stînjenit, de altfel, toate încercările de pînă acum de găsire a unei soluții pentru neînțelegerile ce dezbină, de mai mulți ani, cele două comunități etnice din insulă: singaleză — majoritară în țară și tamilă — minoritară, prin raportarea la totalitatea populației srilankeze, dar majoritară în provinciile de nord și est. Dorința găsirii unei căi de reglementare pașnică, politică pentru lunga criză etnică din insula Sri Lanka — criză afectînd, în evoluția sa, și relațiile dintre această țară și India, stat vecin, pe teritoriul căruia trăiește o importantă populație tamilă — a stat la baza acordului semnat la 29 iulie 1987, la Colombo, de președintele srilankez și premierul indian. Realizarea prevederilor acordului, inclusiv sosirea în Sri Lanka a forțelor indiene de menținere a păcii au întîmpinat, însă, serioase rezistențe. La numai două luni de la semnarea acordului indo-srilankez, extremiștii tamili, în bună parte membri ai organizației înarmate „Tigrii Eliberării", au relansat atacurile împotriva etnicilor singalezi. Problema refugiaților din nord și est spre alte regiuni ale țării a devenit tot mai acută. Încălcarea prevederilor acordului de pace și respingerea repetatelor apeluri la depunerea armelor au determinat guvernul de la Colombo să ia măsuri mai drastice. Totodată, unitățile indiene au înaintat și ocupat mai multe puncte de sprijin ale extremiștilor tamili, lansînd, în octombrie, anul trecut, o vastă ofensivă împotriva bastionului acestora din peninsula Jaffna, în partea nordică a Sri Lankăi.

Pe de altă parte, acordul de pace a întîmpinat împotrivirea șovinismului singalez din regiunile sudice ale țării. În mod paradoxal — scria un comentator din Colombo, — cele două extremisme s-au întîlnit, în esența acțiunii lor, sabotînd ten-

---

În această săptămînă...

New York. Convorbirile cvadripartite privind situația din Africa australă

Într-o reședință situată pe Insula Guvernatorului din Golful New York s-a desfășurat, între 11 și 13 iulie, o nouă rundă de convorbiri (a treia, în ultimele trei luni) la care au participat reprezentanții Angolei, Cubei, Africii de Sud și Statelor Unite. De menționat că este pentru prima oară cînd una dintre țările implicate găzduiește o asemenea reuniune. După cum s-a precizat, cele patru delegații au fost formate din experți, care au reluat studiul dosarelor din punctul unde se ajunsese la 24—25 iunie, la Cairo.

La încheierea dezbaterilor a fost dat publicității un comunicat comun în care, între altele, se subliniază — potrivit agenției „KUNA" — că scopul acestora a fost „de a continua eforturile în vederea găsirii unei soluții la conflictul din Africa australă".

Referindu-se la comunicat, sursa citată precizează că, în baza celor realizate la Londra și Cairo, la New York delegațiile au căzut de acord — sub rezerva aprobării de către guvernele respective — asupra unui document intitulat „Principii pentru o reglementare pașnică în Africa australă".

În așteptarea acordului guvernelor respective, delegațiile au convenit, între altele, ca viitorul obiectiv al negocierilor să fie concretizarea acestor principii de bază în acorduri care să ducă la o reglementare globală. Delegațiile au discutat, de asemenea, mijloacele pentru a crea în această regiune un climat generator de progrese suplimentare în cadrul negocierilor.

Recunoscînd necesitatea de a accelera și mai mult ritmul lucrărilor, delegațiile au căzut de acord să organizeze, în prima săptămînă a lunii august, o întîlnire de experți la cel mai înalt nivel.

Referindu-se la aceste convorbiri, cu prilejul unei conferințe de presă organizate la sediul O.N.U., șeful delegației angoleze, Antonio dos Santos Franca (N'Dalu), șeful Statului Major al armatei, ministru adjunct al apărării, declara că „ele s-au desfășurat într-un climat propriu negocierilor". La rîndul său, directorul general din M.A.E. al Africii de Sud, Neil van Heerden, conducătorul delegației sud-africane, a evidențiat „atmosfera foarte bună și serioasă", subliniind că părțile au avansat considerabil în raport cu runda precedentă, desfășurată la Cairo, luna trecută.

Rezultatele recentelor convorbiri cvadripartite de la New York privind Africa australă întăresc speranțele S.W.A.P.O. că în lunile următoare s-ar putea realiza noi progrese în direcția soluționării problemelor din regiune — a declarat, potrivit agenției „ADN", Hidipo Hamutenya, membru al conducerii S.W.A.P.O., secretar pentru probleme de propagandă și informații. El a apreciat că cele convenite la New York de reprezentanții Angolei, R.S.A., Cubei și S.U.A. sînt în concordanță cu înțelegerea angolezo-cubaneză care prevede că aplicarea rezoluției 435 a O.N.U. privind independența Namibiei reprezintă o condiție prealabilă pentru retragerea trupelor cubaneze din Angola. Hamutenya a adăugat că S.W.A.P.O. va continua lupta pe toate fronturile pînă cînd conflictul din sud-vestul Africii va fi definitiv reglementat.

Deși convorbirile s-au desfășurat cu ușile închise, observatorii evidențiază faptul că s-a căzut, de pe acum, de acord să fie convocată o nouă întîlnire a celor patru și, de asemenea, există elemente în comunicatul comun care sugerează ritmul strîns în care decurg aceste negocieri cvadripartite.

tativele de restabilire a păcii și de reconciliere în insula srilankeză. Prin urmare, starea de urgență, proclamată pentru prima oară în mai 1983, din cauza tensiunilor etnice, a fost periodic prelungită, ultima oară în luna iunie a.c.

În tot acest timp, au continuat și eforturile de restabilire a calmului, ordinii, a unei situații normale, care să permită evoluția firească a vieții interne. Recent, cu ocazia unei noi înțelegeri indo-srilankeze, situația din provinciile de nord și est era apreciată ca „încurajatoare" ; pornind de aici, s-a convenit asupra retragerii unui prim eșalon din cei 75 000 de soldați indieni dislocați în insulă.

Organizarea consultărilor electorale la diferite niveluri, inclusiv a scrutinurilor locale, a fost concepută ca o parte a acestui proces complex de normalizare. Astfel, electoratul din frămîntatele regiuni de nord și est ale insulei va putea să decidă asupra soartei acestor provincii printr-un referendum, ce va fi organizat înainte de sfîrșitul acestui an. Pentru alegerile regionale din aceste provincii, procesul electoral a fost deja declanșat. La începutul lunii iulie, președintele Jayewardene făcea cunoscută hotărîrea membrilor organizației tamile „Tigrii Eliberării" de a depune armele și de a participa la aplicarea acordului de pace. De asemenea, reprezentantul din India al acestei grupări confirma ideea participării la apropiatele alegeri pentru organele locale ale puterii.

Premierul indian, Rajiv Gandhi, și președintele Sri Lankăi, J. R. Jayewardene — semnatarii acordului din iulie 1987

Comentînd ultimele evoluții, diverși observatori consideră că, dacă vor fi folosite aceste premise de pace, pentru prima oară după mult timp, conflictul etnic srilankez ar putea să se îndrepte spre o soluționare. Este vorba — amintesc ei — despre un conflict vechi, de mare complexitate, afectînd întreaga viață internă din insulă. În incidentele din ultimii cinci ani, de intensă înfruntare, au pierit peste 6000 de persoane, iar daunele materiale sînt apreciate la circa 2 miliarde dolari. În jur de un milion de persoane — tamili, singalezi sau musulmani — au fost nevoiți să se refugieze din locurile de baștină, situate în zonele de conflict din nordul și estul insulei. Aproape 100 000 de case, 11 300 de magazine sau întreprinderi, 300 de școli și diferite oficii, mii de vehicule au fost avariate sau distruse. Efecte dezastruoase au fost înregistrate în ce privește viața economică, adîncindu-se considerabil fenomene precum sărăcia și șomajul. Un amplu program de refacere a fost pus în lucru anul acesta. El prevede, între altele, crearea de 200 000 de noi locuri de muncă, în 1988, și a altor 500 000 pînă în 1990. Garanția îndeplinirii proiectelor de dezvoltare economică și socială o reprezintă, însă, o evoluție politică normală în țară.

La Colombo, se așteaptă ca alegerile provinciale — primele de acest gen din țară — să contribuie la stabilizarea și normalizarea situației politice. Cu atît mai mult cu cît alte două momente electorale, de mare însemnătate, se profilează în viitor : scrutinul prezidențial și cel parlamentar.

Liana Nichifor

În această săptămînă...

Atena. O hotărîre în problema bazelor americane

Cu circa două săptămîni înaintea celei de-a 8-a runde a negocierilor privind viitorul statut al bazelor americane din Grecia, programată pentru sfîrșitul lunii iulie, guvernul elen a notificat S.U.A. hotărîrea de a anula acordul de cooperare economică și de apărare dintre cele două țări. Așteptată de mai mult timp la Atena, decizia adoptată capătă semnificația unui refuz al Greciei de a prelungi clauzele acordului în vigoare și peste data de 31 decembrie a.c., cînd acesta expiră.

Semnat în 1983, în urma unor negocieri dificile, documentul în cauză reglementează, pînă la sfîrșitul anului, condițiile prezenței militare americane pe teritoriul elen. Din chiar prevederile lui, rezultă că, în cazul în care una dintre părți nu subscrie la prelungirea clauzelor convenite anterior, ea trebuie să notifice faptul cu un preaviz de cel puțin șase luni. Este exact paragraful căruia i s-a conformat, acum, guvernul elen, susținător, în repetate rînduri, al ideii că acordul din 1983 nu poate fi prelungit după 31 decembrie a.c. Procedural vorbind, notificarea — prezentată ambasadei S.U.A. din capitala elenă — oferă părții americane un răgaz de 17 luni, de la expirarea înțelegerilor în vigoare, pentru desființarea bazelor militare deținute în Grecia.

Problema atitudinii față de acord s-a pus, cu deosebită acuitate, în contextul noilor negocieri greco-americane asupra prezenței militare a S.U.A. pe solul elen. Începute în noiembrie 1987, aceste tratative nu au dus, pînă acum, la nici un rezultat concret, pături largi ale opiniei publice elene pronunțîndu-se pentru încetarea lor și trecerea la retragerea bazelor americane. În ce-l privește, manifestîndu-și disponibilitatea pentru încheierea unui acord nou, guvernul grec a arătat că acesta va trebui să difere de cel anterior și să țină seama de „interesele naționale majore" ale țării. Totodată, conform precizărilor premierului Andreas Papandreu, o eventuală nouă înțelegere asupra bazelor americane va fi supusă aprobării unui referendum, abia apoi, în funcție de rezultate, urmînd să fie adoptată o decizie finală. Actualele negocieri, dificile și de durată, trebuie purtate — spunea el — „pornind de la zero, ca și cum niciodată nu ar fi existat baze americane în Grecia".

Amintim că S.U.A. dispun, pe teritoriul elen, de patru baze militare mari (două în Grecia continentală și două în insula Creta) și de circa 17 instalații auxiliare, amplasate cu începere din 1953.

S.U.A. Convenția democraților

O dată la patru ani, fiecare din cele două mari partide americane se întrunește, timp de patru zile, în ceea ce e numit Convenția națională — „singurul moment în care partidele noastre politice înfruntă realitatea", după cum subliniază un vechi observator al vieții politice, David Broder. La aceste convenții sînt desemnați candidații la funcțiile de președinte și vicepreședinte ai țării, sînt definitivate și adoptate platformele electorale ale partidului și sînt dezbătute marile probleme cu care se confruntă țara în respectivul moment. De regulă însă, un candidat victorios în alegeri se va îndepărta de platforma electorală, dacă nu cumva o va neglija cu totul și prea puține din aspectele menționate ca majore și necesitînd o atenție deosebită vor rămîne între prioritățile viitoarei Administrații. Prima convenție din acest an se desfășoară în aceste zile la Atlanta, statul Georgia, reprezentînd stadiul final al preliminariilor democrate, înaintea alegerilor prezidențiale propriu-zise.

Partidul Democrat, care n-a cîștigat decît trei alegeri în ultimii patruzeci de ani, este dornic să revină la Casa Albă. Esențială pentru victorie este unitatea tuturor curentelor din acest partid și, un timp, s-a socotit că opțiunile foarte îndepărtate ale celor doi candidați care s-au înfruntat pînă la sfîrșitul preliminariilor (Michael Dukakis și Jesse Jackson) ar putea dăuna. Dar, pe de o parte, s-au făcut concesii reciproce și, pe de altă parte, Dukakis pare să fi acționat în așa fel încît să nu-și îndepărteze vreun grup capabil să-l sprijine în noiembrie. Paul Kirk, președintele partidului, sublinia, astfel, „spiritul de unitate" în care democrații s-au adunat la Atlanta.

Dar Dukakis l-a desemnat drept coechipier pe senatorul texan Lloyd Bentsen, 67 de ani. Sprijinitorii reverendului de culoare Jesse Jackson l-ar fi dorit pe acesta. Dukakis are însă argumente : pentru a cîștiga statele din sudul Uniunii, care au votat la ultimele două alegeri prezidențiale cu republicanii, democrații au nevoie nu numai de un om din sud, dar și de unul mai conservator. În al doilea rînd, Texasul este foarte important (29 electori) și o victorie aici poate fi decisivă. În al treilea rînd, Bentsen l-a mai învins în acest stat pe republicanul George Bush. În sfîrșit, un anume rol au și referirile așa-numite „istorice". Dukakis, care nu o dată în timpul campaniei a făcut referiri la fostul președinte Kennedy (și el din Massachusetts), a acționat întocmai ca acesta, propunînd un tandem Massachusetts—Texas („axa Boston—Austin", cum a numit-o Bentsen). Desemnarea lui Bentsen a creat însă tensiune între cele două curente majore din partid, aplanate cu greu înaintea convenției. „Îl vreau pe Jackson profund implicat în campanie, ca lider de partid — a insistat Dukakis. Va fi o cursă foarte dură și avem nevoie de sprijinul oricărui grup din Statele Unite".

În prima apariție publică de dinaintea convenției, împreună, Dukakis și Bentsen s-au referit la cîteva puncte ale programului lor, între care : „o politică externă care să reflecte valorile americane", sancțiuni aplicate Africii de Sud, lupta împotriva drogurilor ș.a. Toate — menționate în platforma electorală, mai moderată și cu mult mai scurtă decît cea din urmă cu patru ani, intitulată „Restabilirea competenței și revigorarea speranței". Acestei platforme, stabilită de un comitet special înaintea convenției, era posibil ca grupul lui Jackson să-i adauge unele amendamente. La încheierea ediției noastre, platforma electorală a partidului încă nu fusese adoptată.

BEIRUT

O ecuație cu mai multe necunoscute

La Beirut, situația este, în prezent, relativ calmă după încetarea, cu două săptămîni în urmă, a luptelor dintre fracțiunile rivale, palestiniene și șiite, desfășurate în periferiile părții de vest a orașului. Problema principală, aflată acum la ordinea zilei, o constituie ținerea alegerilor prezidențiale, care, conform prevederilor constituționale, ar trebui să aibă loc în cursul lunii viitoare, urmînd ca, în septembrie, actualul șef al statului, Amin Gemayel, să predea mandatul, pentru o perioadă de șase ani, unei alte personalități politice desemnate de votul parlamentului libanez.

În ultimele luni, periferiile de vest ale capitalei libaneze, cu populație preponderent musulmană, au cunoscut două runde prelungite de confruntări armate ce au extins aria distrugerilor, sporind, totodată, tragica listă a pierderilor umane. Începînd din februarie, animozitățile mai vechi dintre cele două mari grupări politico-militare ale șiiților libanezi — Amal și Hezbollah — au degenerat într-un sîngeros conflict armat, momentele culminante ale bătăliei fiind înregistrate în luna mai. Bilanțul luptelor încheiate, abia după instaurarea în zonă a unor trupe siriene aparținînd „Forței arabe de descurajare", s-a ridicat la 250 de morți și 1 250 de răniți.

Ar fi de amintit că musulmanii șiiți ce reprezintă, în momentul de față, circa o treime din întreaga populație a Libanului, s-au stabilit în număr mare în periferiile zonei vestice ale capitalei libaneze, în ultimul deceniu și jumătate, majoritatea acestora provenind din sudul țării, de unde s-au refugiat datorită stihiilor pustiitoare ale războiului, marcat în regiunea respectivă de desele invazii ale armatei israeliene. Ei au început să se organizeze politic în 1974, cînd a fost creată „mișcarea dezmoșteniților" a cărei prezență activă pe scena politică s-a făcut simțită cam din 1980, prin gruparea Amal, cu caracter oarecum laic și militar. Milițiile organizației politico-militare Amal au devenit, în scurt timp, o puternică forță armată, dispunînd de blindate și artilerie și luînd parte activă, alături de palestinieni, la apărarea Beirutului de vest, în cursul asediului acestuia de către trupele israeliene, în vara anului 1982. Doi ani mai tîrziu, la începutul lui 1984, aceleași miliții Amal au determinat, în mare măsură, Forța multinațională occidentală să încheie intervenția sa din Liban. Pozițiile părăsite de acestea au fost ocupate imediat de milițiile musulmane. Ulterior, organizația Amal s-a angrenat într-un lung conflict armat cu foștii săi aliați palestinieni, cunoscut sub numele de „războiul taberelor", care a provocat, din 1984, moartea și rănirea a mii de persoane, continuînd în pofida repetatelor demersuri ale țărilor arabe ce au înființat, la un moment dat, și un comitet pentru reconciliere, format din miniștrii afacerilor externe ai mai multor state membre ale Ligii Arabe.

Hezbollah (partidul lui Dumnezeu — în traducere din arabă), organizație cu pronunțat caracter religios-militant, apărut cu cinci-șase ani în urmă, și-a strîns extrem de repede o largă clientelă politică din rîndul maselor paupere ale populației șiite, creîndu-și, la rîndul său, miliții proprii, atît la Beirut, cît și în sudul Libanului, unde au devenit, în momentul de față, principalul component al gherilei anti-israeliene.

După încetarea luptelor de la Beirut dintre Hezbollah și Amal, capitala libaneză a continuat să audă concertul sinistru al rafalelor de arme automate și al exploziilor de obuze. Protagoniști au fost, de data aceasta, fracțiunile rivale ale palestinienilor din taberele Chatilla și Bourj Barajneh, situate în sudul Beirutului, între oraș și aeroportul internațional, respectiv combatanții organizației Fatah, partizani ai lui Yasser Arafat și oamenii colonelului Abu Mussa, cunoscut pentru dureroasa disidență provocată, în vara lui 1983, și urmată de sîngeroasele lupte de la sfîrșitul acelui an pentru dominarea taberelor palestiniene din nordul Libanului. După 70 de zile de dramatice confruntări (declanșate în aprilie anul acesta) și care au costat viața a o sută de persoane și rănirea altor cinci sute, combatanții Fatah au acceptat, pentru a pune capăt vărsării fratricide de sînge, să părăsească taberele de la Beirut în cadrul unui acord garantat de partidele de stînga libaneze, care a intrat în vigoare la 8 iulie a.c. Ei s-au retras în taberele Ain Helue și Mieh-Mieh de la periferia orașului Saida, controlat de milițiile musulmanilor suniți din „Organizația populară nasseristă".

La Beirut, controlul întregii zone vestice a orașului este exercitat acum de 7 000 de militari din trupele siriene ale „Forței arabe de descurajare" (în total 25 000—30 000 de soldați amplasați, în cea mai mare parte, în podișul Bekaa și în nordul țării). Libanul rămîne, în continuare, divizat între diverse comunități, marja de acțiune a autorităților statale fiind extrem de redusă. În Beirutul de est și în regiunea muntoasă și de litoral, la nord de capitală (circa 1 000 kmp), „Forțele libaneze" — milițiile unificate ale formațiunilor conservatoare creștine — fac legea. Regiunea muntoasă Chouf, de la sud de Beirut, rămîne, mai departe, fieful miliților druze ale Partidului Socialist Progresist. În regiunea creștină Zghorta, din nordul Libanului, partizanii fostului președinte al republicii (1970—1976), Suleiman Frangieh, dețin controlul total. În „centura de securitate" (800 kmp), impusă cu forța de Israel, 2 000 de mercenari din așa-numita „Armată a Libanului de sud", sprijiniți de circa 1 000 de soldați israelieni, se confruntă zilnic cu gherila șiită, pierderile umane și materiale crescînd fără încetare.

În această situație confuză urmează să se desfășoare alegerile pentru un nou președinte al republicii care, conform cutumei, ar trebui să aparțină comunității creștine maronite (aceasta formează un sfert din populația țării și, în mod obișnuit, deține 30 de mandate în parlamentul libanez). Actualul șef al statului, Amin Gemayel, a fost ales, cu unanimitate de voturi, imediat după moartea tragică a fratelui său Bechir, ucis în cursul unui atentat, cu cîteva zile înainte de a-și prelua funcția de președinte al republicii, în septembrie 1982. Realizarea unei unanimități este greu de crezut că se va mai repeta, ținînd seama de numărul mare de candidați ce se anunță și de opoziția cercurilor politice musulmane față de cei care ar avea cele mai mari șanse să fie desemnați de comunitatea maronită pentru cea mai înaltă magistratură în stat.

Mandatul actualului parlament ales în 1972, pentru o perioadă de patru ani, conform prevederilor constituționale, a fost prelungit în mai multe rînduri, datorită situației create după declanșarea războiului civil. În acești ani, numărul normal de 99 de deputați a scăzut cu 26, decedați pe parcurs, printre care și tradiționalii lideri politici ai comunităților maronite, sunite și druze, cum au fost: Pierre Gemayel, Camille Chamoun, Rashid Karame, Kamal Joumblatt. Acest „parlament lung", cu efectiv scăzut, ar trebui să aleagă, luna viitoare, pe șeful statului dintre posibilii candidați: Michel El Khoury (fiul primului președinte al Libanului independent), Raymonde Edde (vechi lider politic al partidului de centru Blocul Național, care trăiește, din 1970, în exil la Paris), generalul Michel Aoun (comandantul-șef al armatei libaneze), fostul președinte al republicii, Suleiman Frangieh, și Dany Chamoun (fiul fostului lider al partidului național-liberal și al coaliției de dreapta creștine „Frontul libanez", decedat anul acesta, în vîrstă de 87 de ani). Lista candidaților posibili este mult mai lungă, dar, după cum afirmă observatorii din zonă, forțele de dreapta maronite înclină spre Dany Chamoun. Acesta nu este însă agreat de cercurile politice musulmane și se presupune că ele se vor opune violent unei asemenea opțiuni, datorită poziției lui față de țările arabe și de Israel.

Ecuația alegerilor prezidențiale din Liban prezintă și alte necunoscute. Și cea mai importantă este dacă scrutinul va avea sau nu loc, la termenul constituțional. Nabih Berri, liderul organizației șiite Amal, este de părere că votul ar trebui amînat pînă după realizarea reconcilierii naționale. Walid Joumblatt, liderul druzilor și al Partidului Socialist Progresist, optează pentru ținerea alegerilor în septembrie. Iar un purtător de cuvînt al președinției republicii a afirmat că ele se vor ține, în mod sigur, în a doua jumătate a lunii august. Dacă această ultimă precizare se dovedește exactă, următoarele patru săptămîni vor fi marcate de o frămîntată activitate politică, într-o atmosferă în care pasiunile diverse și necontrolate pot juca un rol neașteptat.

Crăciun Ionescu

După luptele din mai și iunie, dintre milițiile rivale, aria distrugerilor din cartierele periferice ale Beirutului s-a extins

Prietenie rodnică, sprijin ferm cauzei drepte a poporului coreean

Prezent în R.P.D. Coreeană în această perioadă, în care elanul constructiv al locuitorilor țării, sub conducerea Partidului Muncii din Coreea, își exprimă valențele în „Bătălia celor 200 de zile" — de fapt, o vastă acțiune ce vizează concentrarea eforturilor în direcția materializării, pînă în 9 septembrie 1988, dată ce marchează 40 de ani de la proclamarea republicii, a unor ambițioase proiecte — ești martorul unor multiple secvențe de muncă eroică. Dovezi, în acest sens, întîlnești la orice pas, finalitatea constînd în adăugarea unor noi repere ce trasează devenirea socialistă și comunistă a R.P.D. Coreene. Se schimbă fața acestui stat socialist, se schimbă modul de a gîndi și de existență al oamenilor. Privind silueta marilor obiective industriale ce împînzesc harta țării sau noile blocuri, ale căror acoperișuri se pierd, uneori, în nori, comparînd aceste imagini cu cele ce redau starea de lucruri dinaintea eliberării, ajungi la o primă concluzie : au fost închise multe răni. Poți spune că au fost închise toate rănile. Dar, nu ! O rană, o rană profundă, cu semnificații de dramă națională, continuă să sîngereze, să îndurereze inima milioanelor de coreeni. Pentru că, în pofida dorinței fierbinți a acestora, împotriva intereselor supreme ale națiunii coreene, patria este împărțită, în mod arbitrar, printr-o linie de demarcație, în Nord și Sud. Stare cu care cei ce vibrează la unisonul sentimentelor patriotice nu se pot împăca.

Am consemnat o asemenea realitate pe întreg itinerarul călătoriei recente în R.P.D. Coreeană. Constanța și profunzimea declarațiilor sînt aceleași ca acum cinci ani, cînd am vizitat pentru prima oară această țară, ceea ce oferă suficiente indicii pentru constanța și profunzimea dorinței de reunificare pașnică a patriei, nutrită de cei ce trăiesc și muncesc în R.P.D. Coreeană, dornici, în mod firesc, să înregistreze și să simtă adeziunea, la o astfel de cauză dreaptă, a tuturor celor ce sprijină concretizarea celui mai scump ideal al poporului coreean. Într-un asemenea cadru, este firească satisfacția ziaristului român de a consemna dovezi ce redau sentimente calde, de recunoștință și de prețuire, față de sprijinul pe care poporul român l-a acordat și îl acordă cauzei reunificării pașnice a Coreei. Și, evident, asemenea mărturii nu pot să nu aibă — așa cum afirma unul dintre interlocutori, colonel Song Zin Ok, prim adjunct al directorului Muzeului Victoriei în războiul de eliberare a patriei — strălucire și trăinicie de diamant în perioada **Lunii de solidaritate cu lupta dreaptă a poporului coreean pentru reunificarea pașnică a țării**, manifestare care, pe tărîmul legăturilor dintre România și R.P.D. Coreeană, deține, în fiecare an, un loc aparte în perimetrul larg și bogat în conținut al relațiilor de prietenie și colaborare româno-coreene, fundamentate pe hotărîrile prilejuite de întîlnirile și convorbirile dintre președinții Nicolae Ceaușescu și Kim Ir Sen, întîlniri și convorbiri care, de fiecare dată, au cuprins în aria lor de interes reafirmarea sprijinului poporului român față de cauza dreaptă a poporului coreean : reunificarea patriei.

Relevînd acest adevăr, tovarășul Zang Zun Ki, membru supleant al Biroului Politic al C.C. al Partidului Muncii din Coreea, vicepremier al Consiliului Administrativ al R.P.D. Coreene, ne-a declarat : „Sprijinul neprecupețit pe care poporul român l-a acordat și îl acordă cauzei drepte a poporului coreean nu este și nu poate fi uitat. Pentru că este un sprijin deosebit. Pentru tot ce au făcut și fac România, președintele Nicolae Ceaușescu în această direcție, noi adresăm calde mulțumiri. Este un sprijin care, confirmînd justețea cauzei noastre, ne întărește încrederea în victoria rațiunii care va face ca, în cele din urmă, poporul coreean să trăiască și să-și făurească viitorul liber, într-o patrie unită și prosperă".

În apropiere de Kesong și de Panmunjon, deci în apropierea liniei de demarcație, am vizitat sălile unde au avut loc tratative și s-au semnat documente ce validau o axiomă : un popor hotărît să-și apere ființa națională — în acest caz, poporul coreean — nu poate fi înfrînt. Dar, tot acolo, există, înscrise în istorie, documente care, devenite valori ale istoriei, consemnează sprijinul acordat de poporul român. Mitinguri de sprijin, acțiuni de strîngere de semnături sau de ajutoare materiale, găzduirea unor copii coreeni sau prezența unor medici români, în imediata apropiere a „liniei întîi" a frontului — toate acestea, imortalizate pe peliculă sau hîrtie fotografică și fiind expuse în raza orașului Kesong sau la Muzeul Victoriei, oferă conținut material declarațiilor : „Nu vom uita niciodată ajutorul acordat de poporul român în cea mai grea perioadă a existenței noastre, sublinia primul adjunct al directorului Muzeului Victoriei. Ajutor care se prelungește, peste timp, în sprijinul pe care România ni-l acordă, în toate împrejurările, în eforturile pe care le depunem pentru reunificarea pașnică a țării. Nutrim față de România sentimente de caldă recunoștință pentru ajutorul material, moral și politic dat în perioade grele ale evoluției noastre. Sînt mărturii care rămîn pe veci înscrise cu litere de aur în istoria poporului coreean și care dovedesc sinceritatea, temeinicia și rodnicia prieteniei ce a legat și leagă popoarele din cele două țări".

La rîndul său, Pak Îi Ciun, adjunct al ministrului de externe al R.P.D. Coreene, ne-a declarat : „În cronica bogată a relațiilor dintre țările noastre, sprijinul acordat de România, pe toate planurile, pentru lupta poporului coreean pentru reunificarea țării, în mod independent și pașnic, deține o pondere deosebit de însemnată. Ne bucură foarte mult că, în acest sens, poziția poporului român este constantă și fermă, pornind de la interesele poporului coreean de a trăi într-o singură Coree. O asemenea poziție a fost reafirmată recent în mesajul transmis de tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășului Kim Ir Sen și constituie elementul comun al manifestărilor organizate în România cu prilejul Lunii de solidaritate cu lupta noastră. Pentru exprimarea și concretizarea unei asemenea poziții sîntem recunoscători. Ne bucurăm mult că avem prieteni foarte buni, ca România, în centrul Europei".

Asemenea cuvinte, ce dau expresie unor sentimente nutrite din inimă, am consemnat și în alte locuri înscrise ca repere ale itinerarului parcurs în R.P.D. Coreeană. Le-am auzit rostite în timp ce admiram siluetele zvelte ale noilor construcții ce sporesc frumusețea Wonsanului, pe litoralul Mării de est, sau cu prilejul unei convorbiri spontane, desfășurată cu locuitori ai unei așezări de la poalele Munților de diamant. Le-am înregistrat spuse de însoțitor în timp ce, de pe o colină, căutam să îmbrățișăm cu privirea măreția digului și a ecluzelor de la Nampo. Dar, la Sarion, capitala provinciei Huanghe de nord, cuvintele calde la adresa poporului român par să dobîndească un spor de vibrație, fie că sînt rostite de un muncitor de pe șantierul marelui complex de îngrășăminte potasice, de directorul Fabricii textile, de o elevă a Școlii de artă din localitate sau de secretarul adjunct al organizației de partid din cadrul Fermei cooperative Mikok. Originea acestui plus de vibrație se află, cred, în faptul că zona se află — geografic — „în prima linie" a luptei pentru reunificare. Sînt localnici despărțiți arbitrar, prin linia de demarcație, de ființe apropiate aflate în Sud. Mulți dintre cei ce locuiesc aici au pierdut pe cei dragi în timpul războiului care a distrus complet Sarionul. Au luptat și au învins. Pe cîmpul de luptă și în bătălia pașnică a reconstrucției, în urma căreia orașul, ca întreaga provincie, ca întreaga parte de Nord a Coreei, s-a înscris pe traiectoria ascendentă a unor profunde înnoiri, sub conducerea Partidului Muncii, în frunte cu tovarășul Kim Ir Sen. O luptă, o bătălie în care are o mare importanță să simți aproape umărul prietenului, cum sublinia, rezumînd, parcă, mărturisirile anterioare, Kim In Giung, vicepreședintele Comitetului popular al provinciei. „În zilele grele ale războiului, în acțiunile de refacere a potențialului economic — ne spunea el — am găsit în poporul român un sprijinitor de nădejde. Așa cum, ulterior, acest sprijin a luat alte forme cerute de amploarea din ce în ce mai mare a relațiilor bilaterale de prietenie și colaborare. Nu uităm ajutorul dat de poporul român, atunci. Nu uităm sprijinul pe care ni-l acordă acum, pentru ca marea noastră cauză să fie încununată de succes. Unei prietenii sincere nu poți să-i răspunzi altfel. Iată de ce sînt convins că, pe baza dorinței și hotărîrii reciproce, pe baza contribuțiilor determinante ale președinților Kim Ir Sen și Nicolae Ceaușescu, raporturile dintre R.P.D. Coreeană și România vor cunoaște, mai departe, cursuri ascendente, spre binele ambelor țări. Și, totodată, spre binele păcii și conlucrării internaționale".

Sînt gînduri ce-și găsesc ecou puternic în România. Iar reafirmarea, în cadrul Lunii de solidaritate cu lupta poporului coreean, a sprijinului acordat de poporul român cauzei drepte a acestuia — reunificarea pașnică și independentă a patriei — mărturisește, o dată în plus, sentimente de prietenie sinceră, dorința ca relațiile dintre România și R.P.D. Coreeană să se dezvolte în continuare, pe măsura posibilităților existente, în avantajul țărilor și popoarelor noastre.

Ion Stoica

R. P. POLONĂ

Anul 44

Străbătînd într-un elegant microbuz magistrala rutieră dintre capitala Poloniei, Varșovia, și orașul Cracovia, în compania unor colegi de breaslă de la Agenția Poloneză de Presă P.A.P., eram asaltat de o multitudine de sentimente și gînduri stîrnite de defilarea rapidă — de o parte și de alta a drumului — a unor imagini dintre cele mai variate. Soarele îmbietor de mai scălda într-o lumină primăvăratică vaste zone agricole, care ilustrau convingător hărnicia și eforturile oamenilor muncii din domeniul agriculturii, ramură importantă a economiei poloneze, care a cunoscut, în ultimii 5 ani, o dezvoltare rapidă și multilaterală, beneficiind, în continuare, de condiții avantajoase pentru noi și noi realizări. În 1987, producția agricolă globală a Poloniei a fost cu 4,5 la sută mai ridicată decît producția medie realizată în cei 4 ani precedenți ; s-au recoltat cu 17 la sută mai multe cereale decît recolta medie a perioadei anterioare de 5 ani, s-au obținut cantități importante de legume și fructe, care asigură o bună aprovizionare, inclusiv pentru industria alimentară. Industria poloneză acordă un sprijin continuu agriculturii. Potrivit prevederilor planului, industria constructoare de mașini va realiza, pînă în anul 1995, o producție anuală de 85 000 de tractoare. Se prevede, de asemenea, realizarea a mai mult de 40 noi tipuri de instalații, dispozitive și mașini pentru nevoile agriculturii. Demne de atenție sînt, de asemenea, rezultatele din comerțul exterior cu produse agroalimentare, a căror participare la exportul global polonez a crescut de la 11 procente — în anul 1986 — la 12,5 procente anul trecut, soldul favorabil al schimburilor externe cu produse alimentare reprezentînd, în 1987, 173 milioane dolari și 84 milioane ruble.

Continuînd călătoria spre Cracovia, în atmosfera caldă, prietenească ce caracterizează în mod obișnuit toate întîlnirile dintre români și polonezi, intersectăm un gigantic pod feroviar al cărui contur profilat pe seninul cer de mai proiectează complicate instalații electrice. Privind cu un sentiment de admirație această operă constructivă, aveam să aflăm că, în Polonia, se acordă o atenție susținută dezvoltării transporturilor de toate felurile — element esențial al creșterii ansamblului economiei socialiste. Lungimea căilor ferate electrificate sporește în fiecare an cu peste 500 km., aproape jumătate din rețeaua feroviară poloneză fiind deja electrificată. Pornind de la importanța pe care o are electrificarea căilor ferate, atît din punctul de vedere al sporirii vitezei de transport și, implicit, a traficului de mărfuri și de călători, cît și al economisirii de combustibili, lucrările de electrificare continuă în ritm intens.

Nowa Huta — peisaj industrial în continuă transformare și modernizare

Indicatoarele rutiere avertizează că ne apropiem de Cracovia, intrînd prin zona „Nowa Huta". Nu mă pot sustrage amintirii că, în urmă cu mulți ani, aflam din presă că pe harta Poloniei apărea un gigant al industriei siderurgice. Data la care se năștea acest combinat siderurgic și — împreună cu el — un adevărat nou oraș în milenara Cracovie, a fost stabilită, desigur nu întîmplător, la 22 iulie — Ziua Renașterii Poloniei, sărbătoarea națională a poporului polonez. În urmă cu 34 de ani, în iulie 1954, cînd Polonia își sărbătorea un deceniu de la Ziua Renașterii, la Nowa Huta intra în funcțiune primul agregat siderurgic al noului combinat — un furnal de mare capacitate, împreună cu bateriile de cocsificare și instalațiile de aglomerare a minereului. După acea dată memorabilă, platforma combinatului siderurgic s-a îmbogățit mereu cu noi și noi furnale, cu baterii de cocs, cu instalații tot mai moderne de aglomerare a minereului, cu cuptoare ale oțelăriilor Martin și electrice, cu instalații pentru laminarea la cald și la rece, cu laminoare de profil și de tablă pentru industria de autoturisme, pentru construcțiile navale. Treptat, marea platformă industrială din răsăritul Cracoviei a crescut și s-a modernizat mereu — procesul de perfecționare și modernizare continuă și în prezent —, devenind unul din simbolurile trăiniciei construcției socialiste în țara prietenă.

Intrăm în Cracovia, oraș-muzeu, oraș-legendă, oraș industrial. Noul cartier Nowa Huta, un adevărat oraș care are deja circa 200 000 de locuitori, ne întîmpină cu clădiri frumoase, cu parcuri și alte zone verzi, cu flori, multe flori. Trecerea către orașul vechi se face pe nesimțite. Este, desigur, firesc că un asemenea oraș atrage un număr mare de turiști și am observat cu bucurie grupuri de români veniți aici prin O.N.T., iar printre autoturismele cu înregistrări străine o Dacie cu număr de Galați, un Oltcit cu număr de București, o altă Dacie cu număr de Iași...

Erau și aceste prezențe reflectări ale relațiilor de colaborare prietenească dintre România și Polonia. În mod firesc, poporul nostru urmărește cu mult interes și cu sentimente de simpatie activitatea pe care poporul polonez o desfășoară, sub conducerea Partidului Muncitoresc Unit Polonez, pentru construcția noii orînduiri, pentru înaintarea pe drumul progresului și civilizației socialiste. De-a lungul istoriei, popoarele român și polonez s-au aflat unul lîngă altul în lupta pentru independență, pentru eliberarea națională și socială. În perioada edificării socialiste, relațiile româno-poloneze, stimulate puternic de comunitatea de orînduire, de țeluri și aspirații fundamentale, s-au dezvoltat continuu pe cele mai variate planuri : politic, economic, tehnico-științific, cultural, precum și în sfera vieții internaționale, în lupta pentru securitate, pace și colaborare în Europa și în lume.

Ca o contribuție de cea mai mare importanță la adîncirea și întărirea continuă a prieteniei și colaborării româno-polone s-au înscris întîlnirile și convorbirile dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Wojciech Jaruzelski. Înțelegerile realizate și măsurile stabilite cu aceste prilejuri au dat, de fiecare dată, noi impulsuri, au conferit noi dimensiuni conlucrării multilaterale româno-polone. Temelia trainică a raporturilor o constituie Tratatul de prietenie, colaborare și asistență mutuală dintre România și Polonia, ale cărui prevederi, reconfirmate de înțelegerile la nivel înalt, își găsesc materializarea în evoluția mereu ascendentă a colaborării româno-polone în toate domeniile.

Dezvoltarea continuă a legăturilor de prietenie și colaborare dintre România și Polonia, dintre Partidul Comunist Român și Partidul Muncitoresc Unit Polonez, dintre cele două popoare răspunde intereselor edificării noii orînduiri în țările noastre și constituie, în același timp, o contribuție importantă la întărirea unității și solidarității țărilor socialiste, la afirmarea cauzei păcii, securității și înțelegerii în Europa și în întreaga lume.

Panait Lefter

CUBA

Noua semnificaţie a Moncadei

26 iulie 1953 — memorabila zi a asaltului cazărmii Moncada, din Santiago de Cuba, de către un grup de tineri revoluţionari, avîndu-l în frunte pe Fidel Castro. A fost marcat, atunci, actul de naştere al revoluţiei cubaneze, victorioasă şase ani mai tîrziu, cînd la 1 ianuarie 1959, detaşamentele armatei revoluţionare pătrund în Havana, alungînd regimul generalului Batista.

Zi a insurecţiei naţionale cubaneze, 26 iulie simbolizează, în prezent, marile prefaceri realizate de poporul Cubei, pe drumul deschis de asaltul Moncadei. Vestita fortăreaţă, simbol al dictaturii şi oprimării, este — aşa cum relevă inscripţia de pe frontispiciul ei — „Cazarmă transformată în şcoală". Inscripţia indică noua semnificaţie a Moncadei, nume cu o rezonanţă aparte în istoria contemporană a ţării : idealurile luptei revoluţionare s-au împlinit prin edificarea Cubei de azi, constructoare a socialismului, cu o economie în plină dezvoltare şi o cultură devenită bun al întregului popor. Însemnele acestor profunde şi înnoitoare transformări sînt evidente pretutindeni pe întinsul ţării : schelele construcţiilor, combinatele industriale, şcolile şi spitalele, noile locuinţe, centrele de cercetări ştiinţifice stau mărturie constantă a muncii desfăşurate de un popor angajat într-o vastă operă de creaţie, spre care îşi mobilizează plenar resursele, energia şi iniţiativa.

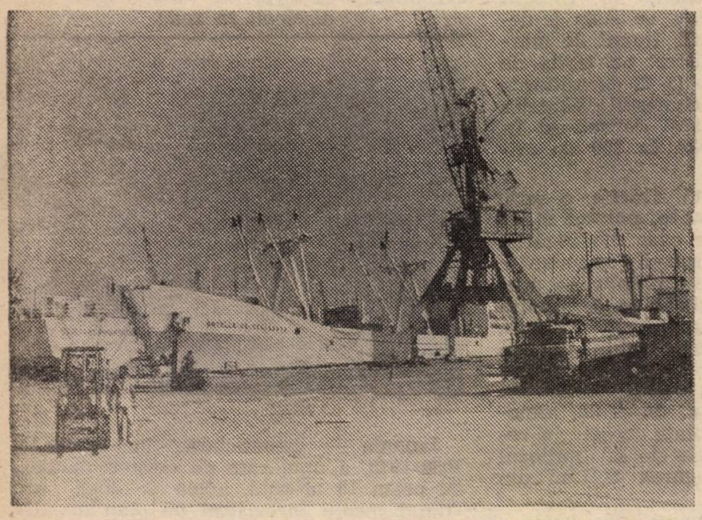

Imagine din portul Havana

În anii revoluţiei, provincia Holguin a cunoscut, de pildă, una din cele mai rapide dezvoltări social-economice. Pe o suprafaţă de aproximativ 9 000 kmp — reprezentînd circa 8 la sută din teritoriul naţional —, în această regiune s-au construit, în ultimii ani, 123 obiective industriale, peste o sută de unităţi de învăţămînt, 29 de centre medico-sanitare şi aproximativ 17-000 locuinţe. În partea de nord-est a provinciei, bogată în importante zăcăminte de fier şi nichel, au fost date în funcţiune o serie de întreprinderi prelucrătoare. La Moa, funcţionează un institut tehnic superior, care pregăteşte cadre de specialitate pentru economia naţională ; alt domeniu de dezvoltare îl constituie industria constructoare de maşini şi utilaje necesare agriculturii, îndeosebi pentru cultura trestiei de zahăr, produs tradiţional al ţării.

Toate regiunile Cubei, se află, de altfel, angajate într-un vast proces de transformare socialistă, care se extinde generos din Oriente pînă în Pinar del Rio, în celălalt capăt al ţării. Ritmurile accelerate ale dezvoltării au impus, ca o necesitate, valorificarea tuturor resurselor energetice, descoperirea altora noi. În acest sens, obiectivele actualului plan cincinal (1986—1990) prevăd continuarea prospecţiunilor petroliere atît pe teritoriul ţării — cu o suprafaţă de 114 000 kmp —, cît şi în platforma sa continentală (70 000 kmp), dispunînd, de asemenea, de un important potenţial. Lucrările de exploatare a hidrocarburilor, scrie agenţia „Prensa Latina", reprezintă una dintre activităţile fundamentale în domeniul energetic. Au fost astfel efectuate forări în numeroase zone care au resurse de hidrocarburi, descoperindu-se circa 13 zăcăminte. Şi în continuare, Cuba îşi propune să intensifice forajele, să tripleze volumul cercetărilor geofizice şi să sporească numărul sondelor productive, precum şi o mai bună punere în valoare a gazelor naturale asociate. De asemenea, în domeniul rafinării, obiectivul urmărit este creşterea capacităţii de la 7,8 milioane tone în prezent, la 10,8 milioane tone la sfîrşitul cincinalului în curs. Prin extinderea rafinăriei din provincia orientală Santiago de Cuba, importurile anuale de derivate se vor reduce cu 400 000 de barili ; pînă în anul 2 000, se prevede, de asemenea, construirea unei reţele de conducte de petrol cu o lungime de 1 852 km. Atenţia este îndreptată, nu mai puţin, şi asupra energiei nucleare. În următorii 15 ani, Cuba şi-a propus să realizeze 25 la sută din producţia de electricitate pe baza centralelor nucleare. Primul obiectiv de acest gen se află în construcţie la Cienfuegos, în sudul ţării. Centrala va avea patru reactoare cu o capacitate de 417 MW fiecare ; în total, ea va furniza 1 668 MW, cantitatea echivalînd cu economisirea anuală a 2,4 milioane tone petrol. Atomocentrala de la Cienfuegos va fi completată cu hidrocentrala de la Agabama, destinată să acopere parţial sarcina de vîrf. Ulterior, alte centrale de acest tip — cu hidrocentralele adiacente — vor mai fi construite în zona orientală a Cubei, în provincia Holguin, ca şi în Pinar del Rio. Creşterea acestui sector-cheie al economiei cubaneze se va baza, deci, în viitor, pe aportul sporit al energeticii nucleare.

Încă în primii ani ai construcţiei socialismului, Cuba a devenit „un teritoriu liber de analfabetism". Dornici să înveţe, de la cei mai tineri la cei mai vîrstnici, cubanezii au eradicat una din cele mai triste moşteniri ale capitalismului. Setea de cultură, de cunoaştere a maselor largi constituie, de altfel, una din trăsăturile definitorii ale realităţilor Cubei de azi, unde, pretutindeni, la oraş sau la sat, imaginea tineretului studios este omniprezentă, ca şi cea a cadrelor perfecţionîndu-şi pregătirea profesională. Sugestivă este, în acest sens, Insula Tineretului. Situată în sud-estul Cubei, insula este a doua ca mărime din arhipelag : 2 200 kmp ca suprafaţă, unde s-au construit, în ultimii zece ani, 34 de instituţii de învăţămînt, de la cel primar la cel preuniversitar, îmbinînd studiul cu practica direct productivă. Elocventă apare, de asemenea, o altă realitate : un recent raport prezentat de Academia de Ştiinţe a Cubei relevă că, la sfîrşitul anului trecut, existau în ţară peste 8 000 de specialişti în domeniile tehnico-ştiinţific la fiecare milion de locuitori ai ţării. Dezvoltarea acestui potenţial uman în sectoare decisive pentru economia naţională reprezintă — subliniază raportul — cel mai important succes al eforturilor realizate în acest domeniu. Formarea — într-o perioadă de 30 de ani şi plecînd, practic, de la un număr redus de cadre — a zeci de mii de ingineri, tehnicieni şi muncitori cu înaltă calificare profesională în sfera ştiinţei şi tehnicii nu ar fi fost posibilă fără procesul de profunde transformări din anii socialismului. În reţeaua de unităţi tehnico-ştiinţifice, peste 28 de mii de specialişti activează azi în cercetare, din care 47 la sută sînt femei. A crescut, de asemenea, numărul cadrelor didactice din institutele de învăţămînt superior. Din întregul potenţial, 34 la sută se consacră domeniului agrozootehnic — principala ramură producătoare din ţară —, 29 la sută lucrează în industrie, 24 la sută în biomedicină.

Sînt, în ansamblu, tot atîtea expresii ale efortului constructiv al întregului popor al Cubei, de care poporul român este legat prin trainice raporturi de prietenie, solidaritate şi colaborare pe multiple planuri.

În acest cadru, factorul determinant al evoluţiei ascendente a relaţiilor româno-cubaneze îl reprezintă, desigur, raporturile statornicite între Partidul Comunist Român şi Partidul Comunist din Cuba, un rol deosebit revenind dialogului la nivel înalt, de la Bucureşti şi Havana dintre tovarăşii Nicolae Ceauşescu şi Fidel Castro. Au fost stabilite, astfel, coordonatele optime ale dezvoltării şi diversificării, pe mai departe, a conlucrării multilaterale dintre România şi Cuba, în interesul ambelor ţări şi popoare, al afirmării socialismului în lume, al asigurării păcii şi întăririi colaborării între toate naţiunile globului.

Anca Voican

PANORAMIC

ASIA ŞI PACIFICUL

În pragul mileniului al treilea (II)

„Ceea ce trebuie să vă fie clar de la început — sublinia un binecunoscut economist, citat de ziarul «The Times» — este că, economic, Asia reprezintă o arie extrem de diversă. Chiar excluzînd ţările din Orientul Mijlociu, cu spectaculoasele lor extreme de bogăţie şi sărăcie, Asia cuprinde giganţi economici ca Japonia, pe de o parte, iar, pe de altă parte, ţări ca Bangladesh sau Sri Lanka, făcînd primii lor paşi spre diversificarea economiei şi dezvoltare".

Statisticile internaţionale evidenţiază că ţările asiatice se situează pe întreaga scară a dezvoltării, dar, în ansamblu, ele au cunoscut o creştere economică excepţională, începînd din anii '70, ajungînd să realizeze (cu excepţia Japoniei) 9,6 la sută din producţia mondială în 1983 (faţă de 8,5 la sută în 1980) şi 39 la sută din producţia ţărilor în curs de dezvoltare. Participarea lor la schimburile internaţionale este şi mai accentuată, sporind de la 4,5 la sută din exporturile mondiale, în 1970, la 6,9 la sută în 1980, reprezentînd o pătrime din exporturile ţărilor în curs de dezvoltare".

Această creştere economică, înregistrată într-o perioadă defavorabilă pe plan mondial, ca şi imensul potenţial uman, marea diversitate a condiţiilor economice, ca şi capacitatea demonstrată de ţările din zonă de a depăşi, în mod rezonabil, crizele economice şi politice, fac din aria Asiei şi Pacificului o zonă spre care se îndreaptă, cu legitim interes, atenţia specialiştilor, oamenilor de afaceri, şi — nu în ultimă instanţă — a cercurilor politice. Afirmaţia potrivit căreia evoluţiile din Asia şi Pacific se vor dovedi determinante în viitor se sprijină, precumpănitor, pe considerente economice.

Un nou centru al economiei mondiale ?

Sînt extrem de numeroase analizele şi studiile dedicate situaţiei şi perspectivelor regiunii Asiei şi Pacificului — acest nou centru de gravitaţie al economiei mondiale, cum îl numesc unii specialişti. După cum la fel de numeroase sînt concluziile, diversele argumente pe care îşi întemeiază afirmaţiile acesti analişti.

Printre caracteristicile situaţiei din zonă, se află importantul potenţial economic, valoroasele resurse materiale şi umane, spiritul de iniţiativă şi disciplină avîndu-şi rădăcinile într-o bogată şi diversă moştenire culturală. Ţările din jurul Pacificului şi din Asia reprezintă două treimi din populaţia lumii şi deţin jumătate din bogăţia mondială. Le revin, de pildă, 21 la sută din resursele de petrol ale lumii, 67 la sută din producţia de bumbac, 87 la sută din cauciucul natural şi 94 la sută din mătasea naturală. Dispun, pe ansamblu, de tot ce e necesar pentru dezvoltarea unei baze economice moderne — de la minereu de fier şi petrol, la uraniu şi diamante ; le revin peste 50 la sută din producţia industrială a lumii şi aproape 40 la sută din comerţul mondial, şi nu puţine sînt domeniile în care aceste ţări au monopolul absolut.

Individual sau colectiv, ţările din regiunea Asiei şi Pacificului au realizat, în ultimul deceniu, performanţe demne de luat în seamă care au contribuit la o mutaţie fundamentală dinspre bazinul Oceanului Atlantic spre zona lor. În anii 1983—84, comerţul S.U.A. cu Asia a depăşit, pentru prima oară, fluxul de mărfuri şi servicii înregistrat cu ţările de dincolo de Atlantic. De la 42 de miliarde dolari, cît reprezenta comerţul Statelor Unite cu Asia de est şi de sud-est în 1975, s-a ajuns, în 1936, la 200 de miliarde dolari.

Există, pentru această situaţie, o serie de explicaţii — economice, politice şi de altă natură —, printre care modificările interne din unele ţări sau din raporturile de forţe din zonă, accentul pus pe dezvoltarea economică, privită ca o premisă de rezolvare a altor probleme interne, folosirea mai intensă a spiritului de iniţiativă, amplificarea şi diversificarea cooperării regionale şi cu restul lumii. Un factor favorizant a fost, de pildă, atmosfera de relativă stabilitate creată în regiune după evenimentele de la mijlocul anilor '70, după alungarea S.U.A. din Vietnam.

De asemenea, dezvoltarea Chinei, ca o piaţă deosebit de vastă, a sporit dinamismul unei regiuni deja în expansiune. O regiune preocupată — în diferite feluri şi prin diverse strategii de dezvoltare — să-şi depăşească limitele, condiţia de furnizor de materii prime şi să declanşeze şi dezvolte, cu repeziciune, un intens proces de industrializare. Condiţiile avantajoase, mîna de lucru abundentă şi ieftină, bogăţia materiilor prime au încurajat investiţiile de capital. În iulie 1978, publicaţia franceză „Le Monde Diplomatique" scria : „Asia nu mai este doar domeniul orezului, a devenit şi cel al industriei. Descoperirea formidabilei puteri a unei Japonii superindustrializate a conştientizat asupra amplorii acestei transformări, ale cărei consecinţe, în totalitate, nu sînt încă înţelese pe deplin în Europa occidentală sau S.U.A. Mai mult, acum — nota revista franceză —, apar şi alte «Japonii» cu eficacităţi la fel de redutabile : Coreea de Sud, Taiwan, Hong Kong, Singapore, şi se întrevăd şi altele, în perspectivă, ca Malayezia, Thailanda, Indonezia, Filipine".

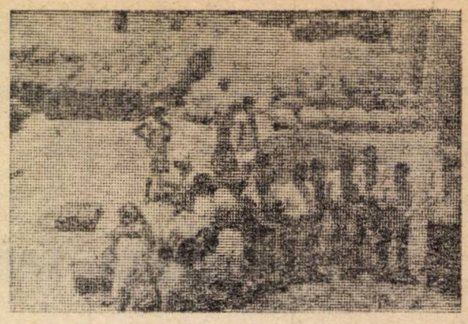

Una din marile contradicţii ale Asiei : bogăţia resurselor şi accesul restrîns la ele. Această regiune dispune din plin de posibilitatea acoperirii necesarului de hrană. Şi, totuşi, aici se află o mare parte din flămînzii planetei

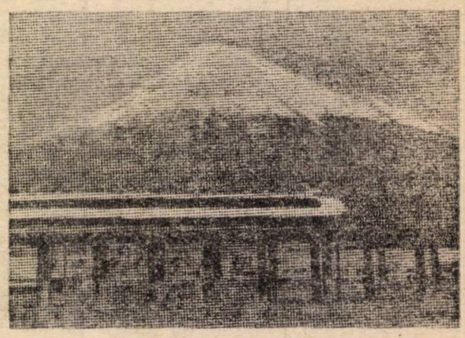

„Modelul japonez" — al promovării ramurilor tehnologice de vîrf şi al vertiginoasei dezvoltări a exporturilor — şi-a găsit noi discipoli în zonă

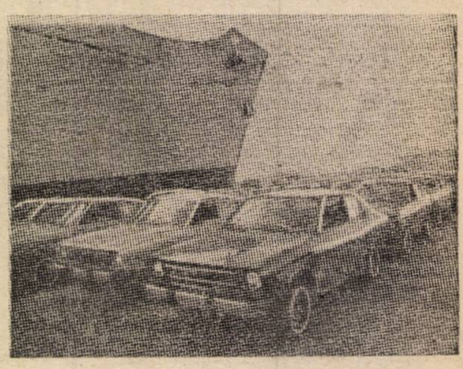

Japonia — beneficiară, în perioada 1950-1973, a unei rate de creştere anuale de peste 10 la sută, adică de două ori ritmul mediu înregistrat pe plan mondial — a exportat, între timp, nu numai bunuri şi servicii, ci şi dexteritatea sa în afaceri. Mai mult, în ultimii ani, ea a reprezentat un participant major pe pieţele mondiale de capital. Tokio a devenit cea mai mare bursă de valori din lume, iar yenul a căpătat tot mai mult rol de deviză internaţională forte. Revista „Le Nouvel Economiste" releva, în mai 1985 : „În cursul recentei zguduiri monetare, o singură monedă a rezistat dolarului : yenul nipon. O singură regiune a făcut joc egal cu America : Asia Pacificului. O rată de creştere susţinută, dinamism industrial, cutezanţă tehnologică — toate acestea par, de acum înainte, legate de cel mai mare ocean al lumii". „În ciuda dificultăţilor unor ţări din regiune, altele continuă să se dezvolte impetuos. În 1984, economiile unor ţări din zonă au înregistrat cele mai rapide ritmuri de creştere de pe glob, iar altele speră ca, pînă în anul 2000, să se plaseze în rîndul statelor bogate" — consemna, de asemenea, ziarul britanic „The Financial Times".

Ratele de creștere ale acestor state asiatice au fost înregistrate ca o „sfidare" într-o Europă occidentală în plin proces de recesiune sau de către economia americană la începutul relativei sale redresări de la debutul anilor'80. „Provocarea în momentul de față — declara ambasadorul francez în Indonezia — constă în calitatea omului din regiunea Pacificului și a produselor sale". O calitate pe care vor miza așa-numitele „noi țări industrializate din regiune" sau „cei patru mici dragoni" — Coreea de Sud, Hong Kong, Taiwan, Singapore, decise să urmeze „modelul japonez".

Un expert francez, Jean de Menton, autorul unui studiu asupra „sfidării japoneze", a explicat strategia urmată de Tokio : Japonia a transferat, treptat, industria sa cu redusă valoare adăugată, întîi, către „cei patru", apoi, către țările ASEAN. Suma necesară pentru această reconversiune și-a asigurat-o din veniturile obținute în urma investițiilor de peste mări, vînzării de echipamente și a exporturilor cu mare valoare adăugată. Astfel, a organizat o nouă diviziune a muncii, în favoarea sa, și și-a mărit avansul asupra concurenților. Realizările sale în domeniul tehnologic de vîrf : informatică, automobile, electronică, noile materiale, cursa privind inteligența artificială sînt spectaculoase, atingînd aproape paritatea tehnologică cu S.U.A. În ultimii ani o serie întreagă de acorduri bilaterale s-au încheiat între firme din cele două țări. „O adevărată axă tehnologică, industrială și comercială este pe cale să se constituie de la un mal la celălalt al Pacificului" — a apreciat expertul francez citat mai sus.

Dar, înainte de a fi aliați, cei doi giganți ai Pacificului sînt concurenți. Nimeni nu ignoră ambiguitățile, neîncrederea existentă pe această axă Washington-Tokio considerată de unii drept coloana vertebală pentru dezvoltarea Asiei și Pacificului. Mai cu seamă Europa occidentală face eforturi să nu rămînă cu un „rol secundar". Contradicțiile se ascut, dialogul se înăsprește an de an, măsurile protecționiste și barierele comerciale sporesc, afectînd tot mai multe state din regiune și trezind proteste vehemente împotriva acestor îngrădiri stînjenitoare pentru bunul mers al relațiilor comerciale și economice dintre state, pentru cooperarea regională și internațională.

Efectele negative ale măsurilor protecționiste și nemulțumirea față de acestea au fost subliniate în cursul numeroaselor reuniuni ale unor foruri de specialitate, organizații regionale sau mondiale, avînd drept scop, între altele, analiza situației din regiunea Asiei și Pacificului.

Dinamism și contradicții

În anii din urmă, Asia și Pacificul și-au demonstrat vitalitatea și dinamismul, în pofida unor evoluții nefavorabile din viața economică internațională, precum scăderea prețurilor la materiile prime, creșterea datoriei externe, măsurile protecționiste — a fost una din concluziile celei de a 44-a sesiuni anuale a Comisiei economice și sociale a O.N.U. pentru Asia și Pacific (ESCAP), care s-a desfășurat, în aprilie, la Jakarta. La reuniune s-a recunoscut, totuși, că un număr de state din zonă, în special o serie de țări insulare din Pacific, nu au reușit o rată semnificativă de dezvoltare, avînd nevoie de sprijin și o asistență adecvate pentru depășirea dificultăților lor.

Remarcînd performanțele economice înregistrate în regiunea Asiei și Pacificului, specialiștii, analiștii politici constată, totodată, marile dificultăți întîmpinate încă de dezvoltarea unor state din această regiune — marcată de o mare diversitate, de existența, alături de națiuni puternic dezvoltate sau noi țări industrializate, a unora din cele mai puțin dezvoltate și mai sărace state ale lumii. Un studiu al ESCAP dezvăluia că, în Asia, trăiesc peste 80 la sută din săracii globului. Asupra însemnătății asigurării unui raport just între producția alimentară și creșterea demografică în Asia atrage atenția un document întocmit din inițiativa Organizației Internaționale a Muncii (O.I.M.).

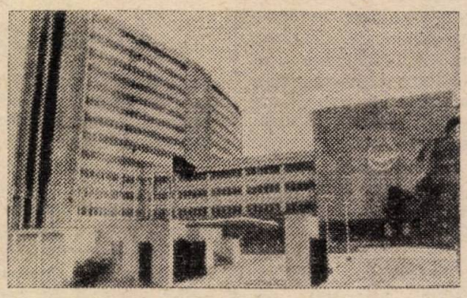

Sediul din Manila al Băncii Asiatice de Dezvoltare

Un tablou al realităților economice diverse din țările zonei asiatice și ale bazinului Pacificului a fost conturat de ultimul raport anual al Băncii Asiatice de Dezvoltare (B.A.D.), prezentat la reuniunea băncii, din aprilie, de la Manila. Raportul confirmă faptul că, în privința expansiunii, Asia are un serios avans față de alte zone din lumea a treia, înregistrînd, de pildă, un ritm de creștere economică de 6,8 la sută (față de 3,1 pentru ansamblul țărilor în curs de dezvoltare) ; o rată a inflației limitată la 6,4 la sută (în raport cu media globală de 29 la sută) și un excedent al balanței de plăți curente de 19,6 miliarde dolari, în comparație cu un deficit general de 19,6 miliarde dolari. Totodată, cu unele excepții, ca Filipine sau Indonezia, problema datoriilor nu are un aspect acut — relevă raportul, care menționează că Asia consacră circa 12 la sută din încasările din export pentru plata datoriilor sale, cu jumătate mai puțin decît ansamblul țărilor lumii a treia. De asemenea, departe de fenomenul întreruperii capitalurilor străine, cu care se confruntă țările latino-americane sau africane, țările Asiei s-au bucurat de o afluență de fonduri internaționale. Este vorba, însă, de concluzii privind, în ansamblu, regiunea și care devin mult mai nuanțate în raport cu o țară sau un grup de țări din zonă.

Asia și Pacificul — o regiune în care B.A.D. a acordat credite în valoare de 2,4 miliarde dolari — mai au multe probleme de rezolvat, indică raportul. Avertismentul B.A.D. privind „sfidările viitorului" este edificator, în acest sens : peste 15 ani, populația totală, în prezent de 3 miliarde locuitori, va crește cu 40 la sută, iar numărul populației urbane se va dubla. Susținerea procesului de dezvoltare și dublarea probabilă a necesităților de resurse naturale ridică însemnate probleme — economice, ecologice, umane. În pragul mileniului al treilea, regiunea Asiei și Pacificului, care a dovedit largi posibilități de dezvoltare, de rapidă propășire, trebuie să fie pregătită să facă față tuturor problemelor cu care o va confrunta viitorul.

Liana Enescu

R.A. EGIPT

Tradiție și modernitate

Poporul egiptean sărbătorește la 23 iulie cea de-a 36-a aniversare a revoluției din iulie 1952, eveniment cu profunde semnificații în milenara sa istorie, care avea să pună capăt sistemului monarhic și să deschidă calea unor adînci transformări socio-economice, unei largi valorificări a resurselor naționale în interes propriu.

Așa cum scria Herodot cu peste două mii de ani în urmă, „Egiptul este darul Nilului" și, pe măsura trecerii timpului, importanța economică a fluviului pentru viața țării a crescut continuu. Mai puțin de o șesime din lungimea (6 671 km) celui de-al doilea fluviu al lumii străbate Egiptul. Este, însă, partea cea mai bogată în ape și mîl fertilizant a marelui fluviu care, dincolo de Cairo, formează, pe o suprafață de 24 000 kmp, roditoarea sa deltă, străbătută de nouă brațe, dintre care două, Danietta și Rosetta, sînt navigabile pe tot parcursul pînă la mare. La început de drum pe teritoriul egiptean, Nilul este stăvilit de impunătorul baraj de la Assuan, fluviul formînd un uriaș lac de acumulare. Hidrocentrala de la Assuan, una din cele mai mari construcții de acest gen din lume, rod al dezvoltării generale a țării, furnizează energie electrică multor regiuni din Egipt, contribuind la impulsionarea procesului economic, la punerea în practică a marelui proiect de electrificare a satelor.

Alături de această sursă imensă de apă care este Nilul, Egiptul dispune de importante resurse ale subsolului, printre care cea de petrol se ridică la 4,5 miliarde tone. În anul financiar 1986—1987, producția de țiței a fost de 54 milioane tone. Cea mai mare parte a extracției se realizează în zona de la Marea Roșie. În următorii ani, se preconizează o creștere a ponderii contribuției zăcămintelor din deșertul vestic de la 5 la sută la 30 la sută.

În ceea ce privește perspectiva, planul de dezvoltare pe perioada 1987—1992 prevede un volum de investiții de 45 miliarde lire egiptene, aceasta însemnînd o majorare cu peste 25 la sută, comparativ cu precedentul cincinal. Dintre prioritățile activității de investiții se remarcă extinderea industriei prelucrătoare, creșterea potențialului agroalimentar, dezvoltarea industriei hidrocarburilor.

Animat de sentimente de solidaritate cu lupta popoarelor arabe pentru dezvoltarea de sine stătătoare, poporul român urmărește cu viu interes succesele obținute de poporul egiptean pe calea dezvoltării sale independente. În acest spirit, între Republica Socialistă România și Republica Arabă Egipt s-au statornicit și se dezvoltă relații de prietenie și cooperare reciproc avantajoasă, care cunosc un curs ascendent. Un rol decisiv, în amplificarea raporturilor româno-egiptene, l-au avut întîlnirile la cel mai înalt nivel, documentele semnate cu aceste prilejuri deschizînd noi și rodnice perspective legăturilor dintre cele două țări pe multiple planuri.

La MARSILIA s-a desfăşurat o demonstraţie în semn de adeziune cu minerii din Gardanne, aflaţi în grevă, revendicînd majorarea salariilor şi garantarea locurilor de muncă

1000+1

Bilanţ

După intrarea în vigoare a Tratatului I.N.F. la 1 iunie, Statele Unite şi Uniunea Sovietică au distrus deja 40 de rachete nucleare cu rază medie de acţiune, a anunţat Agenţia pentru Controlul Armamentelor şi Dezarmare din S.U.A. S-a precizat că Statele Unite au distrus 19 rachete „Pershing 2", o rachetă „Pershing 1" şi două rachete de croazieră, din totalul de 699 cîte urmează să fie eliminate în total din Europa. La rîndul ei, U.R.S.S. a distrus 19 rachete cu rază medie de acţiune din cele 826 prevăzute.

Relaţii

Ministrul austriac al economiei, Robert Graf, preşedinte în exerciţiu al Consiliului Asociaţiei Europene a Liberului Schimb (A.E.L.S.), a avut, la Bruxelles, convorbiri cu Willy de Clercq, membru al Comisiei Executive a Pieţei comune, însărcinat cu relaţiile internaţionale. A fost analizat stadiul relaţiilor C.E.E.—A.E.L.S. în lumina recentei reuniuni ministeriale a ţărilor membre ale asociaţiei „celor şase", desfăşurată luna trecută la Tampere (în Finlanda), precum şi în vederea unui viitor consiliu ministerial, convocat pentru 28—29 noiembrie la Geneva. Schimburile comerciale agricole şi unele produse industriale şi alte chestiuni privind raporturile C.E.E.—A.E.L.S. au făcut obiectul discuţiilor. Deşi Austria îşi anunţase anterior — la reuniunea de la Tampere — intenţia de a candida, anul viitor, la Piaţa comună, o hotărîre în acest sens nu a fost confirmată — notează agenţia A.N.S.A.

Convorbiri

Secretarul federal pentru afacerile externe al Iugoslaviei, B. Loncear, a conferit, la Belgrad, cu ministrul de externe al Algeriei, T. Ibrahimi, în legătură cu aspecte ale cooperării bilaterale şi probleme internaţionale actuale — între care cele privind Orientul Mijlociu, Kampuchia, Afganistanul, conflictul din Golf, situaţia din sudul Africii şi din America Centrală. De asemenea, s-a efectuat un schimb de vederi în legătură cu activitatea mişcării de nealiniere, inclusiv a ţărilor nealiniate din regiunea Mediteranei. S-a acordat o atenţie specială situaţiei economice internaţionale şi problemei datoriei externe a statelor în curs de dezvoltare. B. Loncear a informat despre situaţia din Balcani, iar T. Ibrahimi s-a referit la aspecte privind integrarea maghrebiană şi la rezultatele reuniunii arabe la nivel înalt, de la Alger.

Nelson Mandela

Autorităţile rasiste de la Pretoria au desfăşurat o amplă campanie de represalii împotriva membrilor comitetului „Mandela — 70", instituit de forţele democratice din ţară care au pregătit marcarea a 70 de ani de la naşterea lui Nelson Mandela, lider al Congresului Naţional African, aflat de 26 de ani în închisoare. Potrivit relatărilor transmise de agenţiile de presă, la Capetown, poliţia a arestat nouă activişti ai comitetului şi a confiscat numeroase materiale pregătite pentru manifestaţiile de solidaritate cu Nelson Mandela şi cu alţi patrioţi sud-africani care zac în închisorile din R.S.A. Se relatează, totodată, că ministrul sud-african al justiţiei a interzis organizarea unei manifestări omagiale Nelson Mandela şi a dat dispoziţie să fie arestaţi toţi participanţii la demonstraţiile de solidaritate cu Congresul Naţional African. În pofida măsurilor draconice anunţate de autorităţile regimului minoritar de la Pretoria, organizaţiile democratice din Republica Sud-Africană au organizat în întreaga ţară, inclusiv la Capetown, Durban, Johannesburg şi Pretoria, mari demonstraţii de solidaritate cu Congresul Naţional African şi în sprijinul eliberării tuturor deţinuţilor politici aruncaţi în închisori pentru activitatea desfăşurată împotriva practicilor rasiste şi a regimului de apartheid. Comitetul special al O.N.U. împotriva apartheidului a dat publicităţii la New York o declaraţie în care cheamă statele şi opinia publică internaţională să exercite noi presiuni împotriva regimului minoritar rasist de la Pretoria pentru a-l determina să-i elibereze pe liderul populaţiei africane majoritare, Nelson Mandela, şi pe alţi luptători împotriva discriminării rasiale din R.S.A., aflaţi în închisorile sud-africane. Comitetul a condamnat arestarea, recentă, de către autorităţile rasiste sud-africane a unor militanţi antiapartheid, care s-au raliat participanţilor la campania pentru marcarea celei de-a 70-a aniversări a zilei de naştere a lui Nelson Mandela.

Interdicţie

Autorităţile din zece prefecturi japoneze au cerut Ministerului Transporturilor să interzică zborurile avioanelor militare americane deasupra centralelor electrice nucleare. În declaraţia adoptată în acest sens, se cere introducerea unor îngrădiri mai drastice în legătură cu folosirea coridoarelor aeriene în zona obiectivelor energetice nucleare.

Oxigen

Specialiştii sovietici au ajuns la concluzia, după experienţe de mai mulţi ani, că îmbogăţind organismul uman cu oxigen sub presiune, într-o cameră barică, se poate ajunge la vindecarea unor maladii cardiovasculare sau de altă natură. Specialiştii au demonstrat că, în condiţiile unei presiuni şi oxigenări naturale, oxigenul ajunge în ţesuturi prin hemoglobina din sînge, în timp ce sub presiune, în camera barică, oxigenarea este mult mai intensă, realizîndu-se şi prin plasma sîngelui. În cadrul clinicii Institutului de medicină nr. 1 din Moscova, prin metoda arătată s-au realizat vindecări a tensiunii arteriale ridicate, a unor patologii ale stomacului, intestinelor şi ficatului. Noul tratament este indicat şi la bolnavii de diabet. Se citează faptul că 82 la sută din bolnavii de ulcer duodenal se vindecă după un tratament de 2 săptămîni.

Licitaţie

Un „Mercedes-Benz" fabricat în 1936 a fost vîndut în cadrul unei licitaţii organizate de galeria londoneză „Christie's" pentru suma de 1,6 milioane lire sterline (2,7 milioane dolari). Proprietarul său a obţinut de peste zece ori mai mult decît plătise la începutul anului, cînd l-a descoperit într-o avansată stare de deteriorare, într-un şopron.

Gaze

Forţele aeriene ale S.U.A. au anunţat că s-au înregistrat emanaţii de gaze radioactive la unele dintre bazele lor militare din străinătate, între care cele de la Aviano şi San Vito dei Normani (sudul Italiei). Anterior, emanaţii similare au fost semnalate şi la o serie de baze militare aflate pe teritoriul american.

„Oraşul ştiinţific" se află în partea de vest a Beijingului şi cuprinde 50 de colegii şi universităţi şi peste 100 de institute de cercetare în cele mai diverse domenii de activitate. În imagine, unul din modernele laboratoare de aici

DIN LUMEA CAPITALULUI

S.U.A.

Înarmări și fraude

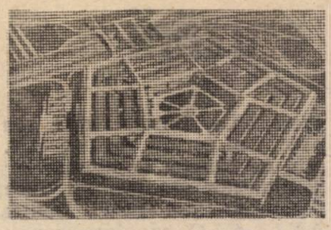

— mită și corupție la Pentagon — (3)

„Pentru cît vă plătesc..."

Contracte militare în valoare de „zeci de miliarde" de dolari par să fi fost obținute prin corupție — susțin acuzatorii, în frunte cu procurorul federal Henry Hudson. Sînt posibile fraude la asemenea proporții ? Totul pare credibil, dacă privim datele oferite de chiar Departamentul apărării în legătură cu contractele încheiate, în 1987, de principalele firme și corporații aflate acum sub anchetă : „McDonnell Douglas Corp" (construiește îndeosebi avioane și sisteme de rachete) — 7,7 miliarde dolari ; „United Technologies Corp." (construiește îndeosebi motoare de avioane, elicoptere și aparatură pentru vehicule spațiale) — 3,6 miliarde dolari ; „Unisys Corporation" (sisteme de computere) — 2,3 miliarde dolari ; „Northrop Corp" (bombardierul „invizibil", avioane tactice, rachete, avioane fără pilot) — 1,1 miliarde dolari ; „Teledyne Inc." (motoare de avioane, vehicule fără pilot ș.a.) — 359 milioane dolari. Contractele din domeniul militar, de peste 25 000 dolari fiecare, au totalizat, în 1987, colosala sumă de 142,5 miliarde dolari. Tentația pare irezistibilă în fața unor astfel de cifre, mai cu seamă că sistemul încărcat, greoi și birocratic al Pentagonului pare să promită ascunderea unor „mici" fraude. 50 000 de funcționari ai Pentagonului nu fac altceva, zilnic, decît să cumpere diverse lucruri, încît o adevărată armată de personaje care știu să profite (consilieri, mijlocitori, avocați, mulți dintre ei foști militari) nu trăiesc decît din aceasta. Biroul general de contabilitate (G.A.O.) susține că Departamentul apărării a cheltuit anul trecut mult peste 2,8 miliarde dolari numai pe notele de plată pentru consultanți. În principiu, aceste consultații n-au nimic ilegal. Dar cînd proporțiile lor sînt atît de mari, nu este greu de imaginat cît de ușor se poate strecura și frauda. A ajunge însă la descoperirea acesteia presupune atît șansă, cît și răbdare. F.B.I.-ul le-a avut, de această dată, pe amîndouă; scandaluri au mai existat în trecut la Pentagon, dar rareori au existat și dovezi despre mituiri, furt de documente secrete și comportament neadecvat al unor înalți funcționari.

La 5 septembrie 1986, telefonul a sunat la filiala din Washington a grupului care ancheta fraudele în cadrul Marinei. Un fost funcționar civil al acesteia, ce lucra atunci pentru un mic achizitor de arme, a spus anchetatorilor cum un consultant se oferise să-i vîndă informații „din interior" în legătură cu contractele privind Marina. Acceptînd, la propunerea poliției federale, să i se supravegheze telefonul, avea să se constituie prima verigă dintr-un lanț ce nu va fi dezvăluit — și încă parțial — decît doi ani mai tîrziu. Surprize pentru toată lumea, inclusiv pentru F.B.I. „Pentru ceea ce vă plătesc — «glumea» un ofertant de arme, în timpul unei convorbiri telefonice cu un funcționar al Pentagonului — F.B.I.-ul ar trebui să vă înregistreze convorbirile".

Nici unul din cei doi nu știa că exact aceasta se întîmpla.

„Dușmanul dinăuntru"

este titlul unei cărți, devenită celebră, a fostului senator Robert Kennedy, care analiza, între altele, fenomenul corupției în cadrul sindicatelor americane. „U.S. News and World Report" reia acest titlu, în numărul său din 4 iulie a.c., pentru un amplu reportaj privind scandalul de la Pentagon. Aceeași revistă explică — schematic, firește, — cum a fost posibil să se ajungă la fraudele descoperite acum :

De cînd Administrația Reagan a preluat puterea, 2,2 trilioane dolari au fost alocate cheltuielilor militare — și peste 50 de noi programe majore au fost autorizate. Pentagonul cheltuiește peste 300 000 dolari pe minut (!) pentru procurarea de arme. Ideile inițiale pentru aceste noi arme reies adesea din propunerile ofertanților pe care Pentagonul le folosește pentru a schița documente privind ofertele. Există mici firme specializate în obținerea de informații confidențiale, uneori chiar informații strict secrete, în legătură cu sistemele de arme pe care militarii vor să le cumpere. Documentele Pentagonului se numesc, în această fază timpurie, „Request for Proposals" (cerere pentru propuneri) — R.F.P. „U.S. News and World Report" își continuă explicația : Cînd sînt elaborate R.F.P.-uri pentru noi sisteme de arme, Pentagonul le trimite ofertanților de arme care, în 45—60 de zile, trebuie să răspundă cu o prezentare a ofertelor, după care dispun de alte 90—120 zile pentru un „BAFO" (best and final offer) — oferta (de preț) cea mai bună și finală. Selecția urmează, de regulă, în decurs de 30 de zile după aceste BAFO, și apoi ofertantul ales primește deja primii bani potrivit contractului.

Or, în jurul acestuia mișună o serie de consultanți cu salarii grase — pînă la o mie de dolari pe zi — care dispun de relații printre achizitorii Pentagonului și care oferă felurite argumente și sfaturi în timpul luptei de obținere a unui contract ; drumul spre fraudă și mituire începe în acest moment. În așa fel încît o parte din banii plătiți consultanților prin contract ajunge la funcționari ai Pentagonului, în schimbul unor informații secrete. Exact acest cerc vicios a fost descoperit de ancheta F.B.I.-ului în cei doi ani.

Cu toate îngrădirile existente sau legile noi adoptate pentru a opri traficul între Pentagon și sectorul particular, există încă nenumărate portițe de care cei abili știu să profite, reușind în cele din urmă să-și umple propriul buzunar pe seama contribuabilului. Sectorul achizițiilor militare continuă să fie atît de mănos, încît a devenit aproape o regulă ca, după o perioadă de lucru în cadrul Pentagonului, mulți să se retragă fie spre domeniul vînzărilor de arme, fie spre consultațiile referitoare la acestea. Un studiu al aceleiași agenții a Congresului, G.A.O., a descoperit că din 30 000 de funcționari care au părăsit Pentagonul în doi ani (1983 și 1984), aproape o cincime au început să lucreze pentru ofertanții de arme; iar dintre aceștia, 82 la sută își menținuseră legăturile de comunicație cu Pentagonul...

În centrul anchetei, după cum am subliniat în numerele anterioare ale revistei, se află Melvyn Paisley, un „bon viveur" despre care revista „Newsweek" era de părere că a jucat rolul unui „fanfaron". Clar este că i-a plăcut să trăiască bine și pe picior mare, indiferent prin ce mijloace. Dar tot la fel de limpede este că Paisley are un trecut nu chiar curat și că, spre uimirea tuturor, nimeni n-a cercetat mai îndeaproape, cînd a fost numit în cadrul Administrației. „Newsweek" a aflat că Paisley a fost confirmat în funcție de către comitetul senatorial pentru serviciile armate în numai nouă minute, fără să se fi cercetat, mai atent, raportul trimis de F.B.I. Chiar și o sumară privire asupra trecutului său — continua revista — putea duce la descoperirea unor afirmații neadevărate. Însă cea mai gravă acuzație putea fi aceea referitoare la activitatea sa, cu probleme, la „Boeing". Cea de a treia soție a sa și un fost director al firmei, James Durst (care a părăsit compania în 1977, după ce încercase să dezvăluie unele tentative de corupție), l-au acuzat că a oferit mită unor echipe de militari americani din afara teritoriului S.U.A., că a înregistrat ilegal convorbirile telefonice ale unui concurent și că a plătit prostituate din banii companiei. Toate acestea se găseau în raportul F.B.I., neconsultat de Senat. Astăzi, un alt oficial al companiei „Boeing" este chiar mai virulent : „Boeing nu plătea mită ; în schimb, Paisley o făcea". Și, totuși, a rezistat Paisley atîția ani fiind „doar" un fanfaron ? Sau alții ca el? Nu e, mai degrabă, sistemul, în sine, cel care, pe de o parte, creează condițiile, terenul pentru înflorirea fraudei, corupției și fărădelegilor și, pe de altă parte, îi propulsează pe cei care știu să profite de toate aceste tare ?

Exact acest fapt este afirmat de un recent studiu, întocmit de un profesor de economie de la Universitatea Californiei și ale cărui concluzii sînt citate de ultimul număr al revistei „USA Today". Intitulat „Unde s-au dus toate profiturile?", studiul susține că scandalul privind achizițiile militare „are rădăcini adînci în însuși sistemul de achiziții de arme" ; „toate problemele țin de sistem și soluțiile sînt foarte greu de găsit" ; ideea îndepărtării „merelor putrede ignoră, în fapt, adevăratele probleme ale sistemului".

Încă în fază incipientă (săptămînal presa și televiziunea americană aduc noi dezvăluiri legate de scandalul Pentagonului ; cercetările unor dosare și sechestrarea altora nu s-au încheiat ; audieri abia au început pentru unele cazuri mai limpezi), afacerea de mită și corupție privind contractele cu arme va implica, pare-se, zeci de persoane și se va sfîrși probabil și cu condamnări. „Vreau să văd pe cineva trimis la închisoare", declara senatorul democrat din Nebraska, James Exon. Iar, în apropiata campanie electorală prezidențială, ecourile acestei anchete, adăugate altora privind tot afaceri de corupție, pot dăuna Partidului Republican. Dar, mai mult decît orice, întreaga afacere demonstrează încă o dată ce climat poate genera cursa nesăbuită după noi și noi sisteme de arme, care înghit sume exorbitante în dauna programelor sociale și spre beneficiul unui grup — se pare din ce în ce mai mare — de afaceriști dornici să profite de orice fisură oferită de sistem.

Stelian Țurlea

„Sindicatul corupt" pe banca acuzării

„L-au ridiculizat. L-au calomniat. L-au urît cu o ură irațională. Și, totuși, el avea dreptate". Declarația aceasta se referă la fostul senator Robert Kennedy, asasinat în 1968, și aparține procurorului federal Rudolph Giuliani. A fost făcută la începutul acestei luni, la New York, cînd a reușit să intenteze un proces cunoscutului sindicat „Teamsters", exact acela cu care se lupta senatorul în urmă cu trei decenii.

Rare au fost, în perioada postbelică, disputele judiciare care să se poată compara cu cea începută la jumătatea anilor '50 împotriva sindicatelor asupra cărora planau suspiciuni de corupție, practici ilegale și deturnări de fonduri. Din comisia senatorială care ancheta, pe atunci, făceau parte și senatorul John Kennedy și fratele acestuia, Robert. Ținta principală : sindicatul „Teamsters" (al camionagiilor), reputat pentru invulnerabilitatea sa, unul dintre cele mai mari, mai puternice și mai agresive sindicate americane, rămas în esență al camionagiilor („teamster" înseamnă în engleză „căruțaș"), deși, în 1975, revista „Time" avea să scrie că a pătruns, practic, în aproape toate domeniile vieții americane.

În 1957, sindicatul încă nu ajunsese la o asemenea răspîndire, dar atrage atenția prin arestarea președintelui său, Dave Beck, condamnat la cinci ani închisoare pentru fraude fiscale. Succesorul său la președinție, Jimmy Hoffa, era și mai rapace, mai corupt, mai agresiv. Profită din plin de funcția deținută, lărgește sfera activităților sindicatului, începe să colaboreze cu Cosa Nostra. Centrala sindicală A.F.L.—C.I.O. expulzează, ca urmare, sindicatul din federație. Dar expulzarea pare să fie în folosul lui Hoffa, care, cu ajutorul Mafiei, deturnează fonduri, comite fraude fiscale, exercită terorismul printre membri. Cu ajutorul echipei sale și a fondurilor însemnate puse la dispoziție de Congres, Robert Kennedy descoperă multe din ilegalitățile comise de Hoffa. „Teamsters"-ii puseseră bazele — avea să scrie Robert Kennedy în cartea sa „Dușmanul dinăuntru" — „unei conspirații a diavolului". Dar Hoffa reușește, ani la rînd, să scape de închisoare, unde ajunge abia în 1964, pentru că încercase să mituiască juriul. Cînd va ieși din închisoare, în 1971, va încerca în zadar să-și reia privilegiile și funcția ; va fi lichidat, în 1975, de gangsteri.

Cu o excepție, în două decenii toți președinții sindicatului „Teamsters" au fost condamnați. Dave Beck — în 1957 ; Jimmy Hoffa — în 1964. Frank Fritzsimmons n-a fost condamnat, dar a fost fiul său, Richard. Următorul președinte, Roy Williams, a fost găsit și el vinovat, în decembrie 1982, de încercare de mituire a unui senator. Iar ultimul președinte, Jackie Presser, a fost acuzat de activitate gangsterească (însă nu va merge la închisoare, întrucît a decedat în această lună).

Dar, dacă toți acești indivizi au fost acuzați și condamnați în mod individual, pentru anume fărădelegi, ultimul proces este unul „în masă", vizînd 26 de gangsteri renumiți și 18 înalți funcționari ai sindicatului „Teamsters". În baza legii care a permis deschiderea procesului („The Racketeer Influenced and Corrupt Organization Act" — pe scurt R.I.C.O.), judecătorii pot acuza gangsterii că se află în fruntea unor întreprinderi frauduloase și le pot confisca bunurile obținute sau folosite ilegal. Giuliani a strîns peste 300 de dovezi referitoare la legăturile dintre sindicat și lumea interlopă și despre „pactul diavolului încheiat cu Cosa Nostra" (adică exact ce susținea cîndva Robert Kennedy). Gangsterii — declara procurorul — „i-au lipsit pe membrii sindicatului de drepturile lor", printr-o „campanie de înfricoșare" care a inclus „20 de asasinate, un număr de împușcături, bombe și bătăi..., mituiri, extorcări de fonduri, furturi, precum și folosirea în scopuri proprii a fondurilor sindicatului". Sindicatul (care a fost reprimit în A.F.L—.C.I.O. abia în noiembrie 1987) și unele personalități, care n-au văzut dosarul, încearcă să declare că acuzarea ar fi exagerată. Dar, susține Giuliani, „procesul nu e un atac la adresa sindicatelor sau a majorității teamsters—ilor care sînt onești și muncitori, ci o operație chirurgicală".

Oricum, o adevărată cruciadă — cum susține presa americană —, începută în urmă cu trei decenii, pare să ajungă abia acum spre deznodămînt, cu dezvăluiri despre amploarea corupției, la diferite niveluri, și mai ales despre tragica și costisitoarea pătrundere a crimei organizate în diferite sectoare ale vieții sociale americane.

S. Ț.

Tragedia de la bordul lui „City of Poros"

Vizitatorul sosit la Atena, din diferite părți ale lumii, poate efectua, timp de o zi, pornind din portul Pireu, o călătorie deosebit de agreabilă prin insulele Egina, Hydra și Poros, din Marea Egee, situate, pe un traiect oarecum semicircular, la distanțe nu prea mari de capitala elenă. Un asemenea voiaj, încărcat de surprize și priveliști fascinante, întreprinseseră, la 11 iulie, și un grup de 471 turiști străini, în mare parte francezi, la bordul navei de agrement „City of Poros", care naviga sub pavilion grecesc. De data aceasta, însă, călătoria s-a încheiat în mod tragic, datorită unui act terorist de o deosebită cruzime, de natură a evidenția, încă o dată, acuitatea problemei unor asemenea manifestări pe plan internațional.

Tocmai cînd „City of Poros" se îndrepta spre portul de destinație, după frumoasa croazieră, mai mulți teroriști, strecurați la bordul său, s-au apropiat de puntea de comandă, lansînd grenade la întîmplare și deschizînd foc de pistoale mitralieră împotriva echipajului și a pasagerilor. Totul nu a durat decît cîteva minute, dar, potrivit cifrelor oficiale, atacul terorist s-a soldat cu moartea a 11 persoane și cu rănirea altor 60, mai multe dintre acestea fiind în stare gravă. „A fost un adevărat infern", declarau mai mulți martori oculari, adăugînd că unii dintre turiștii care au sărit în apă, spre a scăpa cu viață, au fost sfîrtecați de elicea vasului. Ceilalți, însă, au putut fi salvați de unități ale flotei grecești din Marea Egee, inclusiv un submarin, care au sosit în scurt timp la fața locului.

Potrivit precizărilor oficiale, atacul (ai cărui autori nu au putut fi încă identificați) s-a produs în jurul orei 19,00, ora locală (16,00 GMT), pe cînd „City of Poros" se afla, pe drumul de întoarcere, la circa 3 mile de insula Egina (aceasta, la rîndul ei, este situată la 30 mile sud de Atena). Puține alte lucruri despre odiosul atentat sînt sigure deocamdată. La scurt timp după el, s-a menționat că, profitînd de întuneric și de panica generală creată, teroriștii au putut fugi de la bordul vasului cu o vedetă rapidă, ce le-a venit în ajutor ; ulterior, însă, nu a fost exclusă nici posibilitatea ca ei să fi murit pe puntea navei, victime ale exploziilor pe care le-au declanșat. Presa ateniană a speculat îndelung, de asemenea, despre posibila legătură între explozia unui automobil-capcană, încărcat cu dinamită, în micul port Paleo Faliro, unde urma să acosteze „City of Poros", și atentat. Survenită, accidental, cu cîteva ore înainte, explozia automobilului-capcană lasă deschisă ipoteza unei tentative de aruncare în aer a navei de croazieră. Cum, însă, această variantă a eșuat, s-a recurs, cu același sînge rece, la o soluție de schimb — atacarea vasului, operațiune încă neelucidată pe deplin și în legătură cu care cercetările continuă.

În urma atentatului, primul ministru al Greciei, Andreas Papandreu, aflat în vacanță în străinătate, s-a întors imediat la Atena, prezidînd o reuniune de urgență a cabinetului. Guvernul elen — a declarat primul ministru — condamnă cu toată fermitatea „atacul barbar" comis asupra navei „City of Poros", precum și orice formă de recurgere la forță de către grupările teroriste pe plan internațional. El a subliniat, totodată, necesitatea intensificării eforturilor comunității internaționale și cooperării dintre state pentru sporirea eficienței luptei împotriva terorismului. Încă la revenirea la Atena, primul ministru a arătat că vor fi folosite toate mijloacele disponibile pentru identificarea și pedepsirea autorilor atentatului. De asemenea, un purtător de cuvînt oficial a declarat că guvernul elen a adoptat toate măsurile necesare pentru a împiedica aducerea ilegală în țară de armament și material exploziv ; el a precizat că la punctele de frontieră sînt efectuate controale stricte și că se continuă cercetările în vederea arestării teroriștilor care s-au aflat la bordul lui „City of Poros".

Declarații de fermă condamnare a noului act terorist au fost făcute și în alte capitale. Printr-un comunicat difuzat de purtătorul său de cuvînt, primul ministru al Franței, Michel Rocard, și-a exprimat „indignarea" în legătură cu atentatul, arătînd că țara sa va mobiliza toate mijloacele de care dispune pentru a contribui la identificarea și arestarea autorilor lui.

N. P.

Zonă

Crearea în centrul Europei a unei zone libere de arma nucleară ar contribui la consolidarea securității europene, a declarat președintele P.C. din Luxemburg, René Urbany. Luînd cuvîntul în parlament, el a cerut guvernului luxemburgez să se pronunțe pentru crearea unei astfel de zone, în care ar intra și Luxemburgul. Ea ar constitui un factor de încredere și stabilitate în Europa și ar avea o importantă deosebită în destinderea internațională, în dezvoltarea dialogului politic între Est și Vest — a arătat vorbitorul.

S.D.I.

O serie de concerne electronice importante din Japonia, cum ar fi Sony, N.T.T. și Toshiba, se distanțează de programul american Inițiativa de apărare strategică (S.D.I.), pe măsură ce se apropie sfîrșitul mandatului președintelui Ronald Reagan — relevă publicația niponă „Asashi Evening News". Concernele respective consideră că participarea la realizarea unui astfel de proiect nu prezintă importantă științifică deosebită și nici economică. „Ca producători de aparatură electronică, nu dorim să ne asumăm angajamente militare", a declarat un purtător de cuvînt al concernului Sony, citat de ziarul menționat. Numeroase firme japoneze importante au manifestat, încă de la început, reținere față de participarea la programul S.D.I., deoarece prin aceasta S.U.A. urmăreau să controleze, în mare măsură, dezvoltarea, pe plan tehnologic, a Japoniei.

S.A.D.C.C.

La Maputo s-au desfășurat lucrările reuniunii la nivel înalt a statelor membre ale Conferinței de Coordonare pentru Dezvoltare a Țărilor din Sudul Africii (S.A.D.C.C.) — Angola, Botswana, Lesotho, Malawi, Mozambic, Swaziland, Tanzania, Zambia și Zimbabwe. Participanții au dezbătut stadiul materializării unor proiecte de dezvoltare a cooperării în diverse domenii în cadrul S.A.D.C.C., evoluțiile din Africa australă și consecințele politicii de destabilizare promovate de regimul minoritar de la Pretoria împotriva statelor independente din zonă. În ultimul an, în majoritatea statelor din Africa australă s-a înregistrat o oarecare îmbunătățire a situației economice — se arată în comunicatul final al reuniunii. Țările membre ale S.A.D.C.C. — relevă documentul — și-au exprimat hotărîrea de a acționa în direcția dezvoltării colaborării în domeniile transporturilor, comerțului și în alte sfere de activitate. Analizînd evoluțiile din Africa australă, conducătorii statelor membre ale S.A.D.C.C. au denunțat escalada utilizării forței în zonă de către autoritățile sud-africane, subliniind că, în încercările disperate de a perpetua regimul de apartheid, Republica Sud-Africană recurge la noi acte de agresiune și destabilizare a situației interne din statele africane independente din regiune.

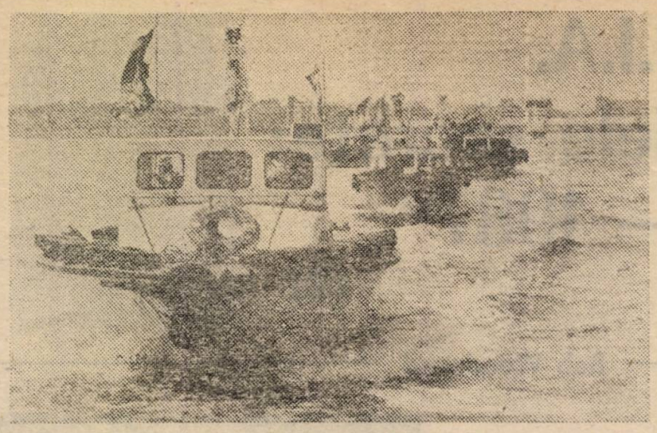

DEMONSTRAȚIE de protest a locuitorilor orașului-port Yokohama împotriva prezenței bazei navale americane în această zonă a arhipelagului nipon

1000+1

Aprobare

Senatul belgian a aprobat în unanimitate acordurile semnate de Belgia cu S.U.A. și U.R.S.S. privind efectuarea, de către specialiști sovietici, a unor inspecții în subunitățile americane de rachete de croazieră de pe teritoriul belgian — relatează agenția „TASS". Aceste inspecții sînt prevăzute în tratatul sovieto-american privind lichidarea rachetelor cu rază medie și mai scurtă de acțiune. Cum acordurile au fost aprobate și de Camera Reprezentanților a parlamentului belgian, procedura de ratificare s-a încheiat, documentele urmînd să fie prezentate spre semnare regelui Baudouin.

Reuniune

Reuniunea tehnică latino-americană asupra sărăciei în regiune, desfășurată la Montevideo, a propus adoptarea de politici naționale care să acorde prioritate creșterii și dezvoltării, cooperării economice efective. Aceste propuneri sînt conținute în proiectul de declarație elaborat de experții din 18 state din zonă în vederea conferinței regionale asupra sărăciei în America Latină și Caraibi, ale cărei lucrări urmează să înceapă la 29 august, la Cartagena (Columbia). Proiectul de document amintit subliniază necesitatea aplicării acestor propuneri în contextul instituirii unei noi ordini economice internaționale, al înlăturării factorilor externi care afectează procesele de dezvoltare națională, în primul rînd soluționarea problemei datoriei externe a statelor din regiune, ajunsă la 420 miliarde dolari. Experții au arătat că numai dobînzile la datoria externă a Americii Latine reprezintă 30,5 la sută din valoarea exporturilor la scară regională.

Nealiniere

Prin natura lor complexă, problemele din Orientul Mijlociu, situația poporului palestinian și criza din Africa australă vor concentra atenția participanților la reuniunea ministerială a țărilor nealiniate de la Nicosia, a declarat președintele Ciprului, Ghiorghios Vassiliou. De asemenea, agenda manifestării cuprinde la loc de frunte chestiuni cum sînt decalajul dintre Nordul dezvoltat și Sudul subdezvoltat al planetei, relațiile Sud-Sud, datoriile externe și necesitatea instaurării unei noi ordini economice internaționale.

Miting

Vorbind la un miting organizat la Buenos Aires, cu prilejul începerii campaniei electorale pentru alegerile generale din anul 1989, liderul „Frontului Amplu de Eliberare din Argentina" (F.R.A.L.), Patricio Echegaray, s-a pronunțat pentru crearea unei puternice forțe politice de stînga în țară. „Avem nevoie de o asemenea forță capabilă să acționeze într-un spirit nou pentru progresul țării, pentru democrație și dezvoltare economică", a spus Echegaray.

Remitere

R.S. Vietnam a predat unei delegații militare americane rămășițele pămînțești a 25 soldați americani dispăruți în timpul războiului din Vietnam și a furnizat informații în legătură cu alți șapte militari dispăruți, a făcut cunoscut un purtător de cuvînt al Comandamentului S.U.A. din Pacific, citat de agenția „China Nouă". (Pînă în prezent, R.S. Vietnam a predat S.U.A. rămășițele pămînțești a 241 americani dispăruți în misiune).

C.E.E.

În cadrul reuniunii de la Bruxelles a miniștrilor economiei și finanțelor ai țărilor Pieței comune — prima desfășurată sub președinția Greciei — au fost analizate o serie de probleme economice și financiare aflate în atenția „celor 12", între care estimările Comisiei Executive a C.E.E. cu privire la situația conjuncturală și perspectivele de armonizare a activităților pe plan fiscal. O nouă reuniune a miniștrilor de finanțe ai „celor 12" este anunțată pentru luna septembrie.

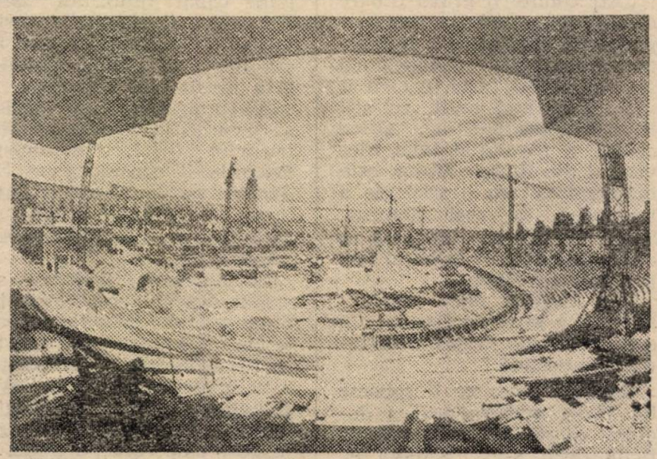

ȘANTIERUL viitorului sat olimpic aflat în construcție la Barcelona, oraș care va găzdui, în 1992, Jocurile Olimpice de vară

„C.I.A. – războaiele secrete: 1981 – 1987“ (2)

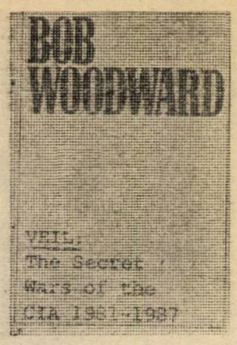

Bob Woodward

Cîteva zile mai tîrziu, cum Pezzullo se afla, din nou, la Washington, Casey l-a invitat să discute cu el despre sandiniști. Știa că nimeni nu cunostea mai bine decît el Nicaragua sau America Latină. Ambasadorului tocmai i se anunțase viitoarea suprimare a ajutorului american către Nicaragua. Era dezamăgit că Departamentul de Stat nu-l ascultase : Statele Unite se privau de principala carte, și închiderea ușii negocierilor s-ar putea arăta dezastruoasă.

La sosirea sa la Langley *[sediul C.I.A. de lîngă Washington]*, Pezzullo a fost primit de John McMahon, încă director al Operațiunilor, Nestor Sanchez, specialist în America Latină, și un diplomat al ambasadei americane care conducea stația C.I.A. din Managua.

[Există un anume jargon al Agenției Centrale de Informații. Asset desemnează un „agent“ ; „stația“ (station) *este centrul rețelei C.I.A. dintr-o țară străină, aflată, de obicei, în capitală, sub o acoperire diplomatică. În alte orașe importante ale acelei țări se pot afla „baze“* (bases). *„Stația“ este condusă de un șef al „stației“, desemnat prin sigla COS* (chief of station), *asistat de un adjunct. Personalul este format din ofițeri ai C.I.A., avînd, fiecare, cîte un sector de activitate, „ofițerii pe probleme“* (case officers). *„Baza“ este condusă de un șef desemnat prin sigla COB* (chief of base). *În unele țări, șeful „stației“ ajunge să întrețină strînse legături cu lumea politică și cu șeful statului, spre deosebire de ambasadorul american care, uneori, nici nu este informat de cele întîmplate].*

Sanchez i-a dat cîteva sfaturi ambasadorului, înaintea întrevederii cu Casey. Directorul consacra, rareori, mai mult de un sfert de oră acestor informări. După care devenea neliniștit, se agita și putea chiar să adoarmă.

Se poate discuta cu sandiniștii ?, a întrebat Casey.

Da, a răspuns ambasadorul. Presiunile pe care le exercităm asupra lor dau rezultate, dar sînt imprevizibili.

Ce vor sandiniștii ? a mai întrebat Casey.

Să stabilească relații de prietenie cu Statele Unite. Oprirea livrărilor de arme către Salvador o dovedește. Dupa închiderea principalului lor teren de aviație, nici o armă nu mai tranzitase prin Nicaragua. Fuseseră dezechipate avioanele și concediați piloții costaricani însărcinați cu aceste misiuni.

Revoluția sandinistă — o revoluție populară

McMahon, Sanchez și șeful „stației“ au confirmat informațiile date de Pezzullo. Ele erau coroborate cu mărturiile mai multor transfugi și ale unui pilot al cărui avion se prăbușise.

Ambasadorul a adăugat că nu trebuie, totuși, să se aștepte ca sandiniștii să renunțe la simpatia lor pentru rebelii salvadorieni. Vor continua — era el de părere — să întrețină raporturi strînse cu aceștia, le vor da azil, vor îngriji bolnavii, le vor permite să meargă în Cuba.

Ce putere au sandiniștii ?, a întrebat Casey.

„Ați comite o gravă eroare crezînd că revoluția este nepopulară. Dimpotrivă, e foarte populară, iar conducătorii sînt mîndri de asta. Cu cît îi veți ataca mai mult, cu atît le veți întări poziția“. Orice critică a revoluției, mai ales venind din Statele Unite, este interpretată ca o apologie a trecutului, a erei Somoza. Sandiniștii doresc, deci, să se asigure împotriva oricărui risc de contrarevoluție.

„Ar trebui să-i răsturnăm ?“, a întrebat Casey. Ce crede Pezzullo despre o acțiune clandestină ?

Repetînd ceea ce îi spusese lui Haig, ambasadorul a declarat că partidă ar fi mai dificilă decît s-ar aștepta ei. Sandiniștii erau unii dintre cei mai buni luptători din America Centrală.

Pezzullo s-a reîntors la Managua. Departamentul de Stat a anunțat, oficial, suspendarea ajutorului către Nicaragua. Deși, în același timp, acesta felicita țara pentru oprirea livrărilor de arme către Salvador și declara că „nici o mișcare de arme n-a fost observată în Nicaragua în cursul ultimelor săptămîni“. Decizia a provocat violente reacții antiamericane. Ziarele sandiniste scriau despre „agresiunea economică yankee“, iar televiziunea a declarat că „războinicii aveau ca obiectiv să pună capăt puterii populare“.

Decizia aceasta îi spulbera lui Pezzullo orice șansă de influență americană în țară și îi reducea rolul, practic, la zero.

■

În luna august, Pezzullo a decis să-și părăsească postul de ambasador în Nicaragua. Hotărîrea Administrației de a pune capăt ajutorului către Nicaragua îl privase de orice mijloc de presiune. A mai făcut totuși o ultimă tentativă și a reusit să-l convingă pe subsecretarul de stat Enders să meargă în Nicaragua pentru a se întîlni cu sandiniștii. Pezzullo îl considera pe Enders un vanitos, dar unul inteligent și influent, avînd un cuvînt de spus în politica Administrației.

La Managua, Enders, s-a arătat deschis cu Pezzullo. Știau amîndoi că noile rapoarte ale C.I.A. care susțineau teza livrărilor de arme suscitau o neliniște sporită la Washington. Politica Washingtonului, a spus Enders, se angaja pe o cale care nu putea să nu ducă la o înfruntare.

Pezzullo a presupus că era vorba de o acțiune clandestină.

Enders și Pezzullo au organizat o serie de întîlniri cu conducătorii sandiniști. Aceștia erau, în continuare, gata să discute, dar au stabilit foarte clar că nu erau deloc dispuși să fie călcați pe picioare și că se vor apăra pînă la capăt.

Enders le-a reproșat că hărțuie biserica, presa și sindicatele. S-a mai plîns că nemarxiștii erau excluși din guvern și a dat asigurări că noua Administrație de la Washington voia „democrație“ în America Centrală.

Acestea sînt problemele noastre interne, răspundeau sandiniștii.

În mai multe rînduri, Enders a explodat, pur și simplu, de furie, spunînd, nici mai mult, nici mai puțin, că țara asta nenorocită nu era decît un mușuroi pe care Statele Unite l-ar putea distruge doar suflînd deasupra. Nu fiți stupizi, repeta el, vorbim, aici, de supraviețuirea voastră. Vă propun un tîrg cu Statele Unite. Va trebui să vă angajați la limitarea arsenalului vostru militar, explica Enders, și să promiteți că nu veți interveni în afacerile interne sau externe ale țărilor vecine. În schimb, Statele Unite se vor angaja să nu susțină vechea gardă națională a lui Somoza, care acționa împotriva sandiniștilor. Potrivit unor zvonuri, grupuri de „contras“, de la cuvîntul spaniol *contrarevolucionarios*, se antrenau pe solul american. Între altele, Enders a anunțat că S.U.A. ar semna cu Nicaragua un tratat de apărare mutuală și de neagresiune...

La întoarcerea la Washington, Enders a pus la punct proiectul său de tratat cu sandiniștii, dar într-o manieră belicoasă, chiar insultătoare ; le cerea, practic, sandiniștilor să renunțe la revoluția lor și la idealurile lor. Aceștia l-au respins pur și simplu.

■

Spre sfîrșitul verii lui 1981, Casey a început să fie sigur că C.I.A. avea să joace un rol important, poate chiar spectaculos, în America Centrală. Trebuia, deci, să-și aleagă bine oamenii. Casey avea o părere proastă despre șeful Diviziei Direcției de operațiuni pentru America Latină, Nestor Sanchez. În post de 30 de ani, acesta petrecuse atîta timp în această regiune, încît considera situația mai ales din punctul de vedere latino-american. Iar acțiunile clandestine nu-l entuziasmau. În august, Sanchez și-a părăsit funcția, și Casey l-a ajutat să obțină un post de adjunct la Departamentul apărării, unde urma să se ocupe de chestiunile militare legate de America Latină. În ce privește înlocuitorul său, directorul C.I.A. se gîndise deja la altcineva.

Șefii diviziilor — numiți și „baroni“, pentru că dispuneau de întreaga inițiativă în sectoarele de care erau răspunzători — conduceau operațiunile zilnice. Directorul C.I.A.,